

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PRÁVNICKÁ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Plzeň 2013

Kateřina Čiřmárová

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Komparace právního postavení Policie České republiky a obecní policie

Předkládá: Kateřina Čižmárová

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Tomáš Louda, CSc.

Prohlášení

„Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Komparace právního postavení Policie České republiky a obecní policie“ zpracovala samostatně a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem ve vědecké práci obvyklým.“

V Plzni dne 13. března 2013

Kateřina Čižmárová

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat vedoucímu své diplomové práce, JUDr. Tomáši Loudovi, CSc., za vstřícný přístup, odborné vedení a poskytování cenných rad a připomínek při zpracování této diplomové práce.

Tuto práci věnuji svým rodičům, kterým bych tímto chtěla poděkovat za jejich bezmeznou podporu a pochopení po celou dobu mého studia.

Obsah

1	ÚVOD	1
2	VÝVOJ BEZPEČNOSTNÍCH ORGÁNŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY	4
2.1	Pojem policie a její vývoj v jednotlivých historických obdobích	4
2.1.1	Pojem	4
2.1.2	První a druhá republika	4
2.1.3	Období protektorátu	8
2.1.4	Poválečné období	8
2.1.5	Období federace	9
2.1.6	Polistopadové období	10
2.2	Novely zákonů o PČR a OP	11
2.2.1	Reforma PČR	11
2.2.2	Reforma OP	14
3	VYMEZENÍ PČR A OP, JEJÍHO POSTAVENÍ, OPRÁVNĚNÍ A POVINNOSTÍ	17
3.1	Vymezení pojmů	17
3.1.1	Veřejné sbory	17
3.1.2	Veřejný pořádek	18
3.1.3	Místní záležitosti veřejného pořádku	18
3.1.4	Správní uvážení	19
3.1.5	Soukromé bezpečnostní služby	20
3.2	Vymezení PČR a OP z hlediska organizace, kontroly a financí	21
3.2.1	Organizace sborů a legislativně definované úkoly	21
3.2.2	Podávání stížností	23
3.2.3	Postavení v oblasti fiskální	24
3.3	Pracovněprávní vztahy zaměstnanců sborů	25
3.3.1	Kvalifikační požadavky a následný výcvik	25
3.3.2	Pracovní poměr kontra služební poměr	27
3.4	Oprávnění a povinnosti dle zákona o OP a zákona o PČR	29
3.4.1	Povinnosti	29
3.4.2	Oprávnění	30
3.4.3	Oprávnění strážníků a jejich postavení dle reformy OP	30
3.4.4	Oprávnění dle zákona o silničním provozu	31
4	COMMUNITY POLICING	33
4.1	Policejní etika	33
4.1.1	Služební a slavnostní slib	33
4.1.2	Etické kodexy	34
4.2	CP z pohledu filozofie a historie	36
4.3	Pojem CP	36
4.4	CP v pojetí PČR	37
4.5	CP v praxi	39

5	SPOLUPRÁCE V OBLASTI ZAJIŠŤOVÁNÍ BEZPEČNOSTI	42
5.1	Spolupráce obcí	42
5.1.1	Koordinační smlouvy	43
5.2	Spolupráce PČR a obcí	44
5.2.1	Koordinační dohody	45
5.2.2	Bezpečnostní výbory	49
5.3	Spolupráce PČR a OP s civilisty	51
5.3.1	Asistent prevence kriminality	51
5.3.2	Civilní bezpečnostní hlídky	53
5.4	Metropolitní policie	56
5.4.1	Definování projektu	56
5.4.2	Varianty projektu	57
5.4.3	Realizovatelnost modelu	58
6	VÝKON POLICEJNÍ ČINNOSTI V ZEMÍCH EVROPSKÉ UNIE	61
6.1	Dánsko	61
6.1.1	Právní úprava	61
6.1.2	Projekty	62
6.2	Řecko	62
6.2.1	Právní úprava	63
6.2.2	Projekty	63
6.3	Slovensko	64
6.3.1	Právní úprava	64
6.3.2	Projekty	65
6.4	Spojené království Velké Británie a Severního Irska	66
6.4.1	Právní úprava	66
6.4.2	Zajišťování bezpečnosti na území Londýna	68
6.4.3	Projekty	68
7	ÚVAHY DE LEGE FERENDA	70
7.1	Průzkum veřejného mínění	70
7.2	Shrnutí poznatků práce	72
7.3	Varianty zefektivnění zajišťování bezpečnosti v České republice	74
7.4	Rozpracování nejefektivnější varianty	76
8	ZÁVĚR	79

1 ÚVOD

Zajišťování bezpečnosti a veřejného pořádku v zemi je jedním z nejdůležitějších úkolů demokratického státu. Jeho právní úprava by tak měla být přehledná, logická a propracovaná, aby se mohla stát maximálně účelnou. V České republice je bezpečnost a veřejný pořádek zajišťován především prostřednictvím činnosti dvou složek veřejných sborů, jež se staly ústředním tématem předkládané práce - Policií České republiky (dále jen „PČR“) a obecní policií (dále jen „OP“).

S těmito dvěma sbory se lidé setkávají při vykonávání svých práv a povinností a často mezi nimi nečiní rozdíly, což není dobře, jelikož každý sbor má své kompetence, svůj účel ve společnosti a svá pravidla, která by měla být běžnému občanu známa. Jednak proto, aby věděl, na koho se obrátit při řešení konkrétní záležitosti, ale i z druhé strany, aby měl povědomí o tom, jakým způsobem ho může ten který příslušník daného sboru omezit na jeho právech a jaké mu může uložit povinnosti. Mimo to si dnešní doba na každém kroku žádá minimalizaci výdajů, která se dotýká všech oblastí společnosti. Jednou z nich je obecní a potažmo státní rozpočet vynakládaný na udržování bezpečnosti na území státu, která je zajišťována právě a především PČR a OP. Zajišťování bezpečnosti občanů je tak financováno ze dvou zdrojů.

Téma je to tedy diskutované a aktuální, a jako takové si zaslouží svůj prostor v učebních osnovách právnických fakult, kterého se mu ovšem, naneštěstí, mnoho nedostává. Z tohoto důvodu by se předložená práce mohla stát přínosem při studiu takovéto látky a nejen proto si autorka zvolila tuto problematiku jako téma své diplomové práce. Autorka by chtěla po ukončení studií působit ve státní sféře spíše než soukromé, i přestože si je vědoma úskalí, která s sebou tato sféra přináší, ovšem výhody, které naopak nabízí, považuje za převažující.

Práce se pokusí o hlubší proniknutí do problematiky PČR a OP a o analýzu stěžejních oblastí týkajících se těchto dvou sborů za pomoci metody historické, teleologické a komparativní, s cílem zhodnotit stávající právní úpravu a postavení sborů a potažmo efektivnost tzv. policejní duality, ke které na území České republiky v současné době dochází, a posoudit, zda je tato dualita účelná či zda by bylo dobré podniknout reformní kroky ke změně stávajícího stavu. Změna by mohla spočívat například v potlačení jednoho ze sborů, změně jeho kompetencí či sloučení obou sborů. Úvahami de lege ferenda se bude ostatně zabývat závěrečná část práce.

Výše zmíněných metod je použito v jednotlivých částech práce, kdy metoda historická je důležitá z důvodu poznání minulého stavu veřejné správy, který se promítá i do současnosti, a hlavně důvodů, které k tomuto stavu vedly a jíž je užito při zpracování druhé kapitoly práce. Teleologické a komparativní metody je využito v kapitole třetí, která počíná definováním problematických pojmů a úkolů sborů, dále postavením policí z hlediska jejich organizace, kontroly, financování a pracovněprávního postavení jejich příslušníků a je zakončena komparativním soupisem povinností a oprávnění strážníka a policisty.

Další tři tematické okruhy jsou do práce zakomponovány z důvodu jejich pozitivního působení na policejní činnost a jako takové by měly být dále rozvíjeny. Do celkového konceptu práce tedy dobře zapadá kapitola pojednávající o moderním trendu nazvaném community policing (dále jen „CP“), jelikož tento je poměrně zajímavým a v určitém ohledu možná i problematickým a pod nějž bylo rovněž zařazeno pojednání o policejní etice, slibu a kodexu. Celá jedna kapitola je také věnována spolupráci ve třech ohledech – spolupráce obcí, spolupráce PČR a obcí a spolupráce policí s vybranými občany¹. Kapitola je zakončena nahlédnutím do problematiky metropolitní policie (dále jen „MP“). Poslední kapitolu této části tvoří exkurz do zajišťování bezpečnosti a pořádku ve vybraných zemích Evropské unie.

Práce je završena kapitolou nazvanou Úvahy de lege ferenda, do které jsou zahrnuty výsledky autorkou provedeného průzkumu a nastíněna možná řešení duality policie, která vyúsťují v rozbor a nastin změn a směrů, kterými by se zajišťování bezpečnosti a veřejného pořádku v České republice mohlo, dle autorčina mínění, ubírat a rovněž je navrhnout vhodný model zajišťování bezpečnosti. V této části práce je také za pomoci komparativní metody vyhodnocena celková právní úprava a postavení PČR a OP a jejich příslušníků, tedy zde dochází k souhrnnému porovnání a zhodnocení jednotlivých částí práce.

Pro ucelený přehled, který má práce nabídnout, bylo čerpáno z mnoha monografií, časopisů a právních pramenů, velmi přínosnými se ovšem ukázaly být elektronické zdroje, konkrétně publikace v elektronické formě a články obsažené v elektronických časopisech. Při zpracování práce bylo rovněž hojně využíváno webových stránek Ministerstva vnitra, oficiálních stránek PČR a jednotlivých OP a to jak v České republice, tak v zahraničí. Negativum však autorka spatřuje v absenci webového portálu, který by se zabýval obecně OP

---

¹ Velký prostor byl této problematice dán z toho důvodu, že autorka považuje takovouto spolupráci za krok správným směrem.

a kde by byly zveřejňovány aktuální informace o konkrétních OP². Dále bylo využito internetového zpravodajství při zpracovávání kapitol pojednávajících o prvcích CP, ale i jiných, jelikož takovéto zprávy přináší nejaktuálnější informace o stavu dané problematiky a nabízejí tak nahlédnout do praxe a reálného fungování popisovaných institutů.

---

² Souhrnně o OP informuje jeden z portálů PČR, dostupný z <http://www.policie-cr.cz/mestska-policie.php> , který však uvádí jen základní informace o OP a kontaktní údaje s odkazy na webové stránky konkrétních OP.

2 VÝVOJ BEZPEČNOSTNÍCH ORGÁNŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

2.1 Pojem policie a její vývoj v jednotlivých historických obdobích

Výklad dané problematiky je vhodné započít exkurzem do historie zabezpečování veřejného pořádku a bezpečnosti v českých zemích, konkrétně do počátků policie státní a místní. Po jejím prostudování by měly být snadněji pochopitelné důvody a příčiny dnešního stavu v této oblasti. Vzhledem k tomu, že v období před rokem 1918 byly české země součástí habsburské monarchie, která měla vlastní model zajišťování bezpečnosti, započne historický přehled až po tomto období, tedy obdobím první republiky a zakončen bude popisem současné právní úpravy PČR a OP.

2.1.1 Pojem

Již odedávna byla pro boj s hrozbou zvenčí zřizována vojska či armády, naproti tomu před vnitřním nepřítelem zemi chránily samostatné bezpečnostní sbory, pro které se vžilo označení policie³ a které jako první začala používat Francie na přelomu 14. a 15. století. Původně bylo termínu policie užíváno ve dvou smyslech, kdy prvním byl obsah činnosti policie, a druhým bylo institucionální označení pro bezpečnostní složky. Dnes už je užíván pouze posledně zmíněný institucionální význam. Ovšem pro bezpečnostní složky se vžila i jiná označení, jako například četnictvo či žandárstvo.⁴

Až do roku 1945 působily na našem území 3 typy policejních sborů. Státní policie, komunální policie a četnictvo. S podobným rozdělením se můžeme opět setkat od počátku 90. let 20. století až do současnosti, kdy na území České republiky působí PČR a OP⁵, četnictvo se po druhé světové válce již neinstitutionalizovalo.

2.1.2 První a druhá republika

Vzhledem k tomu, že v noci z 28. na 29. října 1918 došlo k vyhlášení samostatného československého státu prostřednictvím recepční normy, která přejímala veškeré zákony a

---

³ Toto slovo má původ má v řeckých slovech polis, což je obec, potažmo stát, a politeia, tedy státní správa.

⁴ UHLÍŘ, Lubomír. *Dějiny evropských policejních sborů*. Praha: Police history, 2007, s. 8-11.

⁵ může být označována též jako komunální policie

nařízení habsburské monarchie včetně jejího státního zřízení, se jeví jako nejučelnější začít s historickým popisem až od období první republiky, tedy období po roce 1918.

Jak již bylo řečeno, se vznikem samostatného státu nedošlo v oblasti bezpečnostních složek k žádným výrazným změnám. Stejná zůstala i náplň činnosti těchto složek, již byla ochrana státu a občana. Při výkonu činnosti bezpečnostních orgánů byl zachován rakouský systém, který spočíval v rozdělení orgánů na četnictvo, komunální policii a státní policii (státní policejní úřady). Četnictvo za podpory komunální policie působilo na celém území státu, zatímco státní policii příslušelo udržování pořádku ve statutárních městech.⁶

Organizace a činnost bezpečnostních složek byla upravována interními předpisy Ministerstva vnitra, kterému byla podřízena státní policie neboli sbory stráže bezpečnosti⁷, které byly výkonným orgánem státních policejních úřadů, komunální policie jako výkonný orgán obcí a nakonec i četnictvo, jež působilo jako výkonný orgán státních politických úřadů.⁸

2.1.2.1 Státní policie

Jelikož výkon policie byl za Habsburské monarchie svěřen především obcím, tedy četnictvu a komunální policii, byl počet státních policejních úřadů poměrně nízký, jednalo se celkem o sedm úřadů. SUSB disponovala pouze Praha, ostatním městům zajišťovali bezpečnost členové obecních policejních sborů.⁹

Tento stav však nevydržel dlouho, jelikož postupem času začalo docházet k postátňování úřadů, které přineslo rozšíření SUSB i do ostatních obvodů státních policejních úřadů. Jejich počet začal nazrústat v důsledku vydání zákona č. 165/1920 Sb. z. a

---

⁶ Historie policie a četnictva. In: *Muzeum Policie České republiky* [online]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/historie-policie-a-cetnictva.aspx>

⁷ Tyto sestávaly ze sboru uniformované stráže bezpečnosti (dále jen „SUSB“) a sboru neuniformované stráže bezpečnosti (dále jen „SNSB“). SUSB vykonávala hlídky, pochůzky, poskytovala první pomoc apod., SNSB měla v působnosti například službu zpravodajskou, pátrací, vyšetřovací a kancelářskou.

⁸ MACEK, Pavel. *Dějiny policie a četnictva II. Československá republika (1918-1939)*. Praha: Police History, 1999, s. 20.

⁹ MACEK, Pavel. *Bezpečnost obcí a regionů*. Praha: Vysoká škola regionálního rozvoje, 2011, s. 15.

n., o zřizování nových státních policejních úřadů¹⁰. Uvedený zákon zmocňoval vládu do pěti let ode dne účinnosti zákona ke zřizování úřadů ve všech obcích, ve kterých to bylo zapotřebí, ovšem s jejich souhlasem. Nově zřízené úřady měly pečovat o veřejnou bezpečnost a klid, udržovat veřejný řád s důrazem na mravnost a mít v evidenci obyvatelstvo i cizince. Místní působnost se omezovala na jejich územní obvod, věcnou působnost určoval ministr vnitra dle potřeby.¹¹ Za příklad může dobře posloužit policejní komisařství v Jihlavě, zřízené v roce 1922, jehož věcná působnost se vztahovala na oblasti, jakými jsou spolková a shromažďovací policie, divadelní policie, policie mravnostní a čelední, dopravní policie a v neposlední řadě dohled nad výčepy, kavárnami a noclehárnami.¹²

2.1.2.2 Komunální policie

Komunální policie se od té státní typově nijak výrazně neodlišovala, jelikož oba sbory zajišťovaly výkon stejného rozsahu služby. Odlišná byla jen podřízenost komunální policie obci. Měštům, která disponovala vlastními obecními statuty, bylo ponecháno právo udržovat veřejný pořádek na svém území za pomoci vlastních bezpečnostních orgánů, pokud ovšem na jejich území nepůsobily státní orgány. Tyto obce však ochranu bezpečnosti zajišťovaly v důsledku přenesené působnosti. Komunální policie byla podřízena starostovi obce, obcí byla také financována a zřizována.¹³

Komunální sbory neměly svou vlastní právní úpravu, řídili se zákonem společným i pro policii státní, a to zákonem č. 230/1922 Sb. z. a n., o sborech stráže bezpečnosti. Při výkonu služby hledali inspiraci v předpisech platných pro četnictvo, formální úprava byla zajištěna pomocí služebních řádů jednotlivých sborů, lišících se dle místních specifik. Jako dobrý příklad může posloužit Služební řád města Loun z roku 1933. Zde je komunální policie

---

¹⁰ Například v roce 1928 evidujeme již 29 státních policejních úřadů a do roku 1938 se počet zvýšil o dalších 49 úřadů.

¹¹ MACEK, Pavel. *Dějiny policie a četnictva II. Československá republika (1918-1939)*. Praha: Police History, 1999, s. 26.

¹² MACEK, Pavel. *Bezpečnost obcí a regionů*. Praha: Vysoká škola regionálního rozvoje, 2011, s. 16-17.

¹³ MACEK, Pavel. *Bezpečnost obcí a regionů*. Praha: Vysoká škola regionálního rozvoje, 2011, s. 17-18.

upravena jako samostatný sbor nepodléhající četnictvu, avšak povinný četnictvu pomáhat v jeho služebních úkonech¹⁴.¹⁵

2.1.2.3 Četnictvo

První paragraf zákona č. 299/1920 Sb. z. a n., o četnictvu upravuje četnický sbor jako „vojensky organizovaný sbor strážný, jenž jest určen k tomu, aby podle stávajících zákonných předpisů a podle nařízení příslušných úřadů státních dodržoval v celém území Československé republiky veřejný pořádek a veřejnou bezpečnost“. Naproti tomu úkoly četnictva byly vymezeny v dokumentu nazvaném Služební instrukce pro četnictvo¹⁶, který stanoví jako hlavní poslání četnictva udržování veřejného pořádku a veřejné bezpečnosti v celém území Československé republiky. Tato instrukce také doporučovala pouze dohlížet na záležitosti místní policie a být nápomocno obcím.

Četnictvo mělo dvojjediné postavení, bylo vojensky organizovaným strážným sborem a také orgánem politické státní správy. Postavení četníků a jejich práva byla proto v mnoha ohledech oslabena, četníci například nesměli působit v politických stranách, sportovních a zájmových organizacích, oženit se mohli až po odsouzení čtyř let ovšem za předpokladu, že již dosáhli věku třiceti let, apod. Stěžejními výkonnými orgány četnictva byly četnické stanice. Služební obvod stanice byl tvořen politickým okresem zahrnujícím zpravidla 4 – 5 obcí. Tyto obvody pokrývaly území celé československé republiky kromě oblastí, kde byla bezpečnostní služba vykonávána příslušníky sboru uniformované stráže bezpečnosti.¹⁷

Četníci vykonávali četnickou službu na četnických stanicích, ovšem služba byla dvojího druhu a to obyčejná a zvláštní. Takzvaná obyčejná služba mohla být vykonávána bez potřeby zvláštních pokynů od úřadů. Zahrnovala namátkově povinnost zabránit každému shluknutí či sročení za účelem zachování veřejného pořádku, napomenout osoby překračující zákon či vyšetřit veškeré nálezy mrtvol, požáry, vloupání a podobně. Služby zvláštní neboli

---

¹⁴ Úkolem byla bdělost nad udržováním veřejného pořádku, bezpečnosti majetku a osob a dodržování platných zákonů, nařízení a předpisů

¹⁵ MACEK, Pavel. *Dějiny policie a četnictva II. Československá republika (1918-1939)*. Praha: Police History, 1999, s. 44-45.

¹⁶ Tato instrukce byla vydána dne 13.7. 1923 prostřednictvím Výnosu Ministerstva vnitra č. 47.446/13.

¹⁷ MACEK, Pavel. *Bezpečnost obcí a regionů*. Praha: Vysoká škola regionálního rozvoje, 2011, s. 19.

služby konané na vyzvání¹⁸ spočívaly ve výkonu zvláštních vrchnostenských nařízení, asistenčních služeb a eskortování vězňů.¹⁹

Spolupráci četnictva a komunální policie upravovaly politické úřady, které dbaly na to, aby neutrpěla bezpečnostní služba četnictva. Právně byla spolupráce zakotvena v § 108 odst. 5 již zmíněné Služební instrukce pro četnictvo a to následovně: „ *Vůbec má býti mezi četníky s jedné a starosty obcí jakožto i jejich orgány s druhé strany vždy dobrá shoda, poněvadž tím bude nejlépe zaručena vzájemná pomoc, které obě strany potřebují* “. Četník tak zasahoval ve věcech příslušných místní policii jen tehdy, pokud toho ona sama nebyla z různých důvodů schopna. Požadovat přímou součinnost s četníky měly právo pouze soudy a státní zastupitelstva, ostatní orgány se činnosti četnictva mohli dožadovat pouze prostřednictvím příslušných politických úřadů.²⁰

2.1.3 Období protektorátu

V tomto období bylo území Čech a Moravy pod vlivem Německé říše, proto zde fungovaly společně německé policejní součásti a české protektorátní složky, které se ovšem postupně začaly přibližovat německému vzoru. Z důvodu velké odlišnosti a historické diskontinuity bezpečnostních složek se toto období našich dějin jeví jako méně vypovídající ve vztahu k vývoji zabezpečování veřejného pořádku na našem území, tudíž zde nebude blíže pojednáváno s odkazem na příslušnou literaturu.²¹

2.1.4 Poválečné období

Poválečná vláda dne 17. 4. 1945 schválila stěžejní zásady nového bezpečnostního aparátu, mezi které patřil především pokyn ponechat ve výkonu služby četnictvo a policii, protože zatím chybí vycvičené orgány. V této době tedy na území Čech a Moravy působily tři druhy bezpečnostních složek – revoluční oddíly jako Národní milice či Závodní milice, policejní aparát a četnický aparát. Vybraní členové těchto tří složek posléze vytvořili nový Sbor národní bezpečnosti (dále jen „SNB“) neboli orgán lidu, podřízený národním výborům.

---

¹⁸ Tyto služby byly službami na vyzvání díky tomu, že k jejich výkonu je vyzval příslušný orgán či úřad.

¹⁹ MACEK, Pavel. *Dějiny policie a četnictva II. Československá republika (1918-1939)*. Praha: Police History, 1999, s. 75-76.

²⁰ RŮŽEK, Vlastislav. *Četníci na Chomutovsku 1918-1938. PamPřirŽ.* 23, 1991, č. 2, s. 45-48.

²¹ Srov. MACEK, Pavel. *Dějiny policie a četnictva III. Protektorát Čechy a Morava a Slovenský stát (1939-1945)*. Praha: Police History, 2001, 230 s.

Vytvořením takového útvaru došlo ke zrušení všech tří dosavadních bezpečnostních sborů – tedy policie státní, policie komunální a četnictva. Až do roku 1947 fungoval SNB jen na základě usnesení vlády či ministerstva vnitra, než byl tohoto roku upraven zákonem č. 149/1947 Sb., o národní bezpečnosti.²²

Pro sjednocení vývoje ve všech částech republiky byla v létě vyhlášena nová organizace SNB, která zavedla nový institut tzv. zemské odbory bezpečnosti (dále jen „ZOB“), které měly za úkol organizovat a řídit veškeré složky vnitřní národní bezpečnosti v Čechách. Samotné složky bezpečnosti tvořily Pořádková služba²³, Kriminální služba²⁴, pohotovostní pluk Národní bezpečnosti²⁵, Státní bezpečnost (dále jen „StB“) a Nová zpravodajská služba.²⁶

Na přelomu 50. a 60. let došlo k nové územní organizaci státu, z které vzešlo 10 krajských správ ministerstva vnitra (dále jen „MV“), u každé z nich působila správa Veřejné bezpečnosti (dále jen „VB“). Tato struktura byla vytvořena i u okresů, ve kterých působila po jednom oddělení MV a oddělení VB. Tato úprava se neosvědčila a tak začala být zřizována samostatná oddělení VB, jejichž úkolem bylo zabezpečení veřejného pořádku, ochrana vlastnictví, života a zdraví občanů, bezpečnost a plynulost silničního provozu, apod. Dále byly zrušeny krajské správy MV a okresní oddělení MV, namísto nich byly zřízeny krajské správy SNB a okresní oddělení VB.²⁷ Tato úprava se již jevila jako opodstatněnější a efektivnější.

2.1.5 Období federace

Ústavním zákonem č. 143/1968 Sb., o československé federaci vznikla československá federace. Dle tohoto zákona jsou nadále otázky vnitřního pořádku a bezpečnosti státu ve společné působnosti Československé socialistické republiky a obou

---

²² ŠKODA, Jindřich, VAVERA, František, ŠMERDA, Radek. *Zákon o policii s komentářem*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, s. 21.

²³ příslušníci bývalého četnictva a policie

²⁴ specializovaní příslušníci, většinou také z bývalých sborů

²⁵ nový útvar, z většiny tvořen nově přijatými příslušníky

²⁶ Historie policie a četnictva. In: *Muzeum Policie České republiky* [online]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/historie-policie-a-cetnictva.aspx>

²⁷ Historie policie a četnictva. In: *Muzeum Policie České republiky* [online]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/historie-policie-a-cetnictva.aspx>

republik. Principy nového státoprávního uspořádání a jejich realizace byla stanovena v novém zákoně č. 40/1974 Sb., o Sboru národní bezpečnosti (dále jen „zákon o SNB“). Toto období je svou dualitou, spočívající v zajišťování bezpečnosti jak na úrovni státní tak federální, natolik odlišné, že se jím pro potřeby práce nebudeme podrobněji zabývat.

2.1.6 Polistopadové období

Sametová revoluce, která roku 1989 ukončila vládu komunistického režimu, s sebou ovšem přinesla i negativní jev, kterým byl poměrně prudký nárůst kriminality²⁸. Snad jako reakce na tuto situaci byly zřízeny dva zcela nové bezpečnostní sbory, přičemž došlo k zániku těch starých. Na rozdíl od StB, která zanikla rozkazem ministra vnitra k 1. únoru 1990, byla VB na základě zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „starý zákon o PČR“) přeměněna dne 15. července 1991 ve sbor nazvaný Policie České republiky, který v prakticky nezměněné podobě přebírá organizaci i personální obsazení zaniklé VB.

V tomto období také dochází k obnovení OP po jejím zrušení, ke kterému došlo začleněním do tehdejšího SNB, což bylo typické pro nástup totalitního režimu, který se snažil zpřetrhat veškeré vazby s předchozím obdobím historie. K právnímu zakotvení OP došlo zákonem č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů²⁹ (dále jen „zákon o OP“). Prosadila se tak tendence obcí k posílení svého samosprávného postavení a to tím způsobem, že jim byla poskytnuta možnost zřídit na svém území vlastní bezpečnostní složku, kterou budou mít plně pod kontrolou a díky níž se v určité míře stanou více nezávislé, především ve vztahu k PČR. Tohoto práva obce zpočátku hojně využívají, i když po nějaké době mnoho z takto zřízených složek z finančních důvodů zaniká.³⁰

Vznikem samostatné České republiky roku 1993 nedošlo v oblasti policejní správy k žádným podstatným změnám, jen samozřejmě k zániku federálních orgánů, PČR a OP zůstávají na státní úrovni v nezměněném stavu.

---

²⁸ Viz. Příloha č. 5

²⁹ Tímto došlo k unifikaci právní úpravy týkající se OP v jeden právní předpis, čímž se tento stav odlišuje od stavu předválečného, kdy byly policejní sbory zakotveny v policejních a jiných řádech – s. 22

³⁰ MACEK, Pavel. *Bezpečnost obcí a regionů*. Praha: Vysoká škola regionálního rozvoje, 2011, s. 22-24.

2.2 Novely zákonů o PČR a OP

Překotnost příprav starého zákona o PČR a zdání, že nová úprava je pouhým přepisem normativního textu vycházejícího z předešlého zákona o SNB, vede k představě, že ve skutečnosti nebyl vytvořen nový zákon pro novou policii demokratického státu. Důsledkem toho byly mnohé novelizace vycházející z potřeb praxe a legislativní situace, které vyústily v současné době platný zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o PČR“). Zákon o OP byl taktéž mnohokrát novelizován, ovšem dodnes nedošlo k účinnosti nového zákona.

2.2.1 Reforma PČR

Roku 2006 byla zpracována rozsáhlá analýza policejních činností, v dalším roce byla s jejími výsledky a plánovanými změnami seznámena společnost a v roce 2008 byl schválen zákon o PČR. Takto vznikla takzvaná „Velká reforma PČR“, která je souborem legislativních a nelegislativních opatření a se kterou je nejintenzivněji spjata osobnost Ivana Langera, tehdejšího mistra vnitra v letech 2006-2009.

2.2.1.1 Srovnání staré a nové právní úpravy

Právní rámec potřebný pro realizaci reformy tvoří zákon o PČR a jelikož touto reformou došlo patrně k nejrozsáhlejším a nejucelenějším legislativním změnám v novodobé historii PČR, je zapotřebí, alespoň ve stručnosti, porovnat zákon o PČR se starým zákonem o PČR. Ještě předtím je potřeba podotknout, že PČR není jediným subjektem, který zajišťuje bezpečnost a veřejný pořádek, a proto bylo zapotřebí upravit činnost ostatních subjektů, se kterými může PČR přijít prostřednictvím spolupráce do styku. Tento úkol byl vyřešen za pomoci zákona č. 274/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „změnový zákon“). V rámci tohoto změnového zákona bylo novelizováno 59 souvisejících zákonů³¹. Díky legislativním novelám všech souvisejících zákonů může nastat tzv. odbřemenění policie, spočívající v přenesení části pravomocí a odpovědnosti na ostatní bezpečnostní sbory a orgány.

---

³¹ Např. zákon o OP, o silničním provozu, o svobodném přístupu k informacím, o trestním řízení atd.

Starý zákon o PČR nepředstavoval kodifikovanou právní úpravu policejního práva, jelikož mnoho ustanovení a institutů bylo zakotveno ve zvláštních právních předpisech a podzákoných aktech. Zákon o PČR se této úpravě drží také. Neupravuje postavení policejních útvarů při plnění funkce správních orgánů³² a také neupravuje služebněprávní vztahy příslušníků, které jsou řešeny zákonem č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o služebním poměru“).

Starý zákon o PČR byl svou úpravou kompilací širokých úkolů, například ochrana osob a majetku, a konkrétních činností, jakými je pro názornost boj s terorismem, které jsou ovšem již obsaženy v těch široce vymezených úkolech. Toto pojetí působnosti policie mělo za následek neustálé novelizování ustanovení. Zákon o PČR je již ucelenější, logičtější a úkoly pro policii jsou vymezeny obecně, toto je kladně hodnoceno vzhledem k aplikační praxi, jelikož policista tak má více možností, kterých může při zajišťování bezpečnosti a veřejného pořádku využívat. Zákon o PČR zachovává princip konkrétnosti, ale také využívá neurčitých právních pojmů a vychází ze zásady, že činnost policie je veřejnou službou ve prospěch fyzických a právnických osob a ochranou společenských hodnot. Změny mezi starým zákonem o PČR a zákonem o PČR lze nastínit pomocí několika nejvýznamnějších bodů³³, kdy zákon o PČR:

- 1) upravuje úkoly civilistů v pracovněprávním vztahu k PČR,
- 2) koncipuje novou organizační strukturu policie, která výslovně zmiňuje Policejní prezidium, útvary s celostátní působností a krajská ředitelství policie,
- 3) nastiňuje zásadu CP³⁴ a v jejím duchu spolupráci PČR s obcemi při zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku,
- 4) upravuje problematiku působení PČR v integrovaném záchranném systému a při řešení mimořádných a krizových situací,
- 5) vymezuje obecně pravidla a zásady pro omezování svobody osob,
- 6) umožňuje PČR rušit provoz elektronických komunikací,

---

³² Toto je zajištěno namátkově zákonem o pobytu cizinců, zákonem o zbraních či přestupkovým zákonem.

³³ ŠKODA, Jindřich, VAVERA, František, ŠMERDA, Radek. *Zákon o policii s komentářem*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, s. 23-27.

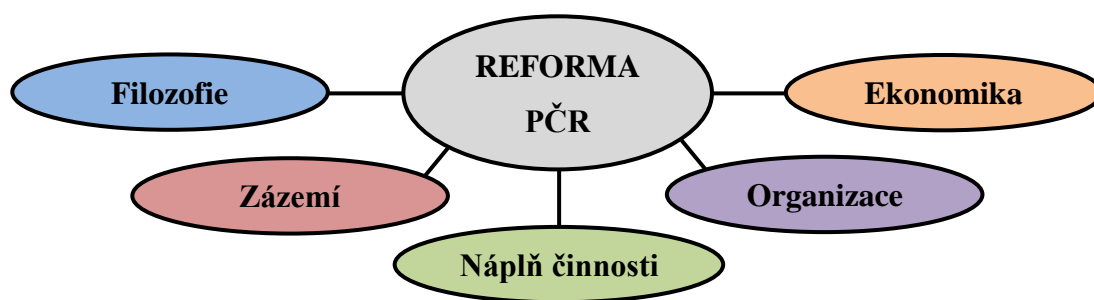
³⁴ podrobněji viz. Kapitola č. 4

- 7) ustanovuje nový orgán, Inspekci policie, která je oprávněna provádět u policistů zkoušky spolehlivosti, spočívající v navození zdání protiprávního jednání, proti jehož pachateli je policista povinen zakročit³⁵.

Nakonec lze konstatovat, že zákon o PČR obsahuje četné revoluční změny, některé instituty přepracovává a jiné ponechává tak, jak byly upraveny starým zákonem o PČR.

2.2.1.2 Vymezení základních oblastí změn v rámci reformy PČR

Následující přehled, obsahující pět bodů, dává ucelenou představu o tom, jakým směrem se reforma ubírá a které oblasti policie podle ní potřebují reformní kroky.³⁶

V oblasti filozofie je kladen důraz na realizaci principů CP, posun od represe k pomoci v souvislosti s policejním mottem „pomáhat a chránit“, působení policistů mezi občany a ne již pouze v kanceláři a na služebnách a také na projekt „Poznej svého policistu“.

V oblasti ekonomiky je potřeba převzetí odpovědnosti za podmínky pro výkon činnosti PČR, zavést nový model ekonomického řízení³⁷, zřízení Kanceláře projektů a evropských fondů za účelem čerpání financí z EU³⁸ a zavedení Projektu P1000.³⁹

---

³⁵ Je to nezávislý orgán vyšetřující činnost příslušníků bezpečnostních sborů, který byl veřejností již delší dobu vyžadován.

³⁶ *Reforma Policie ČR, Služba v nových podmínkách, 2009* [online]. Dostupné z:

<http://www.policie.cz/clanek/reforma-policie-cr-sluzba-v-novych-podminkach-191470.aspx>

³⁷ Krajská ředitelství policie vystupují nově jako samostatné účetní jednotky a mají tak větší prostor disponovat finančními prostředky na vlastní odpovědnost dle místní potřeby.

³⁸ PČR může získat až 85 % celkových nákladů, které vynaložila na realizaci projektů, zpět právě z EU.

³⁹ Celková investice do projektu byla vyčíslena na téměř 4 miliardy korun.

S posledně zmíněným projektem úzce souvisí přeměna zázemí spočívající v modernizaci v souladu s 3. tisíciletím, kdy v rámci projektu došlo k rekonstrukci služeben, obnově vozového parku, internetovému pokrytí, apod. Kladen je také důraz na vzdělávání policistů formou jazykových kurzů a manažerských kurzů a zvýšení množství benefitů pro zaměstnance PČR.

Co se týče organizace policie, vede reforma k zefektivnění policejní činnosti, kdy v terénu působí co největší počet policistů, naopak méně policistů pracuje v kancelářích, dochází také ke snížení počtu vedoucích pracovníků. Neméně důležitým záměrem reformy je debyrokratizace, tedy zjednodušení a zrychlení úřednických postupů, pověření civilních pracovníků vybranými úkoly policistů a v neposlední řadě, v souvislosti s přeměnou územně správního členění, zřízení 6 nových krajských ředitelství a zrušení okresních ředitelství⁴⁰.

Náplň činnosti by se měla upravit tak, aby došlo ke sdílení odpovědnosti za bezpečnost s veřejnými i soukromými subjekty, kdy úkoly na poli bezpečnosti neplní jen policie, ale i územní samospráva, státní správa, neziskové organizace a další subjekty včetně občanů, dále by mělo dojít k rozšíření oprávnění pro policisty k zefektivnění boje s kriminalitou pomocí nových zákonných nástrojů, aby výsledkem byla úloha PČR jako služba veřejnosti.

V současné době by se dalo zhodnotit, že záměrů reformy bylo z větší míry dosaženo, ovšem zázemí některých služeben zůstalo až dodnes v nezměněném stavu, v jakém bylo před reformou, s byrokracií a prací v kanceláři se policisté v určité míře potýkají neustále, a je otázkou, zda filozofie CP je vhodná právě pro policisty.⁴¹

2.2.2 Reforma OP

Mimo zákona o OP se na OP vztahuje řada dalších zákonů, například tedy zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“), zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o přestupcích“), zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o silničním provozu“), zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen

---

⁴⁰ Počet základních policejních útvarů však zůstal zachován.

⁴¹ O této problematice bude pojednáno v závěru práce.

„zákoník práce“), ale také například vyhláška MV č. 418/2008 Sb., kterou se provádí zákon o obecní policii či vyhláška MV č. 444/2008 Sb., o zdravotní způsobilosti uchazeče o zaměstnání strážníka, čekatele a strážníka obecní policie. Jak již bylo uvedeno výše, k reformě zákona o OP z faktického hlediska dosud nedošlo, v platnosti je tedy stále zákon z roku 1991, jež upravuje postavení OP včetně veřejnoprávních smluv, vymezuje strážníka, jeho činnost, oprávnění a povinnosti.

Ovšem dne 22. srpna 2012 schválila na svém zasedání vláda České republiky novelu zákona o OP. Tato novela má nabýt účinnosti dne 1. července 2013 a má za úkol odstranit nedostatky z praxe a zpřesnit či rozšířit různá ustanovení stávajícího zákona. První náměstek ministra vnitra Jaroslav Hruška uvedl, že *"Cílem navrhované novely je odstranit ze současného znění zákona nedostatky či nejasnosti, které strážníkům mnohdy komplikují jejich práci, v žádném případě nejde o posilování kompetencí městských a obecních policií na úkor Policie ČR"*.⁴² Řada zainteresovaných subjektů si však myslí právě opak.

Z důvodové zprávy k novele zákona⁴³ lze dovodit, že změny se dotknou tří oblastí, kterými jsou celková právní úprava OP, právní úprava dohledu nad OP a úprava veřejnoprávních smluv v zákoně o OP. V případě právní úpravy OP tato zpráva navrhuje doplnit a změnit zákon o OP, zákon o PČR, zákon o obcích, zákon o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o HMP“) a zákon o přestupcích a to formou dílčí novelizace. Co se týče právní úpravy dohledu nad OP, zpráva sleduje zefektivnění a zracionalizování této úpravy, konkrétně formulačním zpřesněním stávající úpravy správního trestání v zákoně o OP⁴⁴ a také výraznějším zvýšením maximální částky, kterou lze v podobě pokut za příslušné správní delikty uložit. Dále také dojde k možnosti zřízení bezpečnostní komise a bezpečnostní komise hlavního města Prahy.

V případě právní úpravy veřejnoprávních smluv v zákoně o OP se počítá s variantou, při které nedochází k rozšíření škály typů veřejnoprávních smluv, ale k využití již existujících

---

⁴² Zpravodajství: Vláda schválila novelu zákona o obecní policii. In: *Policie České republiky* [online]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/vlada-schvalila-novelu-zakona-o-obecni-policii.aspx>

⁴³ MV: 4. Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. In: *Vláda České republiky* [online]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/ppov/lrv/ria/databaze/mv-4--navrh-zakona--kterym-se-meni-zakon-c--553-1991-sb---o-obecni-policii--ve-zneni-pozdejsich-predpisu--a-dalsi-souvisejici-zakony-94081/>

⁴⁴ Návazně dojde též k úpravě vyhlášky č. 418/2008 Sb., kterou se provádí zákon o OP.

a osvědčených mechanismů a k rozšíření okruhů případů, ve kterých lze veřejnoprávní smlouvu druhého typu uzavřít⁴⁵. Dále je také upraveno postavení a oprávnění strážníka, o němž bude pojednáno podrobněji v kapitole 3.3 a 3.4.

---

⁴⁵ V případě pořádání veřejnosti přístupného sportovního, kulturního nebo obdobného společenského podniku, v souvislosti s nímž lze předpokládat účast většího počtu osob.

3 VYMEZENÍ PČR A OP, JEJÍHO POSTAVENÍ, OPRÁVNĚNÍ A POVINNOSTÍ

Tato kapitola je velmi podstatnou částí předkládané práce, jelikož umožní hlubší proniknutí do dané problematiky a současného stavu právní úpravy zajišťování bezpečnosti na území České republiky prostřednictvím dvou hlavních složek, tedy PČR a OP. Bude tedy popsána organizace sborů a jejich financování, systém kontroly činnosti policisty a strážníka a povaha poměru, v jakém působí u daného sboru. Tato kapitola bude doplněna o přehled oprávnění a povinností policisty a strážníka a o exkurz do policejní etiky.

3.1 Vymezení pojmů

Před tím, než začne být téma probíráno do hloubky, je na tomto místě vhodné podrobněji vysvětlit několik pojmů, které jsou stěžejní pro pochopení dané problematiky. Jedná se o pojem „veřejné sbory“, „veřejný pořádek“, „místní záležitosti veřejného pořádku“, „správní uvážení“ a „soukromé bezpečnostní služby“.

3.1.1 Veřejné sbory

Bezpečnost obyvatelstva, majetku a dodržování veřejného pořádku mají na starost určité osoby, které jsou sdružovány do útvarů nazývajících se veřejné sbory. Mezi veřejné sbory můžeme řadit, dle níže uvedených hledisek, celkem 9 sborů působících na území České republiky a jimiž jsou Hasičský záchranný sbor, Celní správa, Bezpečnostní informační služba, Úřad pro zahraniční styky a informace, Vězeňská služba, PČR, Vojenská policie, Vojenské zpravodajství a OP. Kromě posledních tří vyjmenovaných sborů je možno všechny sbory zařadit ještě do jedné skupiny sborů, jimiž jsou bezpečnostní sbory.⁴⁶

Sjednocujícím prvkem, který tyto sbory spojuje, je jejich veřejnoprávní charakter ve dvou rovinách. V rovině první se jedná o zřizování těchto sborů zákonem, kdežto rovina druhá se týká obsahu samotné činnosti sborů regulované veřejnoprávními předpisy. Dalším pojítkem je možnost použití donucovacích prostředků, jejichž užití je však považováno za ultima ratio, ke kterému dochází až po uplatnění výzvy k upuštění od jednání či hrozby zásahu. Mnozí autoři se shodují ještě na jednom jednotícím hledisku, jímž je hledisko obsahové, které spočívá v úkolu veřejných sborů chránit společnost před nebezpečím a

---

⁴⁶ dle § 1 odst. 1 věta druhá zák. č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

udržovat či obnovovat veřejný pořádek, jakožto i chránit tzv. policejní statky. Za tyto bývá považována ochrana státu, klid, mravnost či veřejné zdraví. Tento výčet ale není úplný a neustále se rozrůstá.⁴⁷

3.1.2 Veřejný pořádek

Veřejným sborům je ukládáno chránit veřejný pořádek. Nejvyšší správní soud předeslal, že veřejný pořádek není v právním řádu České republiky jednoznačně definován a vymezil ho jako „(...) *neurčitý právní pojem, jehož obsah je jednak proměnlivý a jednak neztotožnitelný s pouhou výsečí jediného z existujících normativních systémů, neboť v sobě neobsahuje pouze normy morální či pouze normy právní, ale přinejmenším normy obou těchto druhů* (...)“⁴⁸ a dále uvedl, že veřejný pořádek je v jednom ohledu normativní systém, zahrnující právní normy nezbytné pro chod dané společnosti a v druhém ho považuje za faktický stav společnosti, který udržování veřejného pořádku vyžaduje. „*Narušení veřejného pořádku je proto zároveň narušením normy a zároveň narušením optimálního stavu společnosti, který je účelem a dispozicí této normy*“.⁴⁹

Vzhledem k tomu, že žádný právní předpis tento pojem nedefinuje, nezbyvá než dovodit, že může reprezentovat určitá pravidla chování na veřejnosti a je tedy dále úlohou soudu, aby posoudil, zda je dané chování v rozporu s těmito pravidly. Definovaný pojem je ovšem velmi relativní a závisí na čase a místě. Tato relativita⁵⁰ se dá připodobnit relativitě v oblasti odívání⁵¹.

3.1.3 Místní záležitosti veřejného pořádku

Vymezení dalšího neurčitého pojmu, který je spojen především s činností strážníků OP, vychází z vymezení veřejného pořádku, jehož je množinou. Rozdíl mezi pojmem veřejný pořádek a pojmem místní záležitosti veřejného pořádku spočívá v konkretizaci společenských

---

⁴⁷ MATES, Pavel. *Veřejné sbory*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká Republika, 2011, 363 s.

⁴⁸ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 5. 2007, sp. zn. 2 As 78/2006-64

⁴⁹ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 5. 2007, sp. zn. 2 As 78/2006-64

⁵⁰ MATES, Pavel. *Veřejné sbory*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká Republika, 2011, s. 10.

⁵¹ Odívání je odlišné v různých historických obdobích a také se jinak posuzuje při oslavě či v běžné dny, ale je rozdílné i místně, v zaměstnání je respektován jiný oděv, než který se nosí v soukromí, markantní je také odlišnost co do zemí s jinou kulturou či náboženstvím.

vztahů, jichž se dotýká. Prameny, z nichž je možno čerpat informace k sestavení znaků, kterými jsou místní záležitosti veřejného pořádku specifikovány, jsou trojího druhu⁵²:

- 1) § 2 zákona o OP obsahuje taxativní výčet úkolů, které strážník vykonává za účelem zajištění místních záležitostí veřejného pořádku a jimiž jsou namátkově přispívání k ochraně a bezpečnosti osob a majetku, podílení se na dohledu nad bezpečností a plynulostí provozu na pozemních komunikacích a na prevenci kriminality v obci či provádění dohledu nad dodržováním čistoty na obecních veřejných prostranstvích,
- 2) § 10 zákona o obcích zmocňuje obec k ukládání povinnosti obecně závaznou vyhláškou v samostatné působnosti, a to konkrétně dle písmene a) uvedeného paragrafu za účelem zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku „*zejména může stanovit, které činnosti, jež by mohly narušit veřejný pořádek v obci nebo být v rozporu s dobrými mravy, ochranou bezpečnosti, zdraví a majetku, lze vykonávat pouze na místech a v čase obecně závaznou vyhláškou určených, nebo stanovit, že na některých veřejných prostranstvích v obci jsou takové činnosti zakázány*“⁵³,
- 3) Obecně závazné vyhlášky obcí, které poskytují nejpodrobnější přehled o činnosti strážníků OP, vymezují mnoho okruhů záležitostí, namátkově pouze pořádek a klid v ulicích a veřejných prostranstvích, stejně tak i funkčnost osvětlení a řádnost údržby a čištění, ochrana veřejně prospěšných zařízení a stánkového prodeje, apod.⁵⁴.

3.1.4 Správní uvážení

Veřejné sbory plní svůj úkol, ochranu veřejného pořádku, formou správního uvážení, kdy rozhodují o tom, zda byl například veřejný pořádek narušen či zda jsou oprávněni proti takovému jednání zakročit.⁵⁵ Tento pojem se vyskytuje ve spojení s veřejnými sbory velmi často. Je to z důvodu, který byl již uveden v předchozích odstavcích a kterým je absence přesné a jednoznačné definice pojmu veřejný pořádek a jeho označení jako neurčitý právní

---

⁵² MATES, Pavel. *Veřejné sbory*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká Republika, 2011, s. 30.

⁵³ § 10 zákona o obcích

⁵⁴ Dále dodržování otevírací a zavírací doby provozoven a obchodů, poskytování sexuálních služeb, provoz hazardu, žebrání, volné pobíhání psů, trhání okrasných květin a dřevin, znečišťování a poškozování travnatých ploch.

⁵⁵ MACEK, Pavel. *Bezpečnost obcí a regionů*. Praha: Vysoká škola regionálního rozvoje, 2011, s. 28.

pojem. Díky tomu musí veřejné sbory při jeho ochraně užívat správního uvážení neboli diskreční pravomoci.

Správní uvážení je opět definováno za pomoci soudní judikatury a právní nauky, jelikož Správní řád ani Soudní řád správní tento pojem blíže nepopisuje. Jde tedy o oprávnění a povinnost správního orgánu postupovat při ukládání povinností dle vlastního uvážení, ale ovšem v mezích zákona. Výsledkem je tzv. úvahové rozhodnutí, které je ovšem přezkoumatelné soudem co do jeho legality.⁵⁶ Pojednáváný termín bývá často zaměňován s neurčitým právním pojmem. Dá se jej ovšem snadno odlišit pomocí hlediska legislativně technického, kdy neurčitý pojem je součástí hypotézy a uvážení tvoří část dispozice⁵⁷.

3.1.5 Soukromé bezpečnostní služby

Změny po roce 1990 zavedly v povědomí občanů pojem soukromé bezpečnostní služby (dále jen „SBS“), které se zapojily do systému zajišťování bezpečnosti na území České republiky mimo jiné díky Usnesení vlády ČR č. 16/1993, jež SBS charakterizuje jako „významný prvek situační prevence s kriminalitou“. SBS působí v oblastech, v kterých je předpokládána teprve subsidiární činnost OP či PČR, kdežto prioritně zde má zabezpečovat pořádek např. majitel sportovního či kulturního zařízení či uživatele objektu, a kde trvalý dozor a okamžitý zásah není ze strany policíí možný. SBS tedy zajišťují majetkové poměry občanů či jejich oprávněné zájmy související s podnikatelskou činností podnikatele nad rámec zákonné povinnosti PČR či OP. Tuto činnost vykonávají SBS na základě zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „živnostenský zákon“) a se státním souhlasem v souladu s koncesní listinou.⁵⁸

Existují tři základní okruhy činností, jež SBS vykonávají a jimiž jsou poskytování technických služeb k ochraně majetku, služby soukromých detektivů a ostraha majetku a osob, v podstatě hlídacích služeb⁵⁹. Naproti tomu místní působnost SBS je vymezena smluvně, je určena zákazníkem, který určí místo na němž uplatňuje svá práva, která deleguje na SBS. Těmito právy jsou pouze taková práva, která má vlastník majetku, tedy jako

---

⁵⁶ HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo. Obecná část*. 7. vydání. Praha: C.H.Beck, 2009, s. 566.

⁵⁷ MATES, Pavel. *Veřejné sbory*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká Republika, 2011, s. 12.

⁵⁸ MACEK, Pavel, NOVÁK, František. *Privátní bezpečnostní služby*. Praha: Police history, 2005, s. 45-50.

⁵⁹ Konkrétně je to ochrana objektů, zboží, života a bezpečnosti osob, zajišťování pořádku v místech konání veřejných shromáždění či sportovních a kulturních akcích, provádění bezpečné přepravy cenností, instalace zabezpečovacích systémů, apod.

významné se jeví především ustanovení § 417 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů⁶⁰. Mimo toto delegované zmocnění má zaměstnanec SBS stejná oprávnění a povinnosti jako jakýkoliv jiný občan České republiky.⁶¹

3.2 Vymezení PČR a OP z hlediska organizace, kontroly a financí

Postavení PČR a OP závisí na jejich pojmovém vymezení, legislativním vymezení úkolů těchto sborů, jejich organizace, systému kontroly činnosti jejich pracovníků a financování jejich působení. Je tedy nutné všechny tyto oblasti alespoň rámcově popsat a vymežit.

3.2.1 Organizace sborů a legislativně definované úkoly

Zákon o PČR ve svém § 1 charakterizuje PČR slovy „jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor“. Jako přímý vykonavatel státní správy je podřízena Ministerstvu vnitra, přičemž na vrcholu hierarchické pyramidy se nachází policejní prezidium, v čele s policejním prezidentem. Dále je PČR tvořena útvary s celostátní působností, těchto je 13 a jsou jimi například Kriminalistický ústav Praha, Národní protidrogová centrála služby kriminální policie a vyšetřování, Pyrotechnická služba, Útvar pro odhalování organizovaného zločinu služby kriminální policie a vyšetřování, útvar pro ochranu prezidenta ČR či Útvar rychlého nasazení.⁶²

Dalším orgánem jsou krajská ředitelství, jejichž počet je v současné době 14, v souladu s ústavním zákonem č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a nakonec útvary zřízené v rámci krajského ředitelství přehledně znázorněné na příkladu Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje, pod které spadá Služba kriminální policie a vyšetřování⁶³, Vnější služba⁶⁴, Ředitelství pro řízení

---

⁶⁰ „Komu škoda hrozí, je povinen k jejímu odvrácení zakročit způsobem přiměřeným okolnostem ohrožení.“

⁶¹ MACEK, Pavel. *Bezpečnost obcí a regionů*. Praha: Vysoká škola regionálního rozvoje, 2011, s. 89-90.

⁶² Útvary s působností na celém území ČR. In: *Policie České republiky* [online]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/utvary-s-pusobnosti-na-celem-uzemi-cr-312510.aspx>

⁶³ Odbor obecné kriminality, Odbor technické ochrany či Odbor analytiky.

⁶⁴ Odbor služby pořádkové policie, Odbor služby dopravní policie či Odbor cizinecké policie.

lidských zdrojů, Kancelář ředitele, Odbor vnitřní kontroly, Městské ředitelství a Územní odbory přilehlých měst a městských částí⁶⁵.

Úkoly PČR jsou rozsáhle vymezeny v § 2 zákona o PČR, dle kterého je tato službou veřejnosti a jako taková má své úkoly, kterými rámcově jsou:

- 1) ochrana bezpečnosti osob a majetku,
- 2) ochrana veřejného pořádku,
- 3) předcházení trestné činnosti,
- 4) plnění úkolů podle trestního řádu a
- 5) plnění úkolů na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony.

Naproti tomu § 2 zákona o OP říká, že OP *zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku a plní další úkoly, přičemž:*

- a) *přispívá k ochraně a bezpečnosti osob a majetku,*
- b) *dohlíží na dodržování pravidel občanského soužití,*
- c) *dohlíží na dodržování obecně závazných vyhlášek a nařízení obce,*
- d) *se podílí v rozsahu stanoveném tímto nebo zvláštním zákonem na dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích,*
- e) *se podílí na dodržování právních předpisů o ochraně veřejného pořádku a v rozsahu svých povinností a oprávnění stanovených tímto nebo zvláštním zákonem činí opatření k jeho obnovení,*
- f) *se podílí na prevenci kriminality v obci,*
- g) *provádí dohled nad dodržováním čistoty na veřejných prostranstvích v obci,*
- h) *odhaluje přestupky a jiné správní delikty, jejichž projednávání je v působnosti obce,*
- i) *poskytuje za účelem zpracování statistických údajů Ministerstvu vnitra (dále jen „ministerstvo“) na požádání údaje o OP.*

Také OP, díky povaze funkcí, které vykonává, spadá do kategorie veřejných ozbrojených sborů, od ostatních se však liší omezenou místní působností a pracovním poměrem k obci. OP je dle § 1 zákona o OP „*orgánem obce, který zřizuje a zrušuje obecní zastupitelstvo obecně závaznou vyhláškou*“, obecní zastupitelstvo má však oprávnění, nikoliv povinnost, takovou OP zřídit. Jak uvádí § 1 odst. 4 zákona o OP, pokud je OP zřízena obcí, která je dle zákona o obcích městem nebo statutárním městem, ale tak hlavním městem

---

⁶⁵ Blíže viz Příloha č. 3.

Prahou, označuje se jako městská policie. Pro účely této práce je však z důvodu zjednodušení a přehlednosti používáno pojmu obecní policie, zkráceně OP, bez ohledu na výše uvedený paragraf. OP tak řídí starosta obce či primátor statutárního města, řízením však může být pověřen i tzv. určený strážník. Podřízeným starosty je velitel, který řídí tři úseky, jimiž je úsek vnitřní služby (řídí ho zástupce velitele), úsek vnější služby (řídí ho zástupce velitele pro vnější služby) a úsek ekonomicko-technický (řídí ho vedoucí ekonomicko-technického úseku). Na úseku vnitřní služby pak působí oddělení, jakými jsou například odbor prevence a kriminality či odbor tisku, úsek vnější služby se pak dělí na jednotlivá obvodní oddělení, neboli obvodní služebny. Podrobnější systematizace OP je k vidění na příkladu OP Plzeň⁶⁶.

3.2.2 Podávání stížností

Z praktického hlediska je dobré znát postup, jakým si občan může stěžovat na policistu. V § 97 odst. 1 zákona o PČR je upraven institut upozornění, kterým může každý občan upozornit na nedostatky v činnosti policisty či policejního útvaru a také na jejich jednání naplňující znaky správních deliktů či trestných činů. Tato stížnost se podává ústně či písemně řediteli útvaru, pod který policista spadá či na odbor vnitřní kontroly příslušného krajského policejního ředitelství. Tito jsou povinni stížnost přijmout a do 30 dnů stěžovatele informovat o přijatých opatřeních, pokud o to požádá. Jako odvolací orgán slouží Úřad vnitřní kontroly Policejního prezidia ČR a nezávislým kontrolním orgánem je veřejný ochránce práv. Policista může být následně potrestán dle zákona o služebním poměru. Přímý nadřízený může policistovi za kázeňský přestupek uložit kázeňský trest spočívající například v písemném napomenutí, odnětí služební hodnosti, snížení základního tarifu až o 25% na dobu maximálně 3 měsíců či pokutě.⁶⁷

V případě podání stížnosti na strážníka musí být tato adresována osobě, která obecní policii řídí⁶⁸. Tato osoba pověří vyšetřováním jakéhokoliv strážníka, avšak k potrestání, z důvodu povahy pracovního poměru strážníka k obci, dochází na základě zákoníku práce, může tedy například dojít ke snížení platu či propuštění z pracovního poměru. Informační povinnost je totožná jako u policistů. Pokud jde o podání trestního oznámení, toto se

---

⁶⁶ Blíže viz. Příloha č. 4.

⁶⁷ CANDIGLIOTA, Zuzana; FOUKALOVÁ, Kristýna, KOPAL, Jiří. *Jak si počínat v kontaktu s policistou a strážníkem: policejní právo v otázkách a odpovědích*. Brno: Liga lidských práv, 2010, s. 203-205.

⁶⁸ Primátor, starosta, člen zastupitelstva, apod.

v případě policisty adresuje oddělení Inspekce policie v příslušném kraji, která má stejnou informační povinnost jako v případě podání stížnosti. Nad vyšetřováním Inspekce provádí dozor státní zástupce. Trestní oznámení na strážníka se však podává buď na PČR či na obvodní státní zastupitelství, vyšetřování následně provádí služba kriminální policie a vyšetřování.⁶⁹

3.2.3 Postavení v oblasti fiskální

Jelikož PČR je ozbrojený sbor, jejímž nadřízeným je Ministerstvo vnitra, je tedy financován ze státního rozpočtu, konkrétně prostřednictvím rozpočtové kapitoly 314 tohoto ministerstva. Na způsob financování odkazuje zákon o PČR v § 7, který uvádí, že „*Policejní prezidium a útvary policie s celostátní působností se při nakládání s majetkem České republiky a v právních vztazích považují za součást organizační složky státu a účetní jednotky ministerstva.*“, a také v § 8 který říká, že „*Krajské ředitelství je organizační složkou státu a účetní jednotkou, jehož příjmy a výdaje jsou součástí rozpočtové kapitoly ministerstva.*“

Policejní prezidium a krajské ředitelství jsou tedy dva oddělené celky z pohledu ekonomie, kdy policejní prezidium ani jeho útvary nejsou samostatnými organizačními složkami a jsou účetně spojeny s Ministerstvem vnitra, vztahuje se na ně tedy zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Krajská policejní ředitelství jsou samostatnou organizační složkou státu a účetní jednotkou, která je povinna připravovat návrhy na státní rozpočet, apod. Dalším zdrojem je i rozpočet EU.⁷⁰

Naproti tomu OP je orgánem obce, její činnost je tedy financována z obecního rozpočtu na základě zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Tento rozpočet je sestavován vždy na kalendářní rok a jeho skladba je stanovena vyhláškou Ministerstva financí. OP ovšem sestavuje každý rok návrh rozpočtu své činnosti, který podléhá schválení zastupitelstva obce, a to s péčí řádného hospodáře. Příjmy OP tvoří především finance z obecního rozpočtu, v nichž jsou zahrnuty také příjmy OP sestávající z inkasovaných pokut, apod., jež OP odvádí na účet města a touto

---

⁶⁹ CANDIGLIOTA, Zuzana; FOUKALOVÁ, Kristýna, KOPAL, Jiří. *Jak si počínat v kontaktu s policistou a strážníkem: policejní právo v otázkách a odpovědích*. Brno: Liga lidských práv, 2010, s. 205-207.

⁷⁰ MATES, Pavel. *Veřejné sbory*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká Republika, 2011, s. 23-24.

formou je čerpá zpět, v menší míře dále účelové dotace a sponzorské dary, většinou věcného charakteru. OP je povinna vyhotovovat zprávy o čerpání rozpočtu zastupitelstvu obce, které je jejím kontrolním orgánem v této oblasti.

3.3 Pracovněprávní vztahy zaměstnanců sborů

Pracovníci OP jsou zaměstnanci obce, jsou tedy vůči ní v pracovním poměru a je možno je rozdělit do tří skupin, kdy první skupinu tvoří „Strážníci“, kteří splňují všechny podmínky pro to, stát se strážníkem, včetně kritéria odbornosti, druhou skupinou jsou „Čekatelé“, tito splňují všechny podmínky pro to, stát se strážníkem, kromě kritéria odbornosti a třetí skupinu tvoří zaměstnanci OP, kteří nejsou strážníky ani čekateli, tedy např. technici apod. Poslední dvě jmenované skupiny zaměstnanců nemohou vykonávat oprávnění strážníka ani prokazovat příslušnost k OP.⁷¹ V rámci PČR lze působit jako „příslušník policie neboli policista“ (dále jen „policista“) na základě služebního poměru nebo jako zaměstnanec zaměstnaný na základě pracovního poměru k PČR.

3.3.1 Kvalifikační požadavky a následný výcvik

Kritéria pro uchazeče o místo strážníka a policisty nejsou příliš odlišná, proto byla zpracována do formy tabulky, přičemž údaje pro kvalifikační požadavky na strážníka jsou čerpány z § 4 zákona o OP a na policistu z § 13 zákona o PČR:

STRÁŽNÍK	POLICISTA
Občan České republiky	Občan České republiky
Věk minimálně 21 let	Věk minimálně 18 let
Bezúhonnost	Bezúhonnost
Spolehlivost	
Střední vzdělání s maturitní zkouškou	Stupeň vzdělání stanovený pro dané služební místo
Zdravotní způsobilost	Zdravotní, osobnostní a fyzická způsobilost k výkonu služby
	Plná způsobilost k právním úkonům
<p>Strážník navíc na rozdíl od policisty musí mít osvědčení o splnění stanovených odborných předpokladů. Naproti tomu policista musí splňovat předpoklad, že není členem politické strany nebo politického hnutí, a jde-li o služební poměr příslušníka zpravodajské služby, ani odborové organizace, nevykonává živnostenskou nebo jinou výdělečnou činnost a není členem řídicích nebo kontrolních orgánů právnických osob, které vykonávají podnikatelskou činnost a je oprávněn seznamovat se s utajovanými informacemi podle zvláštního právního předpisu, má-li být ustanoven na služební místo, pro které se tato způsobilost vyžaduje.</p>	

⁷¹ MACEK, Pavel. *Bezpečnost obcí a regionů*. Praha: Vysoká škola regionálního rozvoje, 2011, s. 25.

Všechna tato kritéria⁷² musí strážník splňovat nejen v době přijetí k OP, ale také v době, kdy trvá jeho pracovněprávní vztah. Postup při přijetí do pracovního poměru je následující. Žadatel o zaměstnání předloží výpis z Rejstříku trestů ne starší než 3 měsíce a čestné prohlášení o bezúhonnosti, čestné prohlášení o spolehlivosti a po dohodě absolvuje přijímací pohovor. Před nástupem projde lékařským vyšetřením a následně absolvuje teoretickou výuku v nejbližším možném termínu ve školicím středisku, která trvá 3 měsíce a během níž je odborně vycvičen a vyškolen pro činnost strážníka. Tento kurz je zakončenou získáním platného osvědčení o splnění stanovených odborných předpokladů vydaném Ministerstvem vnitra, které má platnost 3 roky a po jejímž uplynutí musí strážník absolvovat prologační kurz v délce 5 dnů.⁷³ Obsahem kurzu je orientace v příslušné legislativě, nácvik v používání donucovacích prostředků a sebeobrany, zvládnutí taktických postupů při vedení zákroku a to na základě scénářů, tzv. modelových situací a v neposlední řadě vedení administrativy a seznámení s etikou policejní práce. Strážník v průběhu pracovního poměru dále absolvuje následný výcvik a odborné semináře.⁷⁴

Jak již bylo uvedeno výše, od července 2013 by měla nabýt účinnosti novela zákona o OP. V novelizovaném zákoně jsou významné oblasti týkající se úpravy postavení strážníků, která spočívá ve zpřesnění a zpřísnění podmínek vzniku pracovního poměru strážníka, kdy je zcela nově upraveno ustanovení o bezúhonnosti v § 4a, v ohledu na postup jejího prokazování a konkretizaci jejích podmínek. Podstatnou změnu však nalezneme v § 4b odst. 3, týkající se spolehlivosti strážníka, kdy spolehlivým není ten, „ *u něhož zjištěné skutečnosti nasvědčují tomu, že založil, podporuje, propaguje nebo veřejně sympatizuje s hnutím, které směřuje k potlačování práv a svobod člověka nebo hlásá národnostní, náboženskou anebo rasovou zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob.*“

Postup pro přijetí policisty do služebního poměru je odlišný. Policista musí nejdříve o přijetí písemně požádat, následně během přijímacího řízení, které obvykle trvá 3 měsíce, je uchazeč podroben psychologickému vyšetření, kterým jsou zjišťovány osobnostní

---

⁷² Podrobněji jsou tato kritéria rozebrána v § 4a, 4b, 4c, 4d, 4e, a §5.

⁷³ Podmínky přijetí strážníka. In: *Jablonec nad Nisou: Oficiální stránky města* [online]. Dostupné z: <http://www.mestojablonec.cz/redakce/tisk.php?lanG=cs&slozka=28412&clanek=28605&>.

⁷⁴ Vzdělávání strážníků. In: *Městská policie Ostrava* [online]. Dostupné z: <http://www.mpostrava.cz/WebForms/Stranky/Detail.aspx?Id=247&IdParent=0>

předpoklady potřebné pro výkon služby, dále prověrce tělesné zdatnosti⁷⁵ a v neposlední řadě zdravotní prohlídce zaměřené na schopnost zvládnutí zátěže při výkonu služby.⁷⁶ Policisté splňující uvedené podmínky jsou zařazováni pro výkon služby ke službě pořádkové, železniční, dopravní nebo cizinecké policie, popř. ochranné služby. K výkonu služby u ostatních složek policie⁷⁷ jsou služební místa obsazována policisty, kteří navíc, k výše uvedeným podmínkám, splňují: (i) minimální dobu trvání služebního poměru, (ii) minimální stupeň vzdělání pro služební hodnost a tarifní třídu neboli kvalifikační požadavky pro příslušné služební místo stanovené v § 7 zákona o služebním poměru, (iii) určité specifické požadavky pro práci v těchto útvarech, (iv) absolvování dalších speciálních ověřování způsobilosti, odborné přípravy a výcviku.⁷⁸

Po přijetí do služebního poměru jsou policisté povinni absolvovat základní odbornou přípravu. Pro absolventy středních škol s maturitou je celková délka trvání základní odborné přípravy 9 měsíců, z čehož dvě třetiny času zahrnuje teoretická část a jednu třetinu část praktická. Absolventi vysokých škol absolvují teoretickou část výuky v rozsahu 12 týdnů (právně vzdělání jen 10 týdnů) a praktickou také 3 v době měsíců. V průběhu služebního poměru se policista musí pravidelně podrobovat dalším specializovaným výcvikům a absolvovat odborné semináře lišící se dle jeho pracovního zařazení do jednotlivých složek policie a jeho hodnosti.⁷⁹

3.3.2 Pracovní poměr kontra služební poměr

Poměr, ve kterém strážník i čekatel vykonává svou činnost, je poměrem pracovním a řídí se tedy ustanoveními zákoníku práce. Strážník se tedy řídí ustanoveními jako kterýkoliv jiný zaměstnanec v pracovním poměru k zaměstnavateli, kterým je v tomto případě obec. Toto vyplývá z § 1 zákona o OP kde se uvádí, že OP je orgánem obce, který zřizuje a zrušuje

---

⁷⁵ Prověrka sestává z člunkového běhu, běhu na 1000 m, celomotorického testu a cvičení kliků.

⁷⁶ Kariéra v policii: Průběh přijímacího řízení. In: *Policie České republiky* [online]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/prubeh-prijimaciho-rizeni.aspx>

⁷⁷ Například služba kriminální policie a vyšetřování, útvar rychlého nasazení, útvar pro odhalování organizovaného zločinu a další speciální útvary apod.

⁷⁸ Kariéra v policii: Služební poměr v policii. In: *Policie České republiky* [online]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/sluzebni-pomer-v-policii.aspx>

⁷⁹ Kariéra v policii: Základní odborná příprava a další vzdělání policistů. In: *Policie České republiky* [online]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/zakladni-odborna-priprava-a-dalsi-vzdelani-polycistu.aspx>

obecní zastupitelstvo obecně závaznou vyhláškou. Odlišně jsou upravena pouze kritéria přijetí strážníka, jak byla uvedena výše.

Naproti tomu poměr, ve kterém se příslušníci PČR při výkonu své služby nacházejí, je poměrem služebním, který je upraven zákonem o služebním poměru, který nabyl účinnosti dnem 1. 1. 2007.⁸⁰ Pracovněprávní vztahy se nazývají vztahy služebními, zaměstnanec se nazývá příslušníkem a pracovněprávní poměr se nazývá služebním poměrem, který je uzavírán mezi fyzickou osobou a Českou republikou, jejímž jménem jedná bezpečnostní sbor. Na rozdíl od pracovního poměru se služební poměr řídí vztahy nadřízenosti a podřízenosti, kdy policista je stranou podřízenou a vyznačuje se specifiky, kterými jsou zejména způsob vzniku služebního poměru a řešení sporů, stabilita zaměstnaneckého vztahu, povaha kázeňské odpovědnosti, stát jako zaměstnavatelský subjekt, právně garantovaný služební a platový postup, kogentnost úpravy práv a povinností a autonomní právní úprava služebního poměru. Zaměstnanci mají zvýšené některé povinnosti, kompenzačně mají však určité výhody, oproti zaměstnancům v pracovním poměru.⁸¹ Zákoníku práce se u služebního poměru užívá na základě principu delegace či subsidiarity, vedle něj je užíváno zvláštních zákonů pro úpravu takového poměru.

Služební poměr je natolik specifický, že si zaslouží podrobnější analýzu v samostatném odstavci, kde budou uvedena jeho nejvýznamnější specifika. Uchazeč může být přijat do služebního poměru na dobu určitou tří let a to v případě, že je do služby přijat poprvé nebo na dobu neurčitou (i) po uplynutí těchto tří let a následném složení stanovené zkoušky, (ii) či pokud je znovu přijat po předchozím výkonu služby na dobu neurčitou (iii) anebo byl uchazeč vojákem z povolání po dobu nejméně tří let.⁸² Skončení služebního poměru může nastat uplynutím doby určité, úmrtím či prohlášením za mrtvého, posledním dnem kalendářního roku, ve kterém dovršil 65 let a propuštěním dle § 41 zákona o služebním poměru, propuštěn může být policista na základě 16 taxativně stanovených důvodů v § 42 tohoto zákona. Další zvláštností je, že služební příjem policisty je upraven přímo v zákoně o

---

⁸⁰ Tento zákon se vztahuje rovněž na pracovníky Hasičského záchranného sboru České republiky, Vězeňské služby České republiky, Celní správy České republiky, Bezpečnostní informační služby a Úřadu pro zahraniční styky a informace.

⁸¹ HENDRYCH, Dušan a kol. *Právní slovník*. 3. vydání. Praha: C.H.Beck, 2009, s. 270.

⁸² BĚLINA, Miroslav a kol. *Pracovní právo*. 5. doplněné a podstatně přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 423.

služebním poměru v jeho části osmé. Služební příjem se skládá ze základního tarifu⁸³, příplatku za vedení a za službu v zahraničí, zvláštního a osobního příplatku a odměny. Při stanovení služebního příjmu je také přihlédnuto k práci přesčas, který může být do 150 hodin v kalendářním roce. Speciálně je ve zmiňovaném zákoně ustanoven výkon služby, nároky na zdravotní, osobní a fyzickou způsobilost policisty, ozdravný pobyt, kázeňské odměny i tresty, náhrady cestovních výdajů, naturální náležitosti, náhrada škody a také výsluhové nároky, které zahrnují odchodné, úmrtné, výsluhový příspěvek a příspěvek na pohřeb policisty.

3.4 Oprávnění a povinnosti dle zákona o OP a zákona o PČR

Vzhledem k tomu, že povinnosti a oprávnění strážníka se překrývají s povinnostmi a oprávněními policisty, bylo pro zpřehlednění této kapitoly použito dvou tabulek, které tato oprávnění a povinnosti upravují⁸⁴. Jako výchozí byla použita právní úprava pro strážníka tvořící první sloupec tabulek, jelikož tato je v zákoně obsažena přehledněji a na tuto navazuje v druhém sloupci úprava pro policistu. Oba sloupce jsou doplněny o sloupce uvádějící čísla paragrafů, ve kterých je daná povinnost či oprávnění uvedeno. Poslední, třetí, sloupec zobrazuje odlišnosti, které se vyskytují mezi porovnávanými povinnostmi a oprávněními, přičemž tento sloupec je uvozen znaménky +, -, =. Legenda k těmto znaménkům je uvedena u jednotlivých tabulek.

3.4.1 Povinnosti

Základní povinnosti strážníka jsou upraveny v § 6 – 10 zákona o OP, základní povinnosti policisty jsou obsaženy v § 9 – 13 zákona o PČR a tyto tvoří hlavu třetího zákona. Strážník i policista se musí podrobit i dalším povinnostem, které navazují na jejich oprávnění, tyto však pro účely práce nebyly v tabulce uvedeny. Z tabulky č. 1 vyplývá, že z celkem deseti uvedených povinností je většina povinností, tedy celkově sedm, pojata šířeji u policisty. Dvě povinnosti strážníka policista vůbec nemá, jedna povinnost je totožná. Povinnost, která by byla stanovena pro policistu, aniž by byla stanovena i pro strážníka, se v uvedených paragrafech nevyskytuje, s výjimkou povinností, které jsou stanoveny u oprávnění policisty.

---

⁸³ Měsíčně poskytovaná složka příjmu, která je stanovena pro 11 tarifních tříd tvořených 12 tarifními stupni.

⁸⁴ viz. Příloha č. 1 a Příloha č. 2

3.4.2 Oprávnění

Na povinnosti strážníka v rámci daného zákona navazuje úprava jeho oprávnění v § 11 – 20. Oprávnění policisty se vyskytují v rozsahu celého zákona o PČR, v tabulce č. 2 byla tedy uvedena jen oprávnění, která jsou totožná s oprávněními strážníka. Oprávnění, kterými disponuje strážník, je celkem patnáct, přičemž více jak polovina z nich je u policisty rozšířena, přesně osm, ovšem šest jich je totožných a pouze jedno se u policisty, z povahy věci, nevyskytuje. V zákoně o PČR je však uvedeno mnohem více oprávnění, kterých policista může využít. Jedná se zejména o oprávnění uvedená v následujících paragrafech, a souvisejících s úkony a skutečnostmi, jakými jsou: § 26 zajištění osoby, § 27 zajištění cizince, § 28 - 29 oprávnění spojená s umístěním osoby do policejní cely, § 37 zajištění, odstranění a zničení věci, § 38 držení a používání nebezpečných látek a věcí, § 39 rušení provozu elektronických komunikací, § 42 zastavení a prohlídka dopravního prostředku, § 44 - 47 vykazání, § 48 zajišťování bezpečnosti chráněných objektů a prostorů, § 49 zajišťování bezpečnosti určených osob, § 62 pořizování záznamů, § 63 prokázání totožnosti, § 65 získávání osobních údajů pro účely budoucí identifikace, § 67 získávání informací v souvislosti s odhalováním a šetřením přestupků, § 68 pátrání po osobách a věcech. Dále jsou v zákoně uvedena oprávnění policie v oblasti mezinárodní spolupráce (§ 89 - 94), zpracovávání osobních údajů policií (§ 79 - 88) a získávání poznatků o trestné činnosti (§ 69 - 78).

3.4.3 Oprávnění strážníků a jejich postavení dle reformy OP

Výše zmíněná novela také poměrně významně upravuje oprávnění strážníků. Strážník je nově oprávněn vstupovat v živnostenských provozovnách v prodejní nebo provozní době do všech prostor, nejen do prostor určených pro zákazníky. Dále je oprávnění strážníků ke vstupu do živnostenských provozoven rozšířeno o možnost vstupu do těchto prostor i po skončení prodejní či provozní doby v případě zajištění veřejného pořádku nebo lze-li mít důvodně za to, že jsou zde osobám mladším 18 let prodávány nebo podávány alkoholické nápoje, nebo je zde těmto osobám jinak umožněno jejich požívání. Tato úprava je aplikována i na vstup do heren, kasin a dalších prostor, kde jsou provozovány loterie či jiné hry. Lze tedy vyvodit, že dojde k patrnému navýšení pravomocí strážníka.

Prostřednictvím změny zákona o přestupcích je zpřesněn okruh přestupků, které je oprávněn strážník obecní policie projednávat v blokovém řízení, jelikož nové členění

skutkových podstat napomáhá větší přehlednosti a jednoznačnosti vymezení v návaznosti na plánovaný rejstřík přestupků. Nově bude 10 okruhů přestupků, mezi nimiž se vyskytují například ostatní přestupky proti pořádku ve státní správě a přestupky proti pořádku v územní samosprávě podle § 46, přestupky proti veřejnému pořádku podle § 47, § 47b a § 48, přestupky proti občanskému soužití podle § 49, přestupky proti majetku podle § 50, jiné přestupky, jejichž projednávání je podle tohoto nebo zvláštního zákona a dále přestupky podle zákona o silničním provozu, které jsou rovněž konkrétněji definovány, než tomu je v platné právní úpravě. Právní úprava se tak stane přehlednější a jednání strážníka bude transparentnější.

3.4.4 Oprávnění dle zákona o silničním provozu

Vzhledem k tomu, že s policií, ať už státní či obecní, se občan setkává nejčastěji v souvislosti s provozem na pozemních komunikacích, jeví se jako užitečné srovnání oprávnění policisty a strážníka v této oblasti. Jelikož v zákoně o PČR jsou uvedeny dva paragrafy, týkající se oprávnění policisty v tomto směru⁸⁵ a v zákoně o OP je to pouze jeden⁸⁶, jsou další oprávnění ustanovena v zákoně o silničním provozu.

3.4.4.1 Společná oprávnění strážníka a policisty

Přehled je zahájen výčtem oprávnění, která jsou společná jak pro strážníka, tak pro policistu, přičemž tito při jejich výkonu musí mít na sobě stejnokroj. Jedná se tedy o oprávnění uvedená v zákoně o silničním provozu, a jimiž jsou oprávnění⁸⁷:

- vyzvat řidiče a učitele autoškoly k vyšetření za účelem zjištění, zda není ovlivněn alkoholem či jinou návykovou látkou,
- vyzvat řidiče k předložení řidičského průkazu a osvědčení o registraci vozidla,
- k rozhodnutí o odstranění vozidla, které neoprávněně stojí na vyhrazeném parkovišti, či které je překážkou provozu na pozemní komunikaci,
- vyzvat osobu se zdravotním postižením k prokázání, že je držitelem průkazu ZTP nebo ZTP/P,

---

⁸⁵ § 36 oprávnění použití technického prostředku k zabránění odjezdu vozidla a § 42 zastavení a prohlídka dopravního prostředku

⁸⁶ § 17a oprávnění použít technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla

⁸⁷ Zákon o silničním provozu.

- k řízení provozu na pozemních komunikacích⁸⁸,
- k zastavování vozidel⁸⁹,
- k měření rychlosti vozidel, přičemž OP tuto činnost vykonává výhradně na místech určených policií a přitom postupuje v součinnosti s policií, navíc úsek, kde dochází k měření rychlostí OP, musí být označen přechodnou značkou „MĚŘENÍ RYCHLOSTI“ a „KONEC MĚŘENÍ RYCHLOSTI“. K měření rychlosti jsou oprávněni jen tyto dva bezpečnostní sbory dle rozsudku Nejvyššího správního soudu⁹⁰,
- k ukládání pokut v blokovém řízení, policista za přestupky proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu podle zákona o silničním provozu, ovšem strážník za přestupky rozdělené do 4 skupin⁹¹. Tyto soby jsou rovněž oprávněny k vybírání těchto pokut.⁹²

3.4.4.2 Oprávnění policisty

Zbylá ustanovení, upravená v zákoně o silničním provozu, náleží policistům, a jsou jimi například oprávnění zabránit v jízdě řidiči, zadržet řidičský průkaz, zakázat řidiči jízdu na nezbytně nutnou dobu nebo mu přikázat směr jízdy, vyžaduje-li to bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích, popřípadě jiný veřejný zájem, vyzvat řidiče motorového vozidla ke kontrole maximální přípustné hmotnosti na nápravu, maximální přípustné hmotnosti vozidla nebo jízdní soupravy nebo technického stavu vozidla nebo jízdní soupravy, vybírat kauce.⁹³

---

⁸⁸ Strážník je oprávněn pokyny usměrňovat provoz na pozemních komunikacích v případě, že je to nezbytné pro obnovení bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, a není-li řízení provozu zajištěno policií nebo v součinnosti s policií. Při usměrňování provozu používá strážník pokyny stanovené pro řízení provozu policisty.

⁸⁹ Strážník jen před přechodem pro chodce k zajištění bezpečného přechodu osob, jestliže to situace na přechodu či stav přecházejících osob vyžaduje, a jestliže řidič vozidla nebo přepravovaná osoba je podezřelá ze spáchání přestupku týkajícího se bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích.

⁹⁰ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2008, sp. zn. 1 As 12/2008-67

⁹¹ např. nedovoleným stáním či zastavením vozidla, vjezdem do zákazu vjezdu, překročením povolené rychlosti, porušením pravidel jízdy na zvirátech, apod

⁹² § 86 písm. a) a d) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích

⁹³ Zákon o silničním provozu.

4 COMMUNITY POLICING

Výkon policejní služby v sobě zahrnuje především interakci s veřejností. Tato interakce probíhá mezi občanem a policistou, potažmo policejní stanicí a celkovou image policie. Veřejnost je tak velice citlivá na jednání a celkový přístup policisty k jeho výkonu služby. Proto bylo zapotřebí tuto oblast upravit komplexně, v daném případě za pomoci modelu CP. S touto filozofií úzce souvisí také dodržování etických a morálních zásad, které bývají zformulovány do podoby etických kodexů a slibů.

4.1 Policejní etika

Vzhledem k tomu, že policie má nezanedbatelnou sociální úlohu v demokratickém právním státě, spočívající v předcházení a odhalování zločinů, udržování veřejného pořádku, poskytnutí pomoci občanům a ochraně lidských práv, musí příslušníci PČR a OP ctít určité hodnoty a řídit se danými povinnostmi, především co do styku s veřejností, kdy tento bylo nutné upravit prostřednictvím stanovení určité filozofie, která byla dokonce zahrnuta do nově pojaté koncepce PČR. Takové hodnoty a zásady jsou pojaty do formy slibů a etických kodexů, které jsou považovány za „*soubory mravních principů, které mají charakter závazných povinností, jimiž je omezována libovůle jedinců*“⁹⁴. Mezi pozitivní přínosy kodexů je řazena například stimulace loajality zaměstnanců, zlepšení image firmy a zvyšování její výkonnosti a konkurenceschopnosti. Výkon profesí řídicích se etickými kodexy se často dotýká zdraví a svobody osob a základních lidských práv, pravomoci vykonavatelů těchto profesí jsou značné a mohou ovlivnit život osob, profese jsou vykonávány za cílem zajištění vyšších hodnot jako veřejný zájem, při výkonu profesí je uplatňována vysoká míra autonomie práce, potřeba individuálního rozhodování a vysoké míry osobní odpovědnosti za takováto rozhodnutí.⁹⁵

4.1.1 Služební a slavnostní slib

Policejní služba není služba jako každá jiná, což se vyznačuje tím, že jsou na policisty kladeny vysoké morální a mravní nároky. Toto dokazuje i povinnost složení služební slibu, bez něhož by služební poměr policisty nemohl vůbec vzniknout a stejně tak jeho porušení při

---

⁹⁴ NESVADBA, Petr. *Policejní etika*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, s. 203.

⁹⁵ NESVADBA, Petr. *Policejní etika*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, s. 203-204.

výkonu služby znamená okamžité propuštění policisty ze služebního poměru⁹⁶. Služební slib zní následovně: „*Slibuji na svou čest a svědomí, že při výkonu služby budu nestranný a budu důsledně dodržovat právní a služební předpisy, plnit rozkazy svých nadřízených a nikdy nezneužiji svého služebního postavení. Budu se vždy a všude chovat tak, abych svým jednáním neohrozil dobrou pověst bezpečnostního sboru. Služební povinnosti budu plnit řádně a svědomitě a nebudu váhat při ochraně zájmů České republiky nasadit i vlastní život*“⁹⁷.

Taktéž strážníci skládají po nástupu do zaměstnání slib a to před osobou pověřenou řízením OP. V tomto slibu se strážník zavazuje ctít zákony, vystupovat nestranně a také řídit se etickým kodexem OP. Takto složený slib však nemá zákonem určené znění, požívá označení „slavnostní slib“ a jeho znění si určuje každá obec sama. Například slib, který skládá strážník Městské policie Bechyně, zní: „*Slibuji na svou čest a svědomí, že budu čestným a ukázněným strážníkem Městské policie Bechyně. Při plnění svých povinností se budu řídit právními předpisy České republiky a budu chránit práva občanů a veřejný pořádek. Své povinnosti budu vykonávat svědomitě, důsledně a budu plnit příkazy a pokyny nadřízených*.“⁹⁸. Ovšem povinnost složit takovýto slib není legislativně zakotvena, OP se tak pouze inspirovala povinnostmi policistů ke složení služebního slibu.

4.1.2 Etické kodexy

Na počátku vývoje kodexů upravujících činnost policie stála rezoluce Rady Evropy č. 690/1979, která v sobě obsahuje Deklaraci o policii⁹⁹. Rezoluce předpokládala, že Deklarace se stane součástí právních řádů států Rady Evropy. Impulsem pro vydání kodexu v České republice bylo doporučení Výboru ministrů Rady Evropy pro členské státy, které bylo provázeno vydáním Evropského kodexu policejní etiky dne 19. Září 2001, kterým se i dnes řídí činnost PČR a který je rozčleněn do 7 kapitol¹⁰⁰.

---

⁹⁶ § 42 odst. 1 písm. d) zákona o služebním poměru

⁹⁷ § 17 odst. 3 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

⁹⁸ Statut Městské policie Bechyně. In: *Městská policie Bechyně* [online]. Dostupné z:

<http://www.mpbechyne.cz/wp-content/.../08/Statut-od-1-12-2011-22.doc>

⁹⁹ Je tvořena 3 částmi: 16 bodů definuje základní etické povinnosti, 11 bodů se týká statutu policie a 7 bodů pojednává o válce a okupaci.

¹⁰⁰ Cíle policie, právní základ policie v právním státě, policie a systém trestního soudnictví, organizační struktura policie, směrnice pro činnost policie, zodpovědnost a kontrola policie a výzkum a mezinárodní spolupráce.

Ke vzniku Etického kodexu PČR, který byl vydán rozkazem policejního prezidenta č. 1/2005, došlo 21. ledna 2005¹⁰¹. Kodex je určen policistům, civilním zaměstnancům policie a veřejnosti. Jeho cílem je formulovat nejobecnější mravní principy a hodnoty a seznámit policisty s mravními nároky, jaké na ně jsou kladeny při výkonu služby. Kodex je členěn do 5 kapitol, které jsou dále rozděleny na více podkapitol, první z kapitol pojednává o cílech policie, mezi kterými dominuje ochrana bezpečnosti a pomoc veřejnosti, druhá uvádí základní hodnoty policie (profesionalita, odpovědnost, bezúhonnost, ...), třetí se zabývá závazky policie vůči společnosti, kterými je například prosazování zákonů přiměřenými prostředky, důstojné a důvěryhodné chování či uplatňování rovného a korektního přístupu ke každé osobě bez rozdílu. Čtvrtá kapitola upravuje závazky policistů vůči ostatním policistům, kdy by každý měl usilovat o partnerskou spolupráci či netolerovat podezření z trestné činnosti jiných policistů a poslední kapitola uvádí definici osobního a profesionálního přístupu policistů, kterou je nést osobní odpovědnost a chovat se bezúhonně. Kodex doplňuje Výklad některých pojmů obsažených v Etickém kodexu PČR, který rozebírá pět pojmů: střet zájmů, rovný a korektní přístup, ohleduplnost, taktnost a korupční jednání.¹⁰²

Také OP se řídí svými etickými kodexy, ovšem není tomu ve všech obcích a stejně tak znění a forma kodexů se liší. Etické kodexy většinou sestavuje primátor ve spolupráci s OP, právníky a dalšími specialisty. Obec, která kodex teprve vytváří, se většinou inspirovává kodexy ostatních obcí, tudíž znění kodexů bývá často velmi podobné. Výhodou kodexů je možnost obce konkretizovat kvalifikační požadavky na strážníka, jak učinilo například město Liberec, které se usneslo na znění kodexu především z důvodu zabránit neofašistům a jiným extremistickým osobám k působení ve službách OP¹⁰³. Porušení kodexu se negativně projeví na hodnocení daného strážníka, které může být i důvodem k propuštění z pracovního poměru. Kodex často pojednává o poslání a zásadách, kterými by se měl strážník řídit, namátkově snad jen zásada nestrannosti, poctivosti, zákonnosti či mlčenlivosti.¹⁰⁴

---

¹⁰¹ Dalším rozkazem policejního prezidenta ze dne 2. ledna 2009 o profesní etice PČR byl kodex v mírně pozměněné podobě vydán znovu.

¹⁰² Etický kodex Policie České republik. In: *Policie České republiky* [online]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/eticky-kodex-policie-ceske-republiky.aspx>

¹⁰³ Liberec připravuje etický kodex strážníka. In: *Člověk v tísní* [online]. Dostupné z: <http://www.clovekvtsni.cz/index2.php?id=146&idArt=458>

¹⁰⁴ Etický kodex strážníka MP Liberec. In: *Městská policie Liberec* [online]. Dostupné z: www.mpliberec.cz

4.2 CP z pohledu filozofie a historie

Již od 70. let se začaly ve světě vytvářet jakési sociologické modely, dalo by se také říci filozofie, kterými je tento vztah, tedy vztah policie a veřejnosti, upravován. Za zmínku stojí dva modely, které budou rozebrány podrobněji.

Prvním modelem je model nazvaný „Public relations“. Tento model předpokládá, že ve společnosti se ustálil konsensus ohledně smysluplnosti spolupráce s policií a za cíl si klade nasměrovat ochotu lidí ke spolupráci správným směrem. Za tímto účelem jsou zakládána PR-oddělení, která navazují kontakt se společnostmi prostřednictvím vyhledávání trestné činnosti ze strany občanů a také jsou nabízeny služby ze strany policie ve formě dohledu nad prázdnými domy či péče o ztracená zvířata. Tento model se uplatňuje především na maloměstě či venkově, jelikož zde jsou podmínky pro vytvoření osobního přístupu k občanovi ze strany policisty. A právě tento specifický znak modelu je zároveň překážkou pro jeho plošné uplatnění.¹⁰⁵

Naproti tomu v modelu nazvaném „Human relations“ je obsažen obtížnější úkol, kterým je vytvoření spolupráce s veřejností na základě vzájemného porozumění a to i se skupinami osob, které jsou vůči policii lhostejné či dokonce odmítavé. Tento model počítá s odlišnými individuálními hodnotami a potřebami osob, které jsou často také v rozporu se zájmy policie samotné.¹⁰⁶

V praxi bývají velmi často výše zmíněné modely kombinovány a doplňovány o další, např. „problemsolving“ orientovaný na situační analýzy, který vyústil ve filozofii CP. Za průkopníka této filozofie je jedněmi považován Tom Potter z Oregonu, pro většinu je jím spíše Sir Robert Peel z Velké Británie.¹⁰⁷

4.3 Pojem CP

Jelikož tato filozofie má původ v anglicky hovořící zemi a její originální název je tudíž v anglickém jazyce, v České republice vznikla snaha o překlad těchto slov do češtiny. Při hledání co nejužitečnějšího překladu dvou anglických slov může být zmíněno například

---

¹⁰⁵ NESVADBA, Petr. *Policejní etika*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, s. 85.

¹⁰⁶ NESVADBA, Petr. *Policejní etika*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, s. 85.

¹⁰⁷ TOŠOVSKÝ, Michal a kol. *Čtení o community policing*. Praha: Otevřená společnost, o.p.s. – Centrum Pro Police, 2010, s. 28-29.

slovní spojení „Policie jako služba veřejnosti“, „Vstřícná policie či „Komunitní policie“.¹⁰⁸ Žádný z těchto volných překladů však není natolik přesný, aby vystihl podstatu tohoto modelu. Nezbyvá tedy než vyvarovat se snahám o překlad a nahradit ho výčtem principů, které tento přístup determinují. Tyto principy jsou uvedeny v následujících odstavcích.

Při překladu varianty „Komunitní policie“ by bylo dobré zastavit se u pojmu komunita. Termín komunita může být nahrazen českým výrazem společenství. Může jím být společenství lidí, které vzájemně spojuje nějaký společný prvek, v našem případě jím je příslušnost k určité lokalitě, ať se jedná o obec, město či městskou část. V takovéto lokalitě vykonává policista svou službu, chrání veřejný pořádek a pomáhá lidem, co zde žijí, tedy komunitě. Právě v tomto pojmu se skrývá stěžejní úmysl dané filozofie, tedy ten, že policista či strážník působí v dané komunitě, tuto komunitu velmi dobře zná a stejně tak si je vědom potřeb, které daná komunita má. Na druhé straně komunita zná jeho a ví, že se na něj může obrátit.¹⁰⁹

Tradiční, a dle dnešních trendů již zastaralý, přístup reactive policing je zaměřen především na administraci trestné činnosti zachycené jak policií samotnou, tak zjištěné na podnět veřejnosti. Jde tedy o vyšetřování a následné zpracování trestné činnosti nebo jiného narušení veřejného pořádku jako reakce na již vzniklou situaci. Naproti tomu, dnes prosazovaný přístup proactive policing, který je zakotven v pojednáváné filozofii, se pokouší trestné činnosti předcházet. Policista či strážník se tak snaží proaktivně, z vlastní vůle, vyhledávat potenciální zdroje rušení veřejného pořádku a také se snaží o aktivní komunikaci s veřejností.¹¹⁰

4.4 CP v pojetí PČR

Myšlenky tohoto modelu nalezneme především mezi principy Reformy PČR, čímž se nastolené téma stává velmi aktuálním a podstatným. CP je „ (...) *způsob policejní práce založený na spolupráci mezi policií, samosprávou a občany. Vychází ze znalosti prostředí, ve*

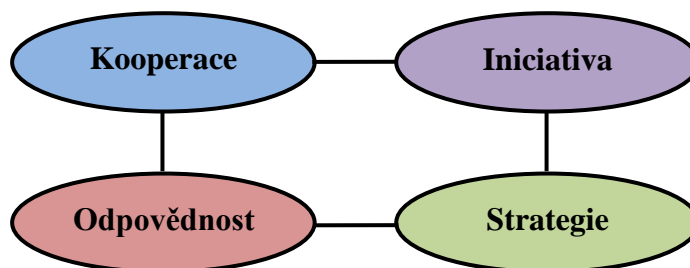
¹⁰⁸ TOŠOVSKÝ, Michal a kol. *Čtení o community policing*. Praha: Otevřená společnost, o.p.s. – Centrum Pro Police, 2010, s. 7.

¹⁰⁹ TOŠOVSKÝ, Michal a kol. *Čtení o community policing*. Praha: Otevřená společnost, o.p.s. – Centrum Pro Police, 2010, s. 14.

¹¹⁰ TOŠOVSKÝ, Michal a kol. *Čtení o community policing*. Praha: Otevřená společnost, o.p.s. – Centrum Pro Police, 2010, s. 24.

kterém se policista pohybuje, a z otevřené komunikace mezi všemi těmito skupinami. Zatímco předmětem zájmu tradičních policejních strategií je protiprávní chování a jejich administrace, předmětem zájmu community policing je následkům takového chování a možným škodám spíše předejít. Community policing nenahrazuje standardní policejní postupy, ale doplňuje je a usnadňuje“.¹¹¹

Tento model využívá znalosti místního prostředí policistů a snaží se je nenásilně integrovat do lokality, ve které slouží. Na druhé straně si za cíl klade zapojení veřejnosti do policejní činnosti za účelem zvýšení efektivnosti, autority a prestiže policie samotné, ale také s cílem vytvořit z občana partnera policie při kontrole kriminality. Signifikantní pro tento přístup je to, že hlavní úkol policie nalézá ve službě veřejnosti, klade přitom důraz na prevenci trestných činů a hlavně na proaktivní přístup. Tento přístup je možné stručně definovat pomocí čtyř základních principů¹¹²:

Kooperace s občany, ať už ve formě výpomoci či odbourávání problémů, odpovědnost za občany a vůči nim, strategie, tedy vytvoření plánu souvisejícího s prevencí kriminality, iniciativa pojatá jako aktivní vyhledávání způsobů, jak předcházet a řešit kriminalitu.

Tento projekt nenastoluje pro české prostředí myšlenku nikterak novou, dá se tedy hovořit o obnovení či renesanci této služby společnosti hned ze dvou důvodů. Za prvé z pohledu do období první republiky zjistíme, že i zde se můžeme setkat s podobnými koncepty, na jakých je postavena i myšlenka CP. Prvorepublikoví četníci totiž zakládali svou práci na osobní znalosti místního prostředí a obyvatelstva, což dokazuje také výňatek ze

---

¹¹¹ Informace pro policisty sloužící na obvodních odděleních Policie ČR. Community policing. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Společná cesta k bezpečí. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/community-policing-pdf.aspx>

¹¹² TOŠOVSKÝ, Michal a kol. *21 doporučení pro pořádkovou policii v 21. století*. Praha: Otevřená společnost, o.p.s., 2007, s. 11-13.

Služební instrukce pro četnictvo z roku 1920, který říká: „*Četník se musí snažit, aby si osvojil ve svém obvodu co možno důkladnou místní a osobní znalost, neb tím se mu značně usnadní plnění služebních povinností*“. Za druhé při seznamování policistů s filozofií CP bylo zjištěno, že je jim tento přístup velmi blízký. Především služebně starším policistům totiž připomíná tzv. obchůzkovou službu v jim svěřeném okrsku¹¹³. Tato služba však od svého zavedení postupně upadala, až nastala situace, kdy obchůzková činnost policistů tvořila pouze pětinu času jejich služby.¹¹⁴

Dá se tedy shrnout, že myšlenka CP je zakořeněná v historii natolik, že není ničím novým, ale proč je tedy nyní jako nová pojímána? Proč se nedochovala do dnešní doby? Odpověď lze nalézt na počátku dvacátého století, kdy policista začíná být zahlcen zločinem a samotnými zločinci natolik, že mu nezbývá čas na pomoc spořádanému obyvatelstvu. Z tohoto důvodu došlo k odcizení se policistů jedincům, kteří neporušují právní předpisy ani nijak nenarušují veřejný pořádek. Nyní společnost dospěla do doby, kdy je opět potřeba policii a veřejnost sblížit. Je ovšem otázkou, zda toto sblížení má nastat mezi občanem a policistou či občanem a strážníkem.

4.5 CP v praxi

Implementace principů CP na našem území probíhá především za pomoci dlouhodobých projektů, jejichž počátky spadají do roku 2004. V této práci budou zmíněny tři hlavní projekty, které nejvíce ovlivnily podobu policie.

V roce 2004 byl zahájen první projekt nazvaný příhodně „Zavádění prvků community policing do praxe PČR“ za účelem seznámení společnosti i samotných policistů s principy tohoto modelu. Hlavním iniciátorem tohoto počínu byl odbor prevence kriminality ministerstva vnitra, který úzce spolupracoval s Otevřenou společností, jež vydala pilotní

---

¹¹³Závazný pokyn policejního prezidenta č. 110/2008, o plnění úkolů pořádkové policie a služby železniční policie.

¹¹⁴ TOŠOVSKÝ, Michal. *Závěrečná zpráva projektu. Zavádění prvků community policing do praxe policie České republiky* [online]. Praha: Otevřená společnost, o.p.s., 2003 – 2007, 13 s. Dostupné z: <http://www.pro-police.cz/documents/1/zaverecna-zprava-CPprojekt.pdf>

publikaci s názvem 21 doporučení pro pořádkovou policii v 21. století¹¹⁵. Druhý projekt roku 2004 nese název „Podpora posílení prevence a community policing v České republice“. Během této doby také vznikl český překlad anglického pojmenování – „Partnerství za bezpečnost“. Jako výsledek těchto dvou pilotních projektů může být uveden nárůst počtu policejních stanic s novým stylem práce a především již zmíněné seznámení samotných policistů s principy modelu.¹¹⁶

Dlouhodobým projektem, který jistě stojí za zmínku, je projekt „P1000“, který si klade za cíl modernizaci základních policejních stanic. Tento projekt byl zahájen již v roce 2006 a pokračuje dodnes. Jeho výsledkem je renovace již více než 400 služeben, vybudování 650 otevřených recepcí, téměř stoprocentní pokrytí služeben internetovým připojením a v neposlední řadě obnovení vozového parku. Policejní stanice se tak staly prostředím přívětivým k veřejnosti i samotným strážníkům, kterým práci zpřijemňuje, a tím i zefektivňuje, i zlepšení úrovně technického zázemí služeben jakožto i nový vozový park.¹¹⁷

Posledním, neméně důležitým, projektem, který zde bude představen, je projekt s názvem „Poznej svého policistu“. Klade důraz na deanonymizaci policisty vůči občanovi. Děje se tak především za pomoci webových stránek jednotlivých měst, kde lze nalézt údaje o policistovi, mnohdy včetně jeho fotografie, který je odpovědný za dané teritorium. Velice dobře jsou informováni především občané Pardubického kraje, konkrétněji obce Svitavy¹¹⁸.

Velmi podobný projekt však můžeme nalézt také u strážníků OP pod lehce pozměněnými názvy, například „Poznej svého strážníka“ v Praze 11, kde tento projekt funguje již pět let¹¹⁹ či „Váš strážník“ v Chomutově. Zatímco Chomutov zveřejňuje údaje o

---

¹¹⁵ TOŠOVSKÝ, Michal a kol. *21 doporučení pro pořádkovou policii v 21. století*. Praha: Otevřená společnost, o.p.s., 2007, 47 s.

¹¹⁶ LINHARTOVÁ, Dagmar. Pojetí community policing v České republice. *Policista*. 2007, č. 12, s. 6.

¹¹⁷ Videozpravodajství – Projekt P1000 pokračuje. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Dostupné z: [http://www.mvcr.cz/clanek/web-informacni-servis-videogalerie-projekt-p1000pokracuje.aspx?q=cHJuPTE%](http://www.mvcr.cz/clanek/web-informacni-servis-videogalerie-projekt-p1000pokracuje.aspx?q=cHJuPTE%20)

¹¹⁸ Policie České republiky – KŘP Pardubického kraje: Poznej svého policistu. In: *Policie České republiky* [online]. Dostupné z:

<http://www.policie.cz/clanek/ooop-svitavy-poznej-sveho-policistu-poznej-sveho-policistu.aspx>

¹¹⁹ Bezpečně jižní město. In: *Nový týdeník* [online]. Dostupné z:

<http://www.novytydenik.cz/view.php?cislocianku=2012020005>

strážnicích na webu OP¹²⁰, Praha 11 k seznámení občanů se strážníky využívá web městské části a navíc také občany informuje pomocí místního zpravodaje a letáků, které umisťuje do domovních schránek občanů.

V posledních letech se dá vysledovat trend zvyšování počtů projektů jak u PČR tak OP, často na nich oba sbory spolupracují. Aktualizovaný přehled projektů je k nalezení například na webových stránkách PČR, kde jsou projekty rozděleny jednak dle krajů, ale také dle kategorií, tedy projekty zaměřené například na děti a mládež, bezpečnost v dopravě, kapesní krádeže a podobně.¹²¹ OP informují každá o jednotlivých projektech na svých webových stránkách jako například Městská policie Plzeň v odkazu „Prevence“.¹²² Projekty OP z velké míry zahrnují přednáškovou činnost na základních a středních školách, ovšem týkají se i dalších oblastí.

---

¹²⁰ Projekt Váš strážník. In: *Městská policie Chomutov* [online]. Dostupné z: <http://www.mpchomutov.cz/projekt-vas-straznik/36-projekt-vas-straznik>

¹²¹ Dobrá praxe. In: *Policie České republiky* [online]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/akce-a-projekty-dobra-praxe.aspx>

¹²² Obecně o prevenci. In: *Portál Městské policie Plzeň* [online]. Dostupné z: <http://www.mpplzen.cz/prevence/obecne-o-prevenci/>

5 SPOLUPRÁCE V OBLASTI ZAJIŠŤOVÁNÍ BEZPEČNOSTI

Velmi podstatnou činností obou policíí je kooperace, která je uskutečňována na více úrovních, o kterých je pojednáno v následujících podkapitolách a kterými je spolupráce mezi obcemi, spočívající v „půjčování OP“¹²³, spolupráce PČR s OP a neméně důležitá spolupráce policíí s civilisty. Do této kapitoly je rovněž zařazena problematika zřízení MP vzhledem k tomu, že v rámci tohoto nového sboru je důležitá koordinace spolupráce mezi PČR a OP.

5.1 Spolupráce obcí

Smlouvy, které mezi sebou obce v rámci spolupráce uzavírají, se nazývají Veřejnoprávní smlouvy. Veřejnoprávní smlouva se vyznačuje tím, že alespoň jednou stranou vztahu je subjekt veřejné správy. Tento typ smlouvy zakládá, mění či ruší vztahy správního práva, dochází k přesunům působnosti, pravomoci či úpravě výkonu subjektů veřejné správy. Může také nahradit správní akt.¹²⁴

Veřejnoprávní smlouva je dvoustranný nebo vícestranný právní úkon, který je založen na normách správního práva, přispívá k plnění úkolů veřejné správy a jehož podstatou je shodný projev vůle stran. Alespoň jedna strana veřejnoprávní smlouvy je subjektem veřejné správy. Rozlišujeme tři typy veřejnoprávních smluv¹²⁵:

- a) Koordinační smlouvy uzavírány mezi subjekty veřejné správy navzájem. Jedná se například o smlouvu, na jejímž základě vykonávají orgány obce přenesenou působnost pro jinou obec, nebo smlouvu, na jejímž základě plní OP úkoly v jiné obci.
- b) Subordinační smlouvy uzavírány mezi subjekty veřejné správy na straně jedné a osobami soukromého práva na straně druhé. Tento typ smlouvy nahrazuje správní akt, jejím příkladem může být smlouva nahrazující územní rozhodnutí nebo smlouva nahrazující stavební povolení.

---

¹²³ Ke konci roku 2011 je evidováno 350 obcí s vlastní OP, dle: Zpravodajství: Základní statistické údaje o trestné činnosti v roce 2012. In: *Policie České republiky* [online]. 13 s. Dostupné z: www.mvcr.cz/.../statisticke-udaje-o-cinnosti-obecnich-policii-za-rok-2011-pdf.aspx

¹²⁴ HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo. Obecná část*. 7. vydání. Praha: C.H.Beck, 2009, s. 254-255.

¹²⁵ HENDRYCH, Dušan a kol. *Právní slovník*. 3. vydání. Praha: C.H.Beck, 2009.

- c) Smlouvy uzavírané v souvislosti s převodem veřejných subjektivních práv nebo veřejnoprávních povinností mezi osobami soukromého práva navzájem, příkladem tohoto typu může být smlouva o převodu práv z regulačního plánu (územně plánovací dokumentace).

Specifické pro veřejnoprávní smlouvy je to, že požívají institutu presumpce správnosti, a také to, že spory z nich přísluší řešit správním orgánům ve sporném správním řízení¹²⁶.

5.1.1 Koordinační smlouvy

Jak již bylo uvedeno výše, smlouvy, na jejímž základě plní OP úkoly v jiné obci, se nazývají koordinační. Obecná úprava tohoto typu smluv je zakotvena v části páté správního řádu. Jedná se o § 159 až 170, přičemž významný je § 160 odst. 6, který říká, že „územní samosprávné celky mohou vzájemně uzavírat veřejnoprávní smlouvy týkající se plnění úkolů vyplývajících z jejich samostatné působnosti při výkonu veřejné moci, jen stanoví-li tak zvláštní zákon“. Tímto samostatným zákonem je míněn zákon o OP, který upravuje v § 1 a § 3a - 3c dva typy spolupráce mezi obcemi, potažmo OP.

První typ spolupráce spočívá v tom, že zákon povoluje OP plnit výkon činnosti také na území jiné obce. Toto je zajištěno formou veřejnoprávní smlouvy uzavřené mezi obcí s ustavenou OP a obcí, která OP nedisponuje. Smlouva podléhá schválení krajského úřadu a k jejímu uzavření může dojít pouze v rámci stejného vyššího územního samosprávného celku. Takováto smlouva musí obsahovat označení smluvních stran, tedy obcí a určení rozsahu úkolů, které bude OP vykonávat na území obce, která OP nezřídila, den, od kterého spolupráce započne a způsob úhrady nákladů vynaložených na výkon stanovených úkolů. Následně je vydáno písemné zmocnění od obce bez OP, kterým poskytnutý strážník prokazuje legálnost svého působení.¹²⁷ V roce 2011 bylo uzavřeno na území ČR 406 takovýchto smluv¹²⁸.

---

¹²⁶ Výslovně upraveny jsou veřejnoprávní smlouvy v zákoně o obcích, zákoně o OP, stavebním zákoně, a dalších.

¹²⁷ MACEK, Pavel. *Bezpečnost obcí a regionů*. Praha: Vysoká škola regionálního rozvoje, 2011, s. 25.

¹²⁸ MVČR: *Komentované vybrané statistické údaje o činnosti obecních policií* [online], s. 4. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/.../statisticke-udaje-o-cinnosti-obecnich-policii-za-rok-2011-pdf.aspx>

Druhý typ spolupráce nastává v případě vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu či ohrožení státu (krizový stav) starostou takto postižené obce, kdy tento je následně oprávněn uzavřít veřejnoprávní smlouvu se starostou jiné obce o propůjčení určitého počtu strážníků po dobu trvání tohoto stavu. V roce 2011 nebyla uzavřena na území ČR žádná takováto smlouva¹²⁹. Starosta z krizí postižené obce se stává velitelem propůjčených strážníků a o tomto stavu informuje hejtmána příslušného kraje. Jedná se o účelové a jednorázové poskytnutí strážníků podle smlouvy, která musí obsahovat opět názvy obcí, uzavírajících danou smlouvu a dále právní titul k uzavření smlouvy, tedy bližší určení krizového stavu, počet propůjčených strážníků a časový úsek, ve kterém budou na území krizí postižené obce vykonávat ve smlouvě vymezené úkoly.¹³⁰

5.2 Spolupráce PČR a obcí

Realizovatelnost principů modelu CP je závislá na mnoha faktorech, ovšem tím nejdůležitějším je spolupráce PČR s obcemi, potažmo s OP. Takovouto spoluprací umožňuje § 1 odst. 3 zákona o OP, který říká, že „OP spolupracuje v rozsahu stanoveném tímto zákonem nebo zvláštním právním předpisem s Policií České republiky, státními orgány a orgány územních samosprávných celků“. Tato spolupráce může být navázána a podporována několika způsoby, mezi které patří¹³¹:

- 1) uzavření koordinační dohody dle § 16 zákona o PČR,
- 2) zavedení koordinačního orgánu na úrovni obce dle obecné úpravy výborů a komisí dle ustanovení § 117 a následujících zákona o obcích, ve znění pozdějších předpisů,
- 3) zřízení společných řídicích operačních center PČR a OP či jiných složek Integrovaného záchranného systému,
- 4) zřízení služebny PČR a OP ve stejné budově,
- 5) vytvoření jednorázových pracovních skupin, zaměřených například na mládež, drogovou problematiku apod.,

---

¹²⁹ Zpravodajství: Základní statistické údaje o trestné činnosti v roce 2012. In: *Policie České republiky* [online], s. 4. Dostupné z: www.mvcr.cz/.../statisticke-udaje-o-cinnosti-obecnich-policii-za-rok-2011-pdf.aspx

¹³⁰ MACEK, Pavel. *Bezpečnost obcí a regionů*. Praha: Vysoká škola regionálního rozvoje, 2011, s. 26.

¹³¹ *Analýza možného zefektivnění systému ochrany veřejného pořádku a bezpečnosti na místní úrovni a vzájemného vztahu Policie ČR a místní samosprávy* [online]. Ministerstvo vnitra ČR. Odbor bezpečnostní politiky, 2011, s. 13. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/analyza-verejneho-poradku-na-mistni-urovni-pdf.aspx>

- 6) poskytování informačních údajů OP z informačních systémů PČR dle § 11a zákona o OP¹³²,
- 7) oprávnění strážníků k určitým činnostem, jako například předvedení osoby dle § 13 zákona o OP, zakázání vstupu na určená místa dle § 43 téhož zákona či vyrozumění nejbližšího útvaru policie o použití donucovacích prostředků nebo psa, při kterém došlo ke zranění nebo usmrcení osoby anebo ke škodě nikoli nepatrné či o použití služební zbraně dle § 23 téhož zákona.

Na následujících stranách budou dále podrobněji rozebrány první dva body výčtu, vzhledem k jejich problematičtější aplikovatelnosti a funkčnosti.

5.2.1 Koordinační dohody

K navázání blízké spolupráce, vymezení odpovědnosti a úkolů mezi PČR a obcemi a posilování partnerství na místní úrovni velkou měrou přispívají tzv. koordinační dohody, které budou představeny v následujících odstavcích. Tyto dohody umožňují společný postup při zajišťování veřejného pořádku v konkrétní lokalitě, dohoda například může stanovit podíl odpovědnosti jednotlivých subjektů, personální či ekonomické náklady apod. Díky těmto dohodám může například obec s PČR zakoupit bezpečnostní kamerový systém a poté jej společně spravovat a výsledky z něj vyhodnocovat.¹³³

Koordinační dohody jsou výborným nástrojem k upevnění, koordinaci a rozšíření spolupráce mezi obcemi a PČR. Negativním jevem je, že potenciál těchto dohod není jejich subjekty plně využit, navíc tyto dohody postrádají vyšší úroveň závaznosti, jež následně komplikuje celý systém jejich aplikace.

---

¹³²o hledaných a pohřešovaných osobách a věcech, odcizených motorových vozidlech a odcizených registračních značkách motorových vozidel, totožnosti osob, které byly předvedeny na policii podle § 13 odst. 1 až 3 nebo omezeny na osobní svobodě podle § 76 odst. 2 trestního řádu, totožnosti cizinců a díle informace ze základního registru obyvatel, agendového informačního systému evidence obyvatel, agendového informačního systému cizinců, registru rodných čísel o fyzických osobách, kterým bylo přiděleno rodné číslo, avšak nejsou vedeny v předešlých informačních systémech

¹³³ LANGER, Ivan, MARTINŮ, Oldřich. *REFORMA POLICIE ČR - služba v nových podmínkách (komentovaná podoba – aktualizované vydání)* [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, 2009, s. 13. Dostupné z: <http://www.policie.cz/soubor/reforma-policie-cr-cz-pdf.aspx>

5.2.1.1 Legislativní základ, obsah, subjekty a závaznost koordinačních dohod

Zákon o PČR se nese v duchu celkové modernizace policejní práce s důrazem na řešení místních problémů společně s představiteli samosprávy, ale i s dalšími subjekty či nejširší veřejností. K zajištění efektivnějšího řešení problémů místních záležitostí veřejného pořádku zavádí tento zákon v § 16 nový institut, kterým jsou právě koordinační dohody. Tento institut byl zaveden ze tří důvodů¹³⁴, jimiž jsou:

- 1) zakotvení společného postupu PČR a obce, potažmo OP, při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku,
- 2) stanovení podílu jednotlivých subjektů při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku,
- 3) umožnění sdílení nákladů u konkrétních aktivit.

Zákon stanoví rovněž obsah koordinačních dohod¹³⁵, výčet bodů je však pouze demonstrativní a zaměřuje se zejména na oblasti vymezení forem a nástrojů koordinace obce a útvaru policie při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku v obci, vymezení úkolů obce a útvaru policie v oblasti prevence porušování veřejného pořádku v obci a při jeho následném porušení, stanovení podílu obce a útvaru policie na zajištění plnění těchto úkolů, jakožto i stanovení forem a nástrojů hodnocení jejich plnění a odstraňování zjištěných nedostatků, uvedení doby, na kterou je dohoda uzavírána, upravení oblasti poskytování finančních prostředků.

Subjektem dohody je na jedné straně místně příslušné obvodní oddělení PČR a na druhé straně obec, popřípadě městská část hlavního města Prahy¹³⁶. Stranami dohody mohou být také místně příslušná krajská ředitelství PČR a Hlavní město Praha. Útvary PČR, které jsou příslušné k uzavření koordinačních dohod, určuje policejní prezident^{137, 138}.

---

¹³⁴ LANGER, Ivan, MARTINŮ, Oldřich. *REFORMA POLICIE ČR - služba v nových podmínkách (komentovaná podoba – aktualizované vydání)* [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, 2009, s. 25. Dostupné z: <http://www.policie.cz/soubor/reforma-policie-cr-cz-pdf.aspx>

¹³⁵ § 16 zákona o PČR

¹³⁶ § 16 zákona o PČR

¹³⁷ V současné době jsou těmito útvary obvodní (místní) oddělení a další útvary a organizační články určené ředitelem konkrétního krajského ředitelství PČR a ředitelem útvaru PČR s celostátní působností.

¹³⁸ čl. 2 odstavec 2 Závazného pokynu policejního prezidenta č. 211/2008, o zavedení metody community policing do praxe u PČR

Obec může, dle § 35a odst. 2 zákona o obcích, k zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku zřídit OP. Z toho by se dalo usoudit, že jedním subjektem dohody by mohl být základní útvar PČR a druhým OP jakožto orgán obce. Důležitá je ovšem možnost zřízení OP, nikoliv povinnost, tudíž subjektem dohod na straně druhé je obec, které náleží působnost v oblasti místních záležitostí veřejného pořádku. Dalším důležitým paragrafem zákona o obcích je § 46, kterým je umožněna spolupráce obcí při výkonu samostatné působnosti, ať už pomocí smlouvy o splnění daného úkolu či za pomoci smlouvy o vytvoření dobrovolného svazku obcí, třeba právě za účelem plnění úkolů v oblasti veřejného pořádku. Je tedy umožněna situace, kdy se obce, které se nacházejí v působnosti jednoho základního útvaru PČR, dohodnou a uzavřou s policejním útvarem koordinační smlouvu ve stejném znění, ovšem každá obec ji uzavře sama za sebe.

Koordinační dohody nejsou svou povahou právně závaznými akty, ale organizačními ujednáními, jelikož uzavřením dohody nevznikají obci ani PČR práva a povinnosti, jejichž neplnění by vedlo k sankci. Není ani právní povinností obce či PČR uzavřít koordinační dohodu a ani v koordinační dohodě setrvat. O těchto koordinačních dohodách nelze mluvit jako o veřejnoprávních smlouvách ve smyslu § 159 správního řádu, jak je zná např. § 3a zákona o OP. Nelze tak činit ani v souvislosti s přenosem výkonu státní správy či samosprávy mezi obcí a PČR, stejně tak se nejedná ani o občanskoprávní či obchodní smlouvu.¹³⁹ Také je zapotřebí zmínit, že v případě neuzavření koordinační dohody PČR s obcí nedojde k situaci, že by policisté přestali zajišťovat veřejný pořádek na území této obce a věnovali se pouze těm obcím, které s nimi dohodu uzavřely.¹⁴⁰ Dalo by se shrnout, že smyslem koordinační dohody je vytvoření či usnadnění podmínek pro uzavření navazující veřejnoprávní dohody na místní úrovni.

5.2.1.2 Koordinační dohody v praxi

Po uvedení koordinačních dohod do praxe se vyskytlo několik problémů, ke kterým se také vyjádřily jejich subjekty prostřednictvím dotazníku zasláného formou dopisu ministra

---

¹³⁹ HARAZIN, Lukáš, KRULÍK, Oldřich, NOVÁKOVÁ, Jaroslava. Koordinační dohody mezi Policií České republiky a obcemi a jejich potenciál. *Bezpečnostní sbory.cz*. 2011, roč. 4, č. 5, s. 5.

¹⁴⁰ LANGER, Ivan, MARTINŮ, Oldřich. *REFORMA POLICIE ČR - služba v nových podmínkách (komentovaná podoba – aktualizované vydání)* [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, 2009, s. 25. Dostupné z: <http://www.policie.cz/soubor/reforma-policie-cr-cz-pdf.aspx>

vnitřní. Těmito subjekty byly Svaz měst a obcí České republiky a policejní prezident. Z tohoto dotazníku vyplynulo, že koordinační dohody jsou nadbytečné až zbytečné, jelikož povinnost spolupracovat je stanovena již právními předpisy. Stejně tak byl kritizován i způsob realizace dohod, který je nekonkrétní, vyvolává dojem, že se jedná pouze o formální deklaraci, navíc se koordinační dohody jeví jako nepřilíš určitý institut, neboť nejsou veřejnoprávními smlouvami dle správního řádu. Většina obcí se shodla na tom, že jejich spolupráce s PČR je velmi dobrá i bez uzavření koordinační dohody, naopak nepříznivě hodnotí spolupráci obce, které dohodu uzavřenou mají. PČR považuje koordinační dohody za částečně funkční institut a negativně se jí jeví neochota obcí k jejich uzavření.¹⁴¹ Jelikož má tedy institut koordinačních dohod mnoho nedostatků, vyplynulo ze zmiňovaného dotazníku několik návrhů na jejich zlepšení¹⁴²:

- 1) uzavírání dohod v konkrétnější podobě, což znamená, že by do nich měly být zahrnuty mnohem konkrétnější cíle a úkoly,
- 2) zajištění pravidelného vyhodnocování a aktualizace dohod s cílem zjištění míry úspěšnosti plnění vytyčených cílů,
- 3) posílení postavení a vymahatelnosti dohod,
- 4) uzavírání dohod na dobu určitou, která by byla kratší než volební období orgánů obce, tedy jeden či dva roky, s cílem zintenzivnění jednání o spolupráci, která by tuto spolupráci zefektivnila,
- 5) odstranění absence úpravy možnosti odstoupení od dohody v době její platnosti, jelikož tato možnost by mohla dobře působit jako prostředek tlaku na subjekt, který úkoly stanovené v dohodě neplní,
- 6) zajištění možnosti uzavření dohody s nadřízeným územním odborem či s krajským ředitelstvím PČR, kteří by mohli, v rámci vztahu nadřízenosti a podřízenosti, nařídít základnímu útvaru PČR uzavření koordinační dohody s obcí, či vymoci její plnění.

---

¹⁴¹ Ze statistických údajů Policejního prezidia ČR vyplývá, že bylo v České republice uzavřeno již celkem 2080 koordinačních dohod. Toto číslo tvoří jednu třetinu obcí v České republice. Z těchto údajů také vyplynulo, že převážnou většinu tvoří obce bez vlastní OP.

¹⁴² *Analýza možného zefektivnění systému ochrany veřejného pořádku a bezpečnosti na místní úrovni a vzájemného vztahu Policie ČR a místní samosprávy* [online]. Ministerstvo vnitra ČR. Odbor bezpečnostní politiky, 2011, s. 15. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/analyza-verejneho-poradku-na-mistni-urovni-pdf.aspx>

Závěrem lze shrnout, že koordinační dohody nejsou žádným novým oprávněním pro policejní sbor. Dalo by se hovořit spíše o zákonném ukotvení jakéhosi pevnějšího mechanismu spolupráce na místní úrovni. Tyto dohody mohou být prospěšné v situacích, kdy jsou příslušné součásti PČR kritizovány ze strany obce. Tyto dohody dobře poslouží jako stimul ke skutečnému sdílení odpovědnosti. Navíc již samotné sepsání dohody přiměje obec i policejní útvar k zamyšlení se nad systematickou spoluprací, jejím řádu, vnitřním smyslu a kontinuitě.¹⁴³

5.2.2 Bezpečnostní výbory

Dalším reformním krokem, který by usnadnil spolupráci samospráv s PČR, by mohlo být povinné zavedení koordinačního orgánu na úrovni obce dle obecné úpravy výborů a komisí dle ustanovení § 117 a následujících zákona o obcích. Úprava těchto orgánů by byla opět zakotvena v zákoně o obcích, popřípadě v zákoně o HMP. Tyto orgány by nesly takové znaky, díky kterým by je bylo možno označit za „bezpečnostní výbor“ či komisi pro prevenci kriminality. Jednalo by se tak o doplnění stávající úpravy již fungujících orgánů obcí, jako například právě komisí prevence kriminality. V dotazníku se však obce přiklonily spíše k dobrovolnosti než povinnosti zřízení takovýchto orgánů. Mírnější variantou by bylo svěření výraznější pravomoci v oblasti veřejného pořádku těmto bezpečnostním výborům, které disponují převážně jen odbornou poradní funkcí.¹⁴⁴

5.2.2.1 Podoba bezpečnostních výborů a jejich funkce

Z odpovědí obcí v dotazníku vyplynulo zjištění, že obce by uvítaly oprávnění úkolovat PČR v určitých oblastech zabezpečování veřejného pořádku a dopravy. Tento požadavek byl převážně formulován ve třech variantách¹⁴⁵:

---

¹⁴³ HARAZIN, Lukáš, KRULÍK, Oldřich, NOVÁKOVÁ, Jaroslava. Koordinační dohody mezi Policií České republiky a obcemi a jejich potenciál. *Bezpečnostní sbory.cz*. 2011, roč. 4, č. 5, s. 17.

¹⁴⁴ *Analýza možného zefektivnění systému ochrany veřejného pořádku a bezpečnosti na místní úrovni a vzájemného vztahu Policie ČR a místní samosprávy* [online]. Ministerstvo vnitra ČR. Odbor bezpečnostní politiky, 2011, s.16-17. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/analyza-verejneho-poradku-na-mistni-urovni.pdf>

¹⁴⁵ *Analýza možného zefektivnění systému ochrany veřejného pořádku a bezpečnosti na místní úrovni a vzájemného vztahu Policie ČR a místní samosprávy* [online]. Ministerstvo vnitra ČR. Odbor bezpečnostní

- a) První varianta by spočívala v oprávnění, které by bylo alternativou ke zřizování MP, avšak způsob ukládání těchto úkolů nebyl blíže specifikován.
- b) U druhé varianty by oprávnění bylo realizováno v rámci obligatorně zřízených bezpečnostních výborů obce, které by působily autoritativně vůči pořádkové a dopravní složce PČR v daném místě, a to zejména v oblasti koordinace úkolů OP a PČR. Problematické se však jeví právně-legislativní řešení této varianty, jelikož často do územní působnosti jednoho základního útvaru PČR spadá větší počet obcí a mohlo by tak snadno dojít k situaci, kdy by každá obec ukládala úkoly PČR bez ohledu na další obce nacházející se ve stejném policejním obvodu.
- c) Třetí variantou, která vyplynula při posuzování výše zmíněných variant, je tzv. „obrácená varianta“ ve které by se zástupci obcí či bezpečnostních výborů scházeli na úrovni jim příslušného základního útvaru PČR. Byla by tak usnadněna koordinace zájmů všech obcí spadajících do stejného policejního obvodu.

Vedle oprávnění bezpečnostních sborů k úkolování PČR by bylo účelné vymezení dalších pravomocí, kterými by tyto orgány mohly disponovat. Vzhledem k předpokládané odbornosti bezpečnostních výborů a jejich pracovníků je žádoucí, aby se tyto orgány staly součástí uzavírání, plnění a vyhodnocování koordinačních dohod. Schvalovací pravomoc zastupitelstva obce by byla zachována, navíc by však přistoupila činnost tohoto odborněji zaměřeného orgánu, díky kterému by se podařilo zefektivnit spolupráci obcí a PČR v rámci koordinačních dohod. Za tímto účelem je tedy zapotřebí zajistit odborné personální obsazení bezpečnostních výborů, zatímco politická legitimita zabezpečování veřejného pořádku v obci by byla zajišťována prostřednictvím zastupitelstva obce během schvalování koordinačních dohod.¹⁴⁶

---

politiky, 2011, s. 16. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/analyza-verejneho-poradku-na-mistni-urovni-pdf.aspx>

¹⁴⁶ *Analýza možného zefektivnění systému ochrany veřejného pořádku a bezpečnosti na místní úrovni a vzájemného vztahu Policie ČR a místní samosprávy* [online]. Ministerstvo vnitra ČR. Odbor bezpečnostní politiky, 2011, s. 17. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/analyza-verejneho-poradku-na-mistni-urovni-pdf.aspx>

5.3 Spolupráce PČR a OP s civilisty

Moderním trendem, prosazujícím se díky aplikaci principů CP, je spolupráce policistů a strážníků s vybranými občany, kterým je propůjčen určitý zvláštní status, na jehož základě tyto občane mohou napomáhat při prevenci a zajišťování veřejného pořádku v určité vymezené lokalitě.

5.3.1 Asistent prevence kriminality

Od září roku 2009 je v 10 lokalitách České republiky¹⁴⁷ odborem prevence kriminality Ministerstva vnitra realizován „Program prevence kriminality a extremismu – Úsvit“, v jehož rámci funguje projekt „Asistent prevence kriminality“¹⁴⁸. S nabíráním asistentů z řad Romů však začala jako první mnohem dříve ostravská policie, tehdy se dvě Romky zapojili do boje proti místním lichvářům jako policejní asistentky. Cílem projektu je zajištění pořádku a zvýšení pocitu bezpečí v sociálně vyloučených lokalitách, prevence extremisticky motivovaných útoků a prosazování nerepresivních policejních metod. Asistenti však vypomáhají i při běžných záležitostech, například při sčítání lidu v Ostravě či v Ústí nad Labem, kde tato spolupráce snížila nedůvěru Romů ke sčítání.¹⁴⁹

5.3.1.1 Adresáti projektu a jeho financování

Adresáty projektu tvoří tři skupiny obyvatel, na které jsou vázány cíle projektu a jimiž jsou obyvatelé sociálně vyloučených lokalit, u kterých projekt usiluje o zvýšení pocitu bezpečí, prevenci rasově motivovaných sporů, sousedských sporů, trestných činů a změnu negativního pohledu společnosti na minoritu. Druhou skupinou jsou samotní příslušníci romské menšiny, jež se projekt snaží sociálně integrovat, změnit vzorce chování v rodinách, zvýšit sociální status a zvýšit jejich motivaci k hledání zaměstnání. Poslední okruh adresátů tvoří dlouhodobě a obtížně zaměstnatelní, které se projekt snaží motivovat k sebevzdělávání a

---

¹⁴⁷ V Ústeckém kraji - Most, Litvínov, Děčín, Trmice, Obrnice; v Moravskoslezském kraji - Ostrava, Karviná, Havířov, Orlová a ve Středočeském kraji – Kladno.

¹⁴⁸ Informace o projektu Asistent prevence kriminality. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/informace-o-projektu-asistent-prevence-kriminality.aspx>

¹⁴⁹ Spolupráce policistů a romských asistentů se osvědčuje. In: *Deník Referendum* [online]. Dostupné z: <http://denikreferendum.cz/clanek/13586-spoluprace-policistu-a-romskych-asistentu-se-osvedcuje>

hledání zaměstnání, zvýšení konkurenceschopnosti na trhu práce, získání pracovních zkušeností a sociálních kompetencí.¹⁵⁰

Jelikož je projekt plánován až do roku 2014, předložil Odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra žádost o dotaci v rámci strukturálních fondů Evropské unie a jejího Operačního programu lidské zdroje a zaměstnanost. Dále plynou finance na tento projekt z prostředků vyčleněných státem na aktivní politiku zaměstnanosti za pomoci místně příslušných úřadů práce. Města, která se chtějí do tohoto programu zapojit, musí zažádat o dotaci v rámci Městského či krajského programu prevence kriminality, takto to udělal například Nový Bor, který je neblaze proslulý rasovými spory a problémy s nepřizpůsobivými občany. Zde proto působí dva romští asistenti¹⁵¹, stejný počet působí také u OP ve Vsetíně, který je také řazen na seznam měst, která se potýkají s problémy souvisejícími se soužitím s romskými spoluobčany¹⁵².

5.3.1.2 Vymezení asistentů

Romský asistent je zaměstnancem samosprávy zařazeným do pracovního poměru u OP, není to však ani strážník ani čekatel, plní tedy úkoly, které nejsou výhradně spojeny se službou strážníka. Při výkonu těchto činností se asistenti pohybují ve dvojicích, buď společně s jiným asistentem či se strážníkem, a jsou koordinováni dozorčí službou OP. Asistenti jsou vybaveni reflexní vestou s nápisem „Asistent prevence kriminality“, čepicí se znakem města, brašnou s psacími potřebami, mobilním telefonem a notebookem. Na asistenty nejsou kladeny žádné náročné požadavky k výkonu této práce, hlavní je dobrá orientace v dané lokalitě a také dobrá znalost romské menšiny, jsou vybíráni z řad dlouhodobě nezaměstnaných.¹⁵³

Z praxe Děčínské OP vyplývá, že je o toto zaměstnání velký zájem. Přihlásilo se zde totiž 50 uchazečů na deset vypsaných míst. Těchto deset zvolených kandidátů získá

---

¹⁵⁰ Informace o projektu Asistent prevence kriminality. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/informace-o-projektu-asistent-prevence-kriminality.aspx>

¹⁵¹ Policie v Novém Boru má opět romskou hlídku. In: *Českolipský deník* [online]. Dostupné z: http://ceskolipsky.denik.cz/zpravy_region/policie-v-novem-boru-ma-opet-romskou-hlidku-20120912.html

¹⁵² Vsetínským strážníkům pomohou romští asistenti. In: *Česká televize* [online]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/zpravodajstvi-brno/zpravy/174404-vsetinskim-straznikum-pomohou-romsti-asistenti/>

¹⁵³ *MVČR: Informace o projektu Asistent prevence kriminality* [online]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/informace-o-projektu-asistent-prevence-kriminality.aspx>

zaměstnání na dva roky za 9 000,- Kč čistého měsíčně. Uchazeči nemusejí být nutně romské národnosti, ovšem v Děčíně tvoří většinu.¹⁵⁴

Úkoly asistentů nejsou taxativně vymezeny, odvíjí se od potřeb a problémů lokality, ve které působí. Nejčastěji však asistenti prevence kriminality vykonávají dohled v okolí škol, kontrolují herny, komunikují s občany, podávají písemné informace strážníkům, navštěvují problémové rodiny a kontrolují provoz ubytoven.¹⁵⁵ Asistenti se mnohem lépe dostanou k informacím, ke kterým se uniformovaní policisté v mnohých případech vůbec nedostanou, což dosvědčuje policie v Ostravě či Karviné.¹⁵⁶

5.3.1.3 Zhodnocení projektu

Projekt Asistent prevence kriminality je veřejností hodnocen velmi kladně, asistent občanům usnadňuje řešení sporů, motivuje je k zapojení do společnosti a pracovního procesu apod. Bylo by vhodné popřemýšlet o rozšíření projektu i na jiné menšiny, které se v České republice vyskytují, tedy na Vietnamce a Ukrajince a specifické problémy, které jsou s těmito menšinami spojeny. Mohlo by se jednat o pomoc při kontaktu s úřady, vyřizování nejrůznějších dokladů, apod. Samozřejmostí by byla znalost jazyka, kterým by měl asistent mluvit plyně a také znalost dané kultury a problematiky.

5.3.2 Civilní bezpečnostní hlídky

Vedle OP a PČR se v obci můžeme setkat ještě s jedním uniformovaným sborem, OP podobným, a tím jsou civilní bezpečnostní hlídky. Tyto hlídky bývají nejčastěji zřizovány samotnou obcí. Odlišují se od klasické policie tím, že na uniformě hlídky se nevyskytuje slovo policie. Přestože úkolem hlídky je zajišťovat veřejný pořádek, její členové nedisponují žádnými nadstandardními pravomocemi vůči občanovi. Z druhé strany ani občan nemá vůči hlídce jakoukoliv povinnosť, například prokázat totožnost, nechat se jakkoliv omezit, apod.

---

¹⁵⁴ Romové mají zájem o práci asistentů prevence kriminality. In: *Česká televize* [online]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/167192-romove-maji-zajem-o-praci-asistentu-prevence-kriminality/>

¹⁵⁵ Informace o projektu Asistent prevence kriminality. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/informace-o-projektu-asistent-prevence-kriminality.aspx>

¹⁵⁶ Spolupráce policistů a romských asistentů se osvědčuje. In: *Deník Referendum* [online]. Dostupné z: <http://denikreferendum.cz/clanek/13586-spoluprace-policistu-a-romskych-asistentu-se-osvedcuje>

Jejich postavení je tedy velice problematické, stejně tak i právní zakotvení.¹⁵⁷ Tento institut bude přiblížen prostřednictvím Civilní hlídky města Chomutov.

5.3.2.1 Právní úprava hlídky, její financování a činnost

Statutární město Chomutov zahájilo na začátku ledna roku 2009 akci s názvem Záchranný kruh, zaměřenou na „pomoc všem slušným lidem, kteří doplácí na chování nepřizpůsobivých občanů“. Těmi jsou míněni především neplatiči a prostitutky. Město se údajně snažilo vyjednat pomoc od zákonodárců, po neúspěchu se však rozhodlo zasáhnout samo pomocí tohoto programu.¹⁵⁸ Postupem času byla akce rozšířena i na drogově závislé, záškoláky a také na provozovatele heren, což dokazuje Zpráva o činnosti OP Chomutov za rok 2009. Jediným veřejnosti dostupným dokumentem, upravujícím tento institut, je dokument sepsaný ředitelem OP Chomutov Ing. Bc. Vítem Šulcem, zveřejněný na webových stránkách policie města.¹⁵⁹ Z něho vyplývá, že tato civilní hlídka byla zřízena z důvodu kvalitnějšího zajištění programu Záchranný kruh, její členové jsou vybíráni z řad klientů Úřadu práce.

Členové hlídky jsou financováni formou příspěvku v rámci politiky zaměstnanosti od Úřadu práce, dále město spolupracuje s ministerstvem vnitra, od kterého získalo formou projektu prevence kriminality další civilní pracovníky, na jejich mzdě se město podílí pouhou 10% účastí.¹⁶⁰ Tento rok město znovu žádalo dotaci a další tzv. asistenty od Úřadu práce a také od Ministerstva vnitra. V žádosti je uvedeno, že tito civilní zaměstnanci budou využíváni k posílení směny svou pochůzkovou činností v určených lokalitách města v období prázdnin, začátku školního roku, konce roku a vánočních svátků.¹⁶¹

---

¹⁵⁷ CANDIGLIOTA, Zuzana; FOUKALOVÁ, Kristýna, KOPAL, Jiří. *Jak si počínat v kontaktu s policistou a strážníkem: policejní právo v otázkách a odpovědích*. Brno: Liga lidských práv, 2010, s. 36-37..

¹⁵⁸ KRÁL, Stanislav. *Město vyhlásilo akci Záchranný kruh*. Oficiální web města Chomutov [online]. Dostupné z: <http://www.chomutov-mesto.cz/mesto-vyhlasil-akci-zachranny-kruh/d-1002160/query=>

¹⁵⁹ ŠULC, Vít. *Civilní zaměstnanci*. Oficiální stránky Městské policie Chomutov [online]. Dostupné z: http://www.mpchomutov.cz/civilni_zamestnanci.pdf

¹⁶⁰ ŠULC, Vít. *Civilní zaměstnanci*. Oficiální stránky Městské policie Chomutov [online]. Dostupné z: http://www.mpchomutov.cz/civilni_zamestnanci.pdf

¹⁶¹ SCHÖNOVÁ, Šárka. *Tisková zpráva z jednání Rady města Chomutova dne 31. 1. 2011*. Oficiální web města Chomutov [online]. [cit. 2011-04-13]. Dostupné z: <http://www.chomutov-mesto.cz/tiskova-zprava-z-jednani-rady-mesta-chomutova-dne-31-1-2011/d-1017221/query=civilni+zaměstnanci+policie&p1=36839> .

Civilní pracovníci nemají statut úřední osoby a tedy ani pravomoci strážníků, vykonávají tak pouze jakýsi preventivní dohled. Tedy upozorňují strážníky na zjištěné nedostatky, dokumentují a informují o stavu veřejného pořádku na území města¹⁶², plní preventivní úlohu při dohledu u mateřských či základních škol, u přechodů pro chodce a v jejich blízkosti, zastávají úlohu svědka při řešení protiprávního jednání a také na příkaz strážníka montují či demontují „botičky“. Pro tyto činnosti jsou vybaveni reflexní vestou s označením „civilní pracovník OP“, telefonem a minikamerou. Pracovníci však nejsou ponecháni bez dozoru, je jim přidělen velící strážník zodpovídající za jejich činnost a vedení. Tento strážník je vybaven elektrickým skútre, pomocí něhož pravidelně kontroluje civilní hlídku, sbírá od ní informace a v případě potřeby je zaveze do lokality, kde je jejich činnosti aktuálně zapotřebí.¹⁶³

5.3.2.2 Legalita a efektivnost činnosti hlídky

Vzhledem k již zmíněnému nedostatku dokumentů o zřízení a činnosti tohoto typu hlídky je obtížné mluvit o její legalitě či legitimitě. Tato hlídka v občanovi záměrně vzbuzuje pocit strachu z postihu, i přestože žádnou formou nadřazenosti nad řadovým občanem nedisponuje. Na této neoprávněné iluzi moci a matení občana je ostatně její funkce založena a nijak se tím netají. Jako rozporné se jeví také označení jejího člena „civilním pracovníkem městské policie“. Jak již bylo uvedeno v úvodu této kapitoly, na uniformě či oděvu hlídky by se nemělo slovo „policie“ vyskytovat v žádné jeho podobě.

Za necelé čtyři roky působení ve městě Chomutov se tento uniformovaný sbor setkal s veskrze kladným hodnocením ze strany města, což dokazují četné články v mediích, ale praxe se jeví poněkud odlišněji. Ona počáteční výhoda spočívající v nevědomosti občanů o skutečných pravomocech hlídky se začíná pomalu ale jistě vytrácet. Lidé již poznali, že od člena tohoto sboru jim nehrozí riziko o nic větší, než od jakéhokoliv jiného obyvatele města. Tito zaměstnanci se tak často stávají terčem posměchu, jsou považováni spíše za jakési donašeče či udavače nebo dokonce za sběratele psích exkrementů. Jako přínosné se ovšem stále jeví odrazování sexuálních turistů z nedalekého pohraničí. Nebylo by tedy od věci, aby

---

¹⁶² černé skládky, psí exkrementy, prostituce, apod

¹⁶³ ŠULC, Vít. *Civilní zaměstnanci*. Oficiální stránky Městské policie Chomutov [online]. Dostupné z: http://www.mpchomutov.cz/civilni_zamestnanci.pdf

město provedlo průzkum mezi občany a na základě jeho výsledků zvážilo další financování jím zřízené personální výpomoci městských strážníků.

5.4 Metropolitní policie

Dlouho zamýšleným a hojně diskutovaným je projekt MP, který by bylo vhodné rozebrat podrobněji, vzhledem k tomu, že je v jeho rámci řešena problematika společného fungování OP a PČR, což je dílčí problematikou této práce.

Iniciátorem myšlenky založení MP je tehdejší pražský radní Rudolf Blažek, jehož úsilí o prosazení vize vyústilo na konci ledna roku 2008 ve vydání usnesení, které představovalo Věcný záměr zákona o MP. K této vizi se v roce 2010 připojila Česká pirátská strana a strana Věci veřejné a také Ministerstvo vnitra, které ji ovšem podpořilo za podmínky, že přestane být spojována pouze s hlavním městem¹⁶⁴. Proti této myšlence byli tři policejní ředitelé, naproti tomu pro byli představitelé některých měst.¹⁶⁵

5.4.1 Definování projektu

Přesto, že je tento pojem v dnešní době mezi laiky i odbornou veřejností skloňován velmi často, žádná oficiální definice toho, co ztělesňuje a představuje idea MP, nebyla dosud prezentována. Projekt byl navíc Ministerstvem vnitra prezentován ve dvou variantách, o nichž je pojednáno níže. Samotný pojem je však hojně popisován v médiích, často v souvislosti s výroky velitelů bezpečnostních složek či jiných orgánů státní správy a s výsledky odborných konferencí či analýzy Ministerstva vnitra. Z těchto podkladů je možno sestavit stručný přehled nejčastěji zmiňovaných znaků, představ a perspektiv tak, jak je uveden v následujícím odstavci.

Za cíl projektu je vytyčeno zefektivnění činnosti bezpečnostních sborů, zejména PČR a OP, při zajišťování veřejného pořádku odstraněním duplicity prostřednictvím sloučení v jeden organizační celek, a to MP. Stěžejní roli by sehrála OP většího města, u které by došlo k navýšení počtu pracovníků a rozšíření pravomocí, aby mohla převzít část činnosti

---

¹⁶⁴ V roce 2010 byl projekt rozšířen na všechna statutární města České republiky, což znamená, že by se týkal až 24 měst.

¹⁶⁵ KRULÍK, Oldřich, NOVÁKOVÁ, Jaroslava. „Metropolitní policie“ : nesystémový prvek v rámci úvah o změnách bezpečnostního systému České republiky. *Bezpečnostní sbory.cz*. 2011, roč. 4, č. 5, s. 3.

vykonávané dosud PČR, zejména při zajišťování veřejného pořádku, bezpečnosti, osob a majetku, a její přejmenování na MP. Zbytek činností vykonávaných PČR na území města by bylo vykonáváno dál, ovšem ve sníženém počtu policistů. Některé agendy, jako kriminalisté, zásahové jednotky či vyšetřovatelé dopravních nehod, by zůstaly nadále v kompetenci PČR, vybrané úkoly strážníků, jako například pokuty za parkování, by mohly převzít soukromé bezpečnostní agentury. Takto vytvořený sbor by se stal součástí PČR, stát by hradil určitý „minimální standard“ a města zbylé výdaje, které tvoří většinu, a mohla by tak zasahovat do její činnosti. Činnost MP by se soustředila pouze na území konkrétního města formou hlídkové činnosti, byla by oprostěna od administrativních činností a byla by také založena na spolupráci s OP i PČR a byla by řízena ředitelem, jehož nadřízeným by byl krajský policejní ředitel a v určitých záležitostech i primátor města.¹⁶⁶ K naplnění výše zmíněných bodů, a nejen jich, je však zapotřebí přijetí zákona o MP a samozřejmě také změna všech souvisejících zákonů, jakými je zejména zákon o OP a zákon o PČR.¹⁶⁷

5.4.2 Varianty projektu

Jak již bylo naznačeno výše, projekt byl Ministerstvem vnitra prezentován ve dvou variantách. Předmětem níže zmíněného dotazníku, jakožto i nesčetných diskuzí, je, vzhledem k mnohem větší invazivnosti, varianta první o jednotné MP.

Tato první varianta je založena na jednotnosti MP, tedy na materiálním, personálním a technickém spojení činností bezpečnostních složek PČR, zejména pořádkové policie a dopravní policie, s činnostmi OP většího města, převážně statutárního, s výsledkem institucionalizace nového sboru, MP. Pro uvedení této varianty do praxe by bylo zapotřebí vydat zcela nový zákon, nahrazující zákon o OP a tím i vylučující OP vůbec, a také novelizovat zákon o PČR. Zřizovatelem takového sboru by měla být určitě obec, jelikož kdyby jím byl stát, došlo by k zásahu do ústavního práva obce na samosprávu¹⁶⁸. Vhodnější by také bylo zařadit budoucí zaměstnance, snad policisty či strážníky, spíše do pracovního poměru, než do poměru služebního. Problémy při zavedení této varianty by mohla činit

---

¹⁶⁶ Uvedený výčet znaků je kompilací tiskových zpráv, které autorka četla.

¹⁶⁷ KRULÍK, Oldřich, NOVÁKOVÁ, Jaroslava. „Metropolitní policie“ : nesystémový prvek v rámci úvah o změnách bezpečnostního systému České republiky. *Bezpečnostní sbory.cz*. 2011, roč. 4, č. 5, s. 1-2.

¹⁶⁸ čl.8 a čl 100 Ústavy

nejednotnost zabezpečování úkolů pořádkové a dopravní služby v oblasti trestního řízení městech disponující MP a ve zbývajících městech.¹⁶⁹

Oproti tomu druhá varianta, kalkulující spíše s municipální MP, nepředstavuje tak velký zásah do organizace bezpečnostních sborů, jelikož je založena pouze na dvou změnách a to na rozšíření pravomocí OP ve větších městech a jejím přejmenování na MP. Pravomoci PČR by zůstaly nedotčeny s výjimkou těch úkolů, o které by byla rozšířena pravomoc OP. Tato mírnější varianta koncepce MP vychází z návrhu zákona o MP iniciovaného hlavním městem Prahou a nevzbuzuje tolik kritiky a odporu, jelikož by se v tomto případě jednalo „pouze o „parametrickou“ úpravu pravomocí v rámci stávajícího systému OP, resp. toliko o rozšíření pravomocí OP hlavního města Prahy“.¹⁷⁰

5.4.3 Realizovatelnost modelu

Argumentů pro zavedení či proti zavedení tohoto modelu zajišťování veřejného pořádku je mnoho, začněme tedy s argumenty, které svědčí o vhodnosti zavedení modelu. Jsou jimi především zefektivnění zajišťování bezpečí a veřejného pořádku, odstranění problému ve spojitosti s dualitou policie v České republice, úspora financí z veřejných rozpočtů, nárůst vlivu obecní samosprávy při zajišťování bezpečnosti v rámci aglomerací a odstranění údajné „diskriminace“ strážníků. Ovšem důvodů, které odrazují od přijetí takto koncipovaného modelu, je také mnoho. Jsou jimi například nejasnosti ohledně některých aspektů projektu, hybridita navrhovaného řešení, možnost zneužití sborů městem potažmo radnicí, diverzita kvalifikačních předpokladů pro přijetí policisty a strážníka do služby, spekulace o snaze státu zbavit se zodpovědnosti, obavy o pokles bezpečnosti v území kvůli

---

¹⁶⁹ *Analýza možného zefektivnění systému ochrany veřejného pořádku a bezpečnosti na místní úrovni a vzájemného vztahu Policie ČR a místní samosprávy* [online]. Ministerstvo vnitra ČR. Odbor bezpečnostní politiky, 2011, s. 22-23. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/analyza-verejneho-poradku-na-mistni-urovni-pdf.aspx>

¹⁷⁰ *Analýza možného zefektivnění systému ochrany veřejného pořádku a bezpečnosti na místní úrovni a vzájemného vztahu Policie ČR a místní samosprávy* [online]. Ministerstvo vnitra ČR. Odbor bezpečnostní politiky, 2011, s. 22-24. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/analyza-verejneho-poradku-na-mistni-urovni-pdf.aspx>

absenci „neprioritních činností města“ a v neposlední řadě možnost snazšího, efektivnějšího a levnějšího dosažení podobných výsledků jinými cestami.¹⁷¹

5.4.3.1 Názor zainteresovaných subjektů

Pro Ministerstvo vnitra bylo stěžejní znát názor obcí, jichž by se projekt měl týkat. Jejich mínění proto ministerstvo zjišťovalo za pomoci dotazníku, který byl zaslán primátorům a starostům obcí¹⁷², které zřídily OP, ale také Svazu měst a obcí a Kolegiu ředitelů městských policíí statutárních měst a Hlavního města Prahy.

Z tohoto dotazníku¹⁷³ vyplynulo, že většina obcí, které se k problematice MP vyjádřily, je proti jejímu zavedení¹⁷⁴, a navíc žádná obec, s výjimkou Hlavního města Prahy a jednoho dalšího statutárního města, sama pro sebe model nepožaduje. Celkově byly odpovědi odmítavé s odvoláním se na nedostatek informací o tomto projektu. Obce by však chtěly odlehčit policistům co do administrativy a také by uvítaly možnost dílčího úkolování PČR ze strany samospráv. Zavedení modelu je však, podle nich, pro tyto účely zbytečné¹⁷⁵. Většina obcí se shodla na tom, že finanční náročnost zavedení takto prezentovaného modelu by nevyvážila její efektivitu a účelnost, tudíž projekt považují za velmi těžko realizovatelný. Vzhledem k tomu, že model představuje zásah do ústavního práva obcí na samosprávu, byla vyjádřena obava, že model by byl nuceně prosazen i u obcí, které by o něj neměly zájem. Navíc hrozí, že by došlo ke vzniku dvou úrovní obcí, kdy by v obcích s větším počtem obyvatel působila MP a v obcích s menším osídlením by byla OP či žádná.

5.4.3.2 Zhodnocení realizovatelnosti modelu MP

Vzhledem k výše uvedeným kritickým argumentům a řadě otázek, na které ještě není známa jasná odpověď, se projekt v současné době jeví jako nerealizovatelný. Je nevyhnutelné

---

¹⁷¹ KRULÍK, Oldřich, NOVÁKOVÁ, Jaroslava. „Metropolitní policie“ : nesystémový prvek v rámci úvah o změnách bezpečnostního systému České republiky. *Bezpečnostní sbory.cz*. 2011, roč. 4, č. 5, s. 12-14.

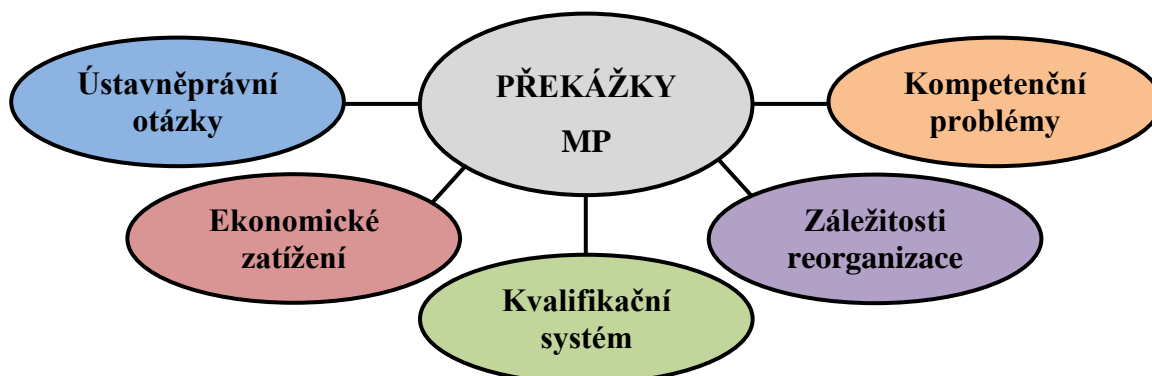
¹⁷² Dotazník vyplnilo 195 z 353 oslovených obcí.

¹⁷³ Shrnutí odpovědí je k nalezení v dokumentu Analýza možného zefektivnění systému ochrany veřejného pořádku a bezpečnosti na místní úrovni a vzájemného vztahu PČR a místní samosprávy, Ministerstvo vnitra, odbor bezpečnostní politiky, Praha 2011.

¹⁷⁴ Pro zavedení bylo pouze 14 obcí ze 195 vyhodnocovaných, mezi nimi bylo pouze jedno statutární město.

¹⁷⁵ Institucionalizace další bezpečnostní složky by stávající bezpečnostní systém ještě více znehlednila co do pravomocí, kompetencí, podřízenosti i kontroly.

odmítnout obě varianty projektu, jakožto i možnost zavedení MP pouze pro území Prahy. Překážky, které jsou v této problematice zásadní, se dají shrnout do pěti bodů:

Nakonec je zapotřebí zmínit podstatnou změnu, kterou s sebou přinesl zákon o PČR, ve kterém je nově upravena možnost uzavírat koordinační dohody. Tyto dohody přispívají k efektivnímu využití sil a prostředků PČR, ale i organizací zřizovaných obcemi, a také rámcově stanovují společný postup při zajišťování veřejného pořádku a bezpečnosti v dané oblasti. Zde je tedy možné nalézt určité východisko z odmítnutí projektu MP, jelikož za pomoci koordinačních dohod lze některých cílů projektu dosáhnout také. Dobrým příkladem může být dohoda uzavřená dne 25. května 2010 mezi Krajským ředitelstvím policie hlavního města Prahy a hlavním městem Prahou a prohlášení primátora hl.m. Prahy Pavla Béma o zamýšlené efektivnosti této dohody v oblasti spolupráce PČR a OP^{176, 177}.

I přes odmítnutí projektu je pozitivní fakt, že dotazované subjekty jsou přístupné určitým změnám, především co se týče rozšíření pravomocí OP. Tato změna by byla lépe realizovatelná nežli celý projekt MP, a to z hlediska lepšího poměru efektivity a zvýšení bezpečnosti v obcích k ekonomické i organizační náročnosti, která je mnohem nižší než u takto prezentovaného projektu.

---

¹⁷⁶ „Půjde o spolupráci v rámci principů community policing, a to zejména v oblasti ochrany veřejného pořádku, bezpečnosti a majetku osob, dále v oblasti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, v oblasti prevence kriminality a mediální strategie a v neposlední řadě v oblasti operačního a krizového řízení.“

¹⁷⁷ Dohoda o spolupráci Prahy s Policií ČR. In: *Portál hl.m. Prahy* [online]. Dostupné z: http://www.praha.eu/jnp/cz/home/magistrat/tiskovy_servis/tiskove_zpravy/dohoda_o_spolupraci_prahy_s_polici_i_cr.html

6 VÝKON POLICEJNÍ ČINNOSTI V ZEMÍCH EVROPSKÉ UNIE

Pro získání ucelené představy a dané problematice je nanejvýš žádoucí podniknout exkurz do zahraničí a na příkladu vybraných zemí zjistit, jak je pojata zajištění bezpečnosti v rámci Evropské unie. Státy byly vybírány s ohledem na jejich různou ekonomickou vyspělost, geografickou polohu a zjištěnou míru kriminality. Zastoupeny jsou tedy jak severské oblasti tak jižanské státy, a stejně tak západní a východní civilizace.

6.1 Dánsko

Dánsko se tak jako celá Skandinávie řadí mezi nejbezpečnější země Evropy, bezpečnost tu zajišťuje jediný národní policejní sbor, který se nazývá Rigspolitiet, v překladu Říšská policie.

6.1.1 Právní úprava

Dne 1. ledna 2007 došlo v Dánsku k novému uspořádání země, které zredukovalo počet administrativních jednotek ze šestnácti na pět. Tato redukce byla provázena také změnou hranic policejních regionů, jejichž počet se zmenšil z původních 54 na pouhých 12 regionů¹⁷⁸. Policejní region se po věcné stránce dělí na tři sekce a to na sekci kriminálního vyšetřování a veřejné obžaloby, sekci taktické podpory a sekci veřejné ochrany.¹⁷⁹

Úkoly policie jsou vymezeny v § 1 Zákona o policejních činnostech, ve kterém se říká, že „*Účelem policie je udržovat bezpečnost, mír a pořádek ve společnosti. Toto policie zajišťuje prostřednictvím prevence, asistence a prosazování zákona.*“. Dále je v tomto zákoně uvedena řada dalších úkolů, které zajišťuje policie a mezi něž patří potlačování kriminální aktivity, vedení vyšetřování a stíhání pachatele trestných činů, pomoc občanům v nebezpečných situacích, ale i dalším institucím v souladu s platným právem a plnění další povinností přirozeně vyplývajících z povahy policejní činnosti.¹⁸⁰ Další úkoly a povinnosti

---

¹⁷⁸ V čele regionu stojí vrchní komisař částečně podléhající národnímu komisaři a ministru spravedlnosti

¹⁷⁹ About the Police: Organization. In: *Politi* [online]. Dostupné z:

http://www.politi.dk/en/About_the_police/organisation/

¹⁸⁰ About the Police: Duties of the Police. In: *Politi* [online]. Dostupné z:

http://www.politi.dk/en/About_the_police/duties/

policie jsou uvedeny též v Zákoně o spravedlnosti, mezi něž se řadí povinnosti správního charakteru, kterými jsou například vydávání pasů, řidičských oprávnění, technických průkazů od vozidla a zbrojních průkazů, toto vše ovšem se souhlasem ministra spravedlnosti.¹⁸¹

Zajímavostí je výčet požadavků, které by měl uchazeč o povolání policisty splňovat a které jsou rozděleny do dvou kategorií. Do první skupiny, tedy požadavky, jež musí uchazeč splňovat, patří občanství Dánska, věk minimálně 21 let, dobré zdraví, sluch a zrak, středoškolské vzdělání a řidičské oprávnění. V druhé skupině nalezneme požadavky, jakými je přiměřená výška, "fyzická statnost" a zdatnost, dobrý zrak, přičemž je akceptovatelná drobná porucha korigovatelná ččkami, trestní bezúhonnost, život v řádných osobních a finančních podmínkách, „dobré“ školní vzdělání, znalost výpočetní techniky a cizích jazyků a k těmto požadavkům je pouze přihlíženo.¹⁸²

6.1.2 Projekty

Dánská policie se velmi intenzivně řídí zásadami CP, což dokazuje fakt, že Dánsko bylo první zemí na světě, která v roce 1971 zřídila Národní radu prevence kriminality. Tato rada iniciovala velmi úspěšný projekt nazvaný „SSP kooperační systém“ zaměřující se na prevenci lokální kriminality. Systém zahrnuje výbory prevence kriminality, jejichž členy jsou představitelé samospráv, škol, organizací poskytujících sociálních služby a samotná policie¹⁸³. Další projekty, stojící za zmínku, se zaměřují na prevenci kriminality mládeže, podporu obětí trestných činů a zajištění bezpečnosti za pomoci tzv. sousedského hlídkování.¹⁸⁴

6.2 Řecko

Řecko se v průběhu posledních dvou desetiletí dostalo mezi země Evropy s nejvyšší kriminalitou zahrnující pouliční krádeže a jiné drobné majetkové trestné činnosti, ale i

---

¹⁸¹ DAS, Dillip, PALMIOTTO, Michael. *World Police Encyclopedia*. Taylor and Francis Group, LLC, New York 2006, s. 237.

¹⁸² About the Police: How to become a Police Officer. In: *Politi* [online]. Dostupné z: http://www.politi.dk/en/About_the_police/admission/

¹⁸³ Od roku 1975 se do systému zapojilo 94 % z celkového počtu 270 okresů.

¹⁸⁴ BOHMAN, Martin, KRULÍK, Oldřich. *Policejní sbory v zemích Evropské unie: Inspirace pro Českou republiku*. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, odbor bezpečnostní politiky, 2009, s. 19-20.

závažnější trestné činy a aktivity připisované organizovanému zločinu. Kriminalita se nejvíce vyskytuje ve velkých aglomeracích a turistických oblastech.¹⁸⁵

6.2.1 Právní úprava

Zákon o Helénské policii sjednotil tehdejší rozdělení policie na četnictvo a městské policejní sbory v jeden policejní sbor, Helénskou policii, v řečtině Elliniki Astynomia. Tato policie je de jure řízena ministrem vnitra, de facto však velitelem policie voleným na dvouleté období a je rozdělena na dva sbory, celostátní a regionální. Řecko je rozděleno na 14 policejních regionů, které spravuje jižní a severní komisař, každý tedy spravuje 7 regionů.¹⁸⁶ Helénská policie plní úkoly, které pro ni vymezuje výše zmíněný zákon a mezi něž patří zajišťování míru, pořádku a sociálního rozvoje společnosti, předcházení a potlačování trestné činnosti, ochrana státu, demokracie a ústavního pořádku, včetně implementace opatření v rámci veřejné a státobezpečnostní politiky a plnění dalších povinností, které v sobě zahrnují policejní činnosti, včetně dohledu nad dopravou.¹⁸⁷

6.2.2 Projekty

V rámci Helénské policie působí Helénská polní policie, tzv. Polní stráž. V Řecku však tato instituce není novinkou, měla zde dlouholetou tradici, byla však před skoro třiceti lety zrušena, aby byla znovu zavedena v roce 2005, ovšem v nové podobě a s novou působností. Tato působnost je velmi široká a zahrnuje celou oblast životního prostředí a zemědělské výroby. Příslušníci polní stráže nosí uniformu, používají zbraň a dohlíží na dodržování zákona¹⁸⁸, postupují proti pěstitelům marihuany a nelegálním rybářům a v neposlední řadě chrání lesy.¹⁸⁹

---

¹⁸⁵ BOSSIS, Maxime. *Organizovaná kriminalita na Balkáně*; in: *Organisierte Kriminalität* (Meier-Walser, R.; Hirscher, G.; Lange, K.; Palumbo, E., eds.), Hanns-Seidel-Stiftung eV, München 1999, s. 197-219.

¹⁸⁶ BOHMAN, Martin, KRULÍK, Oldřich. *Policejní sbory v zemích Evropské unie: Inspirace pro Českou republiku*. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, odbor bezpečnostní politiky, 2009, s. 109-111.

¹⁸⁷ Hellenic Police. In: *Hellenic police* [online]. Dostupné z: <http://www.astynomia.gr/index.php?lang=EN>

¹⁸⁸ Především v oblasti vinařství, dřevorubectví, při melioraci, ukládání odpadu a používání chemických přípravků.

¹⁸⁹ BOHMAN, Martin, KRULÍK, Oldřich. *Policejní sbory v zemích Evropské unie: Inspirace pro Českou republiku*. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, odbor bezpečnostní politiky, 2009, s. 10.

Řecko se také řadí ke státům, které podporují spolupráci mezi policií a veřejností, což dokazuje řada projektů, jakými je například projekt „Bezpečná města“ s cílem větší viditelnosti policistů v ulicích, dalším je „Policista ze sousedství“, jenž je obdobou našeho projektu „Poznej svého policistu“, „Pravidla pro cestu do školy“ je projekt postavený na zapojení dobrovolníků z řad občanů do řízení dopravy kolem škol a na přechodech pro chodce.¹⁹⁰

Řecko je nechvalně známé pro enormní výskyt dopravních nehod a policejní brutalitu. Snaha o vyřešení obrovské nehodovosti vedla k vytvoření spolupráce pěti ministerstev, několika vysokých škol a místní samosprávy. Tato spolupráce vyústila v dlouhodobý strategický plán pro snížení nehodovosti na silnicích. Cílem projektu je zlepšení stavu komunikací, zefektivnění dopravního značení, zvýšení pokut u dopravních nehod a v neposlední řadě preventivně-výchovná činnost zaměřená na nejrizikovější skupinu řidičů, jimiž jsou muži ve věku 18 – 25 let. Ukázalo se, že tento projekt je úspěšný, jelikož se v Řecku za 4 roky snížila nehodovost o 20%.¹⁹¹

6.3 Slovensko

Vzhledem k tomu, že Slovensko dříve tvořilo s Českem jeden stát, po rozdělení se úprava zabezpečování pořádku a bezpečnosti v podstatných ohledech neodlišuje. Nad bezpečností v zemi dohlíží Policajný zbor Slovenskej republiky a obecné policie.

6.3.1 Právní úprava

Policajný zbor Slovenskej republiky je upraven zákonem č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Policajnom zbore“). V §1 tohoto zákona je tento Policejní sbor definován jako ozbrojený bezpečnostní sbor plnící úkoly v oblasti zajišťování a udržování vnitřního pořádku, bezpečnosti, boje s trestnou činností, včetně organizovaného zločinu a mezinárodní spolupráce. Při své činnosti se Policejní sbor řídí Ústavou Slovenské republiky, ústavními zákony, zákony a dalšími závaznými právními předpisy a mezinárodními smlouvami, jimiž je Slovenská republika vázána. Policie je

---

¹⁹⁰ BOHMAN, Martin, KRULÍK, Oldřich. *Policejní sbory v zemích Evropské unie: Inspirace pro Českou republiku*. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, odbor bezpečnostní politiky, 2009, s. 111-112.

¹⁹¹ BOHMAN, Martin, KRULÍK, Oldřich. *Policejní sbory v zemích Evropské unie: Inspirace pro Českou republiku*. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, odbor bezpečnostní politiky, 2009, s. 112.

personálně podřízena ministru vnitra, její činnost je kontrolována Národní radou a vládou. Prezidium Policejního sboru koncipované jako sekce Ministerstva vnitra je nejvyšším organizačním a řídicím článkem Policajného zboru.¹⁹² Úkoly Policejního sboru Slovenské republiky v § 2 zákona o Policajnom zbore, stejně jako oprávnění a povinnosti policisty v § 8-32 tohoto zákona jsou upraveny téměř totožně jako v České republice.

Bezpečnost v obcích zajišťuje obecná policie dle zákona č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obecnej polícii“). Policie je zde definována jako pořádkový útvar, který působí v obecných záležitostech veřejného pořádku, ochrany životního prostředí na území obce a plní úkoly dle nařízení obce. V jejím čele stojí náčelník, zřizována a rušena je však obecně závazným nařízením. Obecní policie je složena ze strážníků, kteří jsou v pracovním poměru k obci a kteří musí při nástupu do zaměstnání složit slib. Kvalifikační požadavky na uchazeče o místo u obecní policie jsou téměř totožné jako u našeho strážníka ovšem s tím rozdílem, že na Slovensku nemusí mít uchazeč Slovenské státní občanství a dále zde není rozvedena podmínka spolehlivosti, bezúhonnosti apod. Vymezení oprávnění a povinností strážníka je velmi podobné našemu strážníkovi, ovšem zákon navíc taxativně uvádí vymezení činností náčelníka obecní policie^{193, 194}.

6.3.2 Projekty

Zvláštností v zajišťování bezpečnosti na Slovensku je institut dobrovolného strážce pořádku¹⁹⁵, definovaný jako osoba plnící zejména pomocné úkoly v rámci zákonem taxativně stanovených policejních útvarů, jakými je pořádková, dopravní a pohraniční policie. Strážcem pořádku může být osoba, která dosáhla věk 21 let, je způsobilá k právním úkonům a která požívá mezi občany důvěru a vážnost. Postup při přijetí dobrovolného strážce je následující. Obec podá návrh na přijetí dobrovolného strážce pořádku dle místa trvalého bydliště dané osoby, ředitel místně příslušného policejního útvaru musí poté tento návrh schválit a tako přijatý strážce, na důkaz jeho zařazení, obdrží průkaz. Úkoly může plnit pouze v přítomnosti

---

¹⁹² BOHMAN, Martin, KRULÍK, Oldřich. *Policejní sbory v zemích Evropské unie: Inspirace pro Českou republiku*. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, odbor bezpečnostní politiky, 2009, s. 219.

¹⁹³ Organizuje práci příslušníků, zajišťuje jejich výcvik a školení, spolupracuje s veliteli útvarů Policejního sboru, je oprávněn podávat požadavky a návrhy starostovi obce apod.

¹⁹⁴ MACEK, Pavel. *Bezpečnost obcí a regionů*. Praha: Vysoká škola regionálního rozvoje, 2011, s. 106-108.

¹⁹⁵ § 77d a §77e zákona o Policajnom zbore

policisty, přičemž na rukávu levé ruky musí mít viditelně připevněnou zelenou rukávovou pásku. Strážce je oprávněn použít domluvy či výzvy při odstraňování porušení obecně závazného právního předpisu na úseku ochrany veřejného pořádku, ochrany bezpečnosti a plynulosti silničního provozu a ochrany státní hranice a také dát pokyn k zastavení vozidel při dopravní nehodě či poškození komunikace za účelem usměrnění účastníků dopravy.

Slovensko se zaměřuje na prevenci kriminality v rámci mnoha projektů, které směřují jak dovnitř policejního sboru v podobě inspekčních služeb, tak navenek ve formě spolupráce s občany z pomoci poradensko-informačních center. Efektivní je rovněž preventivní projekt s názvem „Správaj sa normálne“ obsahující 10 základních tematických celků, mezi které se řadí například „Kto kradne, je zlodej“, „Zákerná droga“ či „Každý je iný!“ o rasismu a ponižování.¹⁹⁶

6.4 Spojené království Velké Británie a Severního Irska

Bezpečnost ve Spojeném království Velké Británie a Severního Irska (dále jen „Spojené království“) je poměrně vysoká, což dokazují následující statistické údaje. Například každý rok dochází k vykradení každé dvacáté bytové jednotky, je tedy vykradeno 1 600 000 bytů ročně, řada z nich opakovaně. Celkový počet uvězněných osob je cca 70 000 za rok. Velkým problémem Spojeného království je kriminalita nezletilých. Nezletilými Angličany a Walesany je ročně spácháno 7 000 000 protiprávních činů, což tvoří čtvrtinu z odhalených protiprávních činů Spojeného království, přičemž tito jsou často součástí menších skupin mladých mužů, narkomanů, ve věku mezi 18 a 21 lety.¹⁹⁷

6.4.1 Právní úprava

Veřejný pořádek a bezpečnost ve Spojeném království není zabezpečován jedním policejním sborem, 43 policejních sborů má svou místní příslušnost v Anglii a Walesu, Skotsko disponuje 8 policejními sbory a samostatný policejní sbor je v Severním Irsku. Tento výčet představuje přehled tzv. teritoriálních či regionálních policejních sil (teritorial police

---

¹⁹⁶ BOHMAN, Martin, KRULÍK, Oldřich. *Policejní sbory v zemích Evropské unie: Inspirace pro Českou republiku*. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, odbor bezpečnostní politiky, 2009, s. 221.

¹⁹⁷ Statistics Commission. In: *Statistics authority* [online]. Dostupné z:

<http://www.statisticsauthority.gov.uk/reports---correspondence/archive/statistics-commission-archive/research/report-30--crime-statistics---user-perspectives.pdf>

forces). Z tohoto teritoriálního pojetí se vymykají tzv. speciální policejní síly (special police forces), které jsou tvořeny Britskou dopravní policií, Policií pro civilní jadernou energii, Vojenskou policií, Skotskou kriminalistickou a protidrogovou agenturou a Pohraniční a imigrační agenturou. Vedle těchto policejních sil působí v celém Spojeném království tzv. „nepolicejní“ orgány pro vymáhání práva, mezi které se řadí např. Královská celní a daňová správa, Oddělení pro vyšetřování leteckých nehod, komise pro povolování hazardních her či Agentura pro potírání závažného organizovaného zločinu.¹⁹⁸

Celý tento systém navíc rozlišuje tři kategorie policistů¹⁹⁹:

- 1) Police Officer – v tomto případě se jedná o klasického policistu.
- 2) Special Police Constable – toto je dobrovolný policista, který vykonává svou činnost na částečný úvazek, disponuje stejnými oprávněními jako Police Officer. Náplň konstáblovy činnosti tvoří pomoc občanům při nehodách či narušování veřejného pořádku a bezpečnosti, zajišťování bezpečnosti silničního provozu, občůzková činnost, prevence ve školách a jiných institucích apod. Občan jakéhokoli členského státu Evropského hospodářského prostoru, kterému je alespoň 18 let, se může stát konstáblem.
- 3) Police Community Support Officer (tzv. support staff) – je to tzv. strážce místního pořádku nasazený v přímém výkonu policejní činnosti. Velký důraz je kladen na jeho očividnou občůzkovou činnost v terénu, potírání protisociálního chování a interaktivní komunikaci s občany. Toto vše působí pozitivně při podpoře komunitního charakteru bezpečnostní práce. Tito strážci disponují poměrně menším rozsahem oprávnění než výše uvedení policisté, mohou však zadržet osobu do příjezdu výše zmíněných policistů, ukládat pokuty, řídit dopravu, legitimovat občany apod.

Unikátem je skutečnost, že většina policistů Anglie a Walesu nedisponuje při výkonu své služby střelnou zbraní, v případě nutnosti může použít teleskopický obušek a slzotvorný sprej. Příslušníci policie Severního Irska však ozbrojeni jsou, stejně jako policejní sbory v Londýně a také členové speciálních policejních sil a zásahových jednotek.

---

¹⁹⁸ BOHMAN, Martin, KRULÍK, Oldřich. *Policejní sbory v zemích Evropské unie: Inspirace pro Českou republiku*. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, odbor bezpečnostní politiky, 2009, s. 115-121.

¹⁹⁹ Police. In: *Home office* [online]. Dostupné z: <http://www.homeoffice.gov.uk/police/>

6.4.2 Zajišťování bezpečnosti na území Londýna

Na území hlavního města Spojeného království působí dva teritoriální policejní sbory, kterými jsou City of London Police a Metropolitan Police (dále jen „MP“). Sbor City of London Police je nejmenším policejním sborem Spojeného království působící v historickém centru Londýna na prostoru jedné čtvereční míle. Na druhé straně je MP sborem největším, který spravuje oblast přibližně 620 mil čtverečních, v níž žije celkem přes 7 milionů obyvatel. Mottem Londýnské MP je heslo „Společně pracovat pro bezpečnější Londýn“, tedy 'Working together for a safer London'.²⁰⁰ Z historie MP lze zmínit skutečnost, že tato byla zavedena v roce 1829 prostřednictvím Metropolitan Police Act díky tehdejšímu poslanci Siru Robertu Peelovi z Velké Británie, dle kterého měl policejní sbor dbát především na prevenci kriminality. Tento muž mimo jiné sestavil tzv. Devět Peelových principů, ze kterých vzešla filozofie CP, která má svou kolébkou právě ve Velké Británii.²⁰¹

MP vystihuje sedm zásad, kterými se řídí a dle kterých se dělí na několik součástí. První je oddělení Speciálních operací, skládající se ze složky zaměřené na boj s terorismem, leteckou bezpečnost, ochranu královské rodiny, diplomatického sboru a určených budov, vlády a Westminsterského paláce, další jsou Teritoriální jednotky zahrnující dopravní policii, kynologické jednotky, jízdní oddělení, námořní podpůrnou jednotku a teritoriální podpůrné skupiny zajišťující koordinaci a kontrolu hromadných veřejných akcí. Zbývají tři druhy ředitelství, přičemž Ředitelství pro zvláštní trestnou činnost se zaměřuje na potlačování trestné činnosti, která je závažná a organizovaná, Ředitelství pro informace provozuje informační a komunikační sítě a další technologie potřebné pro MP a Ředitelství pro lidské zdroje, které zajišťuje nábor a výcvik zaměstnanců. Některá oddělení mohou, v případě potřeby, působit i mimo oblast Londýna.²⁰²

6.4.3 Projekty

Jak již bylo zmíněno výše, Velká Británie je kolébkou filozofie CP, realizované prostřednictvím nejrůznějších projektů. Pro zajímavost budou na dalších řádcích zmíněny tři

---

²⁰⁰ Metropolitan Police. In: *Metropolitan police* [online]. Dostupné z:

<http://content.met.police.uk/Home>

²⁰¹ REITH, Charles. *A Short History of the British Police*. London: Oxford University Press, 1948, s. 58.

²⁰² Metropolitan Police. In: *Metropolitan police* [online]. Dostupné z:

<http://content.met.police.uk/Home>

projekty. První z nich se nazývá „Crime'n'Disorder Reduction Partnership – Community Safety Partnership“. Pro potřeby tohoto projektu jsou regiony Anglie a Walesu rozděleny do 376 oblastí, přičemž v každé z nich působí tým tvořený policisty, místními zastupiteli, občany, nevládními organizacemi a zástupci podnikatelské sféry, který společně zpracovává bezpečnostní audit lokality a vytváří strategii pro zvýšení bezpečnosti regionu, na jejíž realizaci se rovněž podílí.²⁰³

Dalším projektem je „Neighbourhood Wardens“, v rámci něhož je vykovávána preventivní činnost spočívající především ve spolupráci obecních zaměstnanců s veřejnými orgány. Tito obecní zaměstnanci vytváří jakýsi mezičlánek mezi občany a veřejnými institucemi, informují tyto instituce například o nepořádku v ulicích, grafitti, ale jsou také v kontaktu s oběťmi trestných činů, kterým poskytují pomoc a předávají podněty veřejnosti příslušným orgánům.²⁰⁴

Posledním zde zmíněným projektem je projekt nazvaný „Crimestoppers“. Tento projekt se řídí heslem „Řekni nám, co víš, ne kdo jsi.“, a spočívá v provozování bezplatné telefonní linky, na kterou může občan anonymně zavolat a informovat policii o jím zjištěné trestné činnosti sloužící občanům k anonymnímu podání informace o trestné činnosti a případně za tuto informaci dostat odměnu.²⁰⁵ V České republice existuje k tomuto projektu analogie ve formě projektu nazvaného „Anonymní svědek“.²⁰⁶

---

²⁰³ Community Safety Partnerships. In: *Home office* [online]. Dostupné z:

<http://www.homeoffice.gov.uk/crime/partnerships/>

²⁰⁴ *Hammersmith and Fulham* [online]. Dostupné z:

http://www.lbhf.gov.uk/Directory/Community_and_Living/Crime_Prevention/Neighbourhood_Wardens/35938_Neighbourhood_Wardens_Service.asp

²⁰⁵ *Crimestoppers* [online]. Dostupné z: <http://www.crimestoppers-uk.org/>

²⁰⁶ Policie České republiky – KŘP Jihomoravského kraje: Linka „Anonymní svědek“. In: *Policie České republiky* [online]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/linka-anonymni-svedek.aspx>

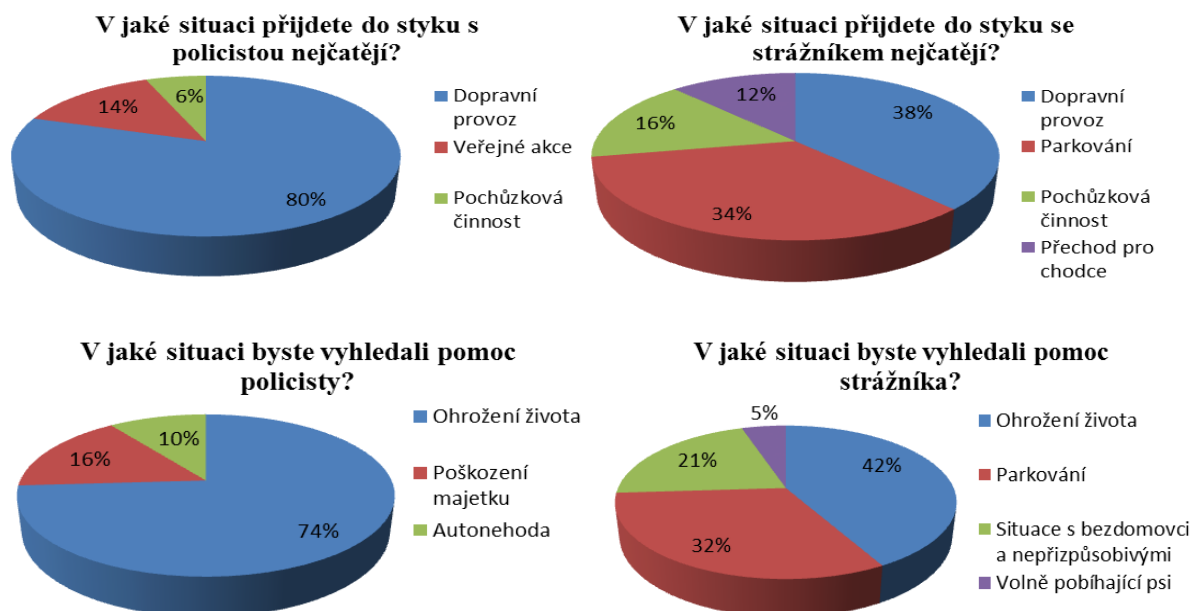
7 ÚVAHY DE LEGE FERENDA

7.1 Průzkum veřejného mínění

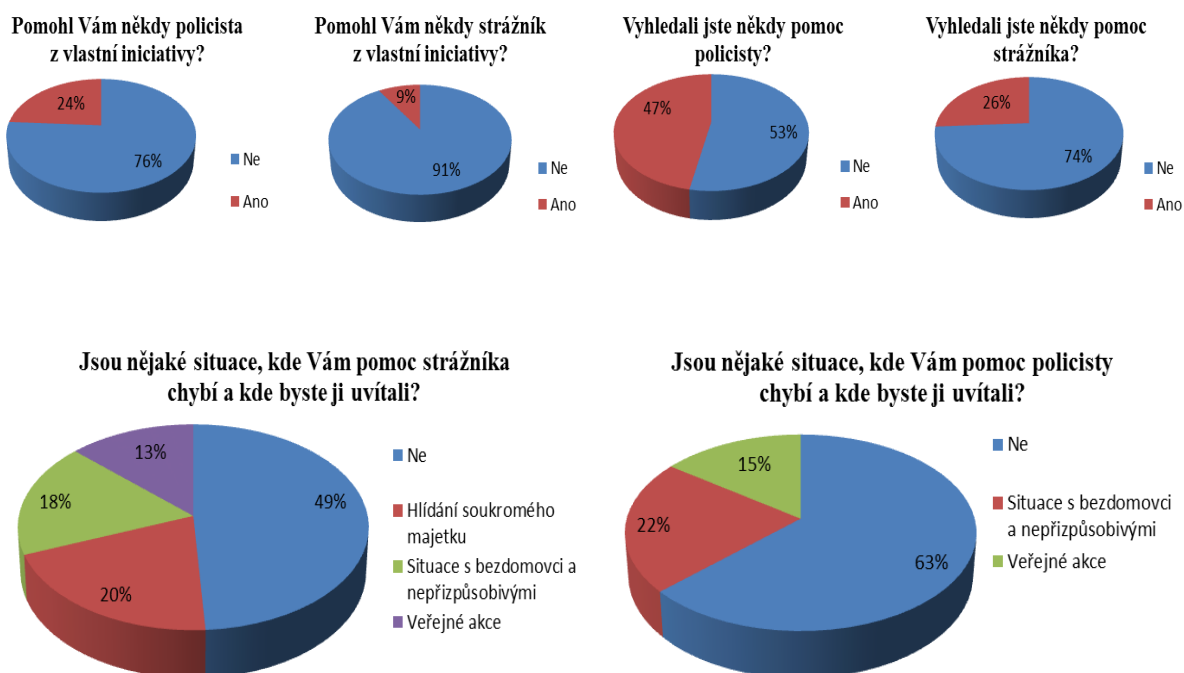
V rámci zpracování diplomové práce byl proveden průzkum veřejného mínění o PČR a OP formou dotazníku, kde respondenti odpovídali na 14 otázek svými vlastními slovy²⁰⁷. Dotazováno bylo 50 osob různého pohlaví, věku a vzdělání, nebyla ovšem zjevná žádná spojitost mezi uvedenými faktory a převažujícími odpověďmi. Díky volné formulaci odpovědí bylo možno zachytit i drobné nuance v projevu respondentů, ze kterých se dá vyčíst lehký despekt vůči policii obecně.

Převážná většina dotazovaných (85%) se vyjádřila negativně ohledně jejich znalosti oprávnění policisty a strážníka vůči jejich osobě a to i přesto, že téměř tři čtvrtiny (70%) z nich uvedly, že někdo v jejich blízkém okolí působí u státní či městské policie. Z dalších odpovědí bylo patrné, že část respondentů téměř nerozlišuje osobu policisty a strážníka, popřípadě neví, jak je mezi sebou rozlišit.

Stěžejní část dotazníku (8 otázek) byla zaměřena na situace, kdy respondenti přijdou do styku s policistou či strážníkem, kdy jim tito pomohli či kdy jejich pomoc vyhledali a kde ji postrádají. Odpovědi respondentů autorka zpracovala do formy grafů, ve kterých jsou procentuálně vyobrazeny nejčastější odpovědi na uvedené dotazy:

²⁰⁷ Příklad jednoho z vyplněných dotazníků je pro ilustraci k vidění v Příloze č. 6.

Související otázka směřovala do oblasti důvěry, kdy 50% respondentů uvedlo, že větší důvěru chovají v policistu z důvodu jeho vyšší kvalifikace k výkonu činnosti a míře pravomocí, 0% důvěruje strážníkovi, 12% nerozlišuje mezi strážníkem a policistou či neví a celých 38% uvedla, že nedůvěruje ani jednomu.

Dvě otázky se týkaly oblasti CP, kdy 85 % respondentů uvedlo, že netuší, co tento pojem vůbec znamená a zbytek se domnívá, že pojem bude mít určitou souvislost s komunitou, občanskou hlídkou a intenzivnějším kontaktem policisty s občany. Navíc pouze 5% respondentů byl znám projekt „Poznej svého policistu/strážníka“, tedy celých 95% o možnosti seznámení s policistou či strážníkem působícím v místě jeho bydliště vůbec netuší.

Závěrečná otázka byla formulována následovně: „Jaký máte názor na dualitu zabezpečování veřejného pořádku v ČR? Myslíte si, že je efektivní situace, kdy na území jednoho státu působí dva druhy policií? Pokud ne, jak byste situaci řešili?“. V odpovědích na tento dotaz převažoval negativní pohled na vymezení pravomocí mezi policistou a strážníkem, přičemž nadpoloviční většina dotazovaných by zmenšila okruh pravomocí strážníka a zvýšila přitom jeho kvalifikaci, velká část by jasněji vymezila hranici mezi pravomocemi a téměř stejný počet respondentů by policie sloučilo většinou s ohledem na

finanční úsporu, často se vyskytovali požadavky na zefektivnění spolupráce těchto sborů, zhruba čtvrtina se nevyjádřila.

7.2 Shrnutí poznatků práce

Zajišťování bezpečnosti v České republice prostřednictvím policejních sborů, tedy PČR a OP, v sobě zahrnuje mnoho oblastí, v rámci nichž se tyto dva sbory více či méně odlišují. Z exkurzu do české historie vyplývá, že vyjma dvou období, tedy období diskontinuity způsobené protektorátním zřízením a období vlády totalitního režimu, působily na našem území v určité podobě policie státní i komunální čili obecní. Totalitní režim, který se ujal vlády roku 1948, zpřetrhal vazby na předešlá období, tedy takzvaná „zlatá léta“ první a druhé republiky, mimo jiné i tím, že odstranil prvek komunálního zajišťování bezpečnosti, aby se tento po pádu komunismu v roce 1989 opět vrátil na scénu v podobě dnešní OP. Je tedy zřejmé, že policejní dualita je jevem zažitým, léty ověřeným a funkčním.

Oblast organizace sborů, jejich financování a kontroly je taktéž velmi odlišná u PČR a OP, přičemž tato odlišnost pramení z jejich rozdílného postavení, které je v prvním případě státní a v druhém samosprávné. PČR je sborem státním, zřízeným ministerstvem vnitra, místně členěný na krajskou a okresní úroveň, věcně členěný na útvary. Finančně je PČR zabezpečena ze státního rozpočtu, v případě pochybení policisty nastupuje kázeňský postih, v případě trestného činu toto řeší Inspekce policie. Policista u PČR působí ve služebním poměru ke státu, kvalifikační požadavky na uchazeče jsou vyšší než ty kladené na strážníka, rovněž následný a průběžný výcvik je náročnější. Na druhé straně OP je zřízena a vedena obcí, místně je členěna na obvodní oddělení a věcně na úseky a oddělení, jakožto orgán obce je financována z jejího rozpočtu, pochybení strážníka je řešeno v rámci pracovního vztahu, jeho trestná činnost je vyšetřována PČR. Strážník vykonává svou činnost na základě pracovního poměru k obci, kvalifikace a následný výcvik není tak náročný jako u policisty.

Z takto shrnuté právní úpravy postavení PČR a OP je více než jasné, že tyto dva sbory jsou natolik odlišné a specifické, že jejich případné sloučení je téměř nerealizovatelné, stejně tak zařazení jednoho sboru pod druhý či jeho zrušení by bylo legislativně i prakticky obtížně proveditelné. Dále je zřejmé, že PČR má přehlednější organizaci činnosti a její kontroly, na druhou stranu obce nejsou finančně závislé na státu a mohou tak na provoz OP vynakládat více prostředků, než kdyby tato byla financována státem. Služební poměr policisty značí jeho vyšší odbornost, vážnost, ale také větší způsobilost k výkonu takových činností, které zasahují

do práv a povinností občanů. Naproti tomu pracovní poměr strážníka není ničím specifický a mohlo by se tak zdát, že strážník tudíž není tolik způsobilým k takovým zásahům jako policista.

Z kapitoly a zpracované tabulky pojednávající o oprávněních a povinnostech policisty a strážníka vyplývá, že základní oprávnění a povinnosti mají téměř totožná, policisté je však mají v širším rozsahu a navíc disponují dalšími, které u strážníků chybí. Je tedy více než žádoucí upravit oblast pravomocí tak, aby příslušníci sborů neduplikovali tato oprávnění, stanovit zde jasnou hranici a snad upravit rozsah pravomocí strážníků tím, kdy OP by náležely záležitosti místního pořádku, o které by bylo PČR ulehčeno.

Ze služebního poměru policisty vyplývá povinnost složit služební slib a dodržovat Etický kodex PČR. Některé obce také ukládají strážníkům povinnost složení slibu a vytváří své etické kodexy, ovšem pouze na bázi dobrovolnosti. Toto naznačuje, že výkon služby policistou je striktněji vázán na dodržování etických a morálních zásad než činnost strážníka. S dodržování zásad také úzce souvisí filozofie CP, kterou začala velmi intenzivně prosazovat PČR v rámci velké reformy v roce 2009 a která je realizována prostřednictvím nejrůznějších projektů, zaměřených na veřejnost. Po vzoru PČR se rovněž OP snaží aplikovat prvky této filozofie za pomoci rozličných projektů. Je však otázkou, zda je to krok správným směrem a zda by filozofie CP neodpovídala spíše účelům a cílům OP než PČR.

Oblast spolupráce by měla být podporována a rozvíjena, vzhledem k tomu, že může vyplnit mezery při zajišťování veřejného pořádku a bezpečnosti, jak lze vidět na analýze projektu MP. V oblasti spolupráce velmi dobře působí koordinační smlouvy mezi obcemi, uzavírané za účelem poskytování OP jiným obcím, rovněž koordinační dohody mezi PČR a obcemi s menšími výhradami fungují. Za velmi pozitivní lze označit spolupráci PČR a OP s civilisty, tedy projekty „Asistent prevence kriminality“ a „Civilní bezpečnostní hlídky“, jež lze zařadit pod projekty realizované v duchu filozofie CP. Je tedy více než zřejmé, že tyto dva sbory spolu dokáží kooperovat, jen v oblasti spolupráce s civilisty je opět na zvážení, zda by tato neměla být přeci jen pouze v působnosti OP. Při podrobnějším pohledu do problematiky idey zřízení MP vyplynulo, že obce jsou otevřené určitým změnám, zejména pak rozšíření pravomocí OP. Takováto změna by byla lépe proveditelná nežli samotný projekt MP tak, jak byl prezentován a kvůli své obtížné realizaci v současné době odmítnut.

Naposledy z exkurzu do metod zajišťování bezpečnosti ve vybraných státech Evropy vyplývá, že stejně dobře jako dualita policie se osvědčila i jediná policie při plnění svých

úkolů, což vychází z potřeb, úrovně a mentality dané země. Nelze tedy bez jakékoliv kritiky převzít model fungující v jiné zemi v domnění, že bude stejně efektivní na území České republiky. Reálnější je ovšem rozvíjení trendu CP prostřednictvím projektů, které by pro Českou republiku měly být inspirací. OP a potažmo strážníci by zde měli vyhledávat prostředky ke sblížení s občany a cesty vedoucí k lepšímu uspokojování potřeb obyvatelstva.

7.3 Varianty zefektivnění zajišťování bezpečnosti v České republice

S ohledem na fakt, že společnost podléhá neustálému vývoji a změnám v potřebách zajišťování bezpečnosti na území České republiky, je více než žádoucí zamyslet se nad dosavadní úpravou této oblasti, zhodnotit jí a pokusit se nalézt způsoby k jejímu zdokonalení. Navíc z údajů, jež lze vyčíst ze statistiky Vývoje kriminality na území české republiky v letech 1989 – 2012²⁰⁸, kriminalita od prudkého nárůstu, ke kterému došlo v letech 1989 až 1993, klesla jen mírně, bylo by tedy vhodné začít uvažovat o nějakých reformních krocích, které by míru kriminality snížily výrazněji. Inspiraci lze hledat jak v historii, tak v současném postavení policie v ostatních státech. Cest k zefektivnění úpravy a postavení PČR a OP může být vícero, přičemž níže bude pojednáno o osmi z nich, které se zdají být nasnadě, o jejich výhodách a překážkách.

1) Zrušení PČR

Tento krok by se nezdál být šťastným, vzhledem k tomu, že PČR si ve státě vydobyla nezastupitelné postavení, navíc můžeme sledovat mnoho reformních kroků vedoucích k zefektivnění její činnosti. Z provedeného průzkumu také vyplynulo, že lidé chovají k policistovi větší důvěru, ať již díky rozsahu pravomocí, kterými disponuje či mírou kvalifikace, kterou musí splňovat, jeho pomoc vyhledávají častěji a z jejich pohledu je jejich působnost z větší míry dostačující.

2) Zrušení OP

Ani toto řešení by nebylo vhodné, vzhledem k tomu, že PČR nemá tak velké personální ani finanční kapacity k zabezpečení veřejného pořádku v obcích a především z důvodu zachování možnosti obcí zajišťovat a řídit ochranu pořádku v rámci své samosprávné působnosti, jelikož obec je ke svému občanu nejbližší a měla by tak znát jeho potřeby a potažmo oblasti, kam směřovat působení strážníků.

---

²⁰⁸ Viz. příloha č. 5.

3) Zařazení PČR pod OP

Pokud by došlo k zařazení policistů pod samosprávu obce, bylo by nutno uzákonit povinnost obcí zřídit svou OP, takto personálně rozrostlý sbor by byl obtížně financovatelný, ne každá obec by si mohla zřízení OP dovolit, v České republice by chyběl státní prvek zajišťování bezpečnosti, a jak již bylo uvedeno výše, lidé chovají větší důvěru v policistu.

4) Zařazení OP pod PČR

Při této variantě by nastalo zestátnění OP, obce by tak přišly o svou samosprávnou pravomoc, došlo by k odtržení policie od potřeb obce, narušila by se tak provázanost, kterou OP k potřebám občanů má, rovněž personální zajištění by se muselo navýšit, což by bylo vzhledem k vyšším kvalifikačním požadavkům kladeným na policisty obtížnější a rovněž financování takto širokého sboru ze státní kasy by bylo velmi náročné.

5) Sloučení PČR a OP za vzniknutí nového sboru

Tato možnost řešení dosavadní úpravy zajišťování bezpečnosti na území České republiky se zdá být nejobtížnější a nejkomplicovanější s ohledem na legislativní úpravu, úpravu pravomoci, působnosti, organizace, financování, kontroly, docházelo by zde ke střetu samosprávy a státní správy a mnoho dalšího²⁰⁹. Sloučení obou sborů se tedy jeví jako nejméně reálné řešení současné situace a přineslo by více škody než užitku. Argumenty pro a proti sloučení policií mohou být převzaty z kapitoly o MP.

6) Vytvoření dalšího třetího sboru

Při úvahách nad úpravou postavení PČR a OP se nabízí možnost vytvoření dalšího sboru, který by takzvaně vyplnil mezery v zajišťování bezpečnosti na území Česka a doplnil tak činnost obou policií. Otázkou je, zda by tento sbor měl být sborem zřízeným státem či obcemi, v těchto případech by se ovšem tato snaha minula účinkem, jelikož by se vedle stávajícího sboru zařadil sbor další, pravděpodobně s velmi totožnou organizací a navazujícími problémy, tedy lepší než vytvoření nového sboru by se jevila úprava sboru stávajícího.

Druhou možností by bylo vytvoření sboru soukromým subjektem, vymezeným vůči státu či obcím. Ovšem takovýto sbor na území Česka již působí a je jím SBS²¹⁰.

---

²⁰⁹ Srov. Kapitulu 5.4.

²¹⁰ Srov. Kapitulu 3.1.5

Potenciál těchto služeb by ale bylo vhodné rozvinout a více využít, tato problematika by však zasloužila podrobnějšího rozpracování, na nějž není, vzhledem k tématu práce, dostatečný prostor.

7) Právní úprava PČR

Organizace policie je propracovaná, financování je na tom poněkud hůře, stát by měl vynaložit více finančních prostředků na provoz PČR a stejně tak by bylo žádoucí vylepšit platové podmínky zaměstnanců PČR s ohledem na vyšší kvalifikační požadavky kladené na uchazeče a vyšší míru pravomocí, jimiž policista disponuje.

V posledních letech se objevují tendence směřující k odbřemenění PČR prostřednictvím převedení určitých pravomocí a úkolů v oblasti pořádkové a dopravní služby na OP²¹¹. Toto ovšem vyžaduje zřízení OP v každé obci a navýšení početních stavů strážníků za podpůrného využití SBS. Kompromisem by mohlo být odebrání těch pravomocí policistů, které by bylo vhodnější vykonávat strážníky, tedy záležitosti místního pořádku a aktivity bezprostředně spojené s pomocí občanům a odpovídající principům CP.

8) Právní úprava OP

Finanční zabezpečení OP se liší dle finančních prostředků dané obce, tomu odpovídá také úroveň zajišťování bezpečnosti, která je v rámci České republiky odlišná. Tento stav není vyhovující, ovšem díky existenci veřejnoprávních smluv je možno tyto rozdíly do určité míry potlačit. Dobře hospodařící obec tak má dostatek finančních prostředků pro výplaty strážníků, na druhou stranu by bylo vhodné zvýšit kvalifikační požadavky kladené na uchazeče, systém kontroly činnosti strážníků a jejich sankcionování. Hlavním reformním krokem by však měla být úprava pravomocí strážníků, jak je o ní pojednáno v odstavcích níže.

7.4 Rozpracování nejefektivnější varianty

S ohledem na výše uvedenou sumarizaci podobností, odlišností a specifík policejních sborů a nastíněných variant řešení policejní duality nelze než uzavřít, že dualita je v České republice účelná a potřebná, dalšího sboru není nutně zapotřebí., a vzhledem k pevnému

---

²¹¹ MACEK, Pavel. *Bezpečnost obcí a regionů*. Praha: Vysoká škola regionálního rozvoje, 2011, s. 102-103.

postavení PČR, bráno především s ohledem na veřejné mínění občanů, je žádoucí upravit postavení OP potažmo strážníků a provést další reformní kroky.

Prvním z negativních jevů, který z údajů a odpovědí získaných za pomoci průzkumu veřejného mínění vyplývá, je zoufalá potřeba osvěty. Lidé netuší, co si vůči jejich osobě může dovolit policista a co strážník, často ani nevědí, jak je od sebe odlišit, rovněž dotazovaný projekt se mívá účinkem, pokud není dostatečně medializován. Tuto situaci je nutné řešit za pomoci medií, nejvhodnější se mohou jevit spoty na internetu či v televizi znázorňující policistu a strážníka a jeho pravomoci. Rovněž je zapotřebí dostatečně propagovat projekty, které PČR či OP zavádí pro pomoc občanům.

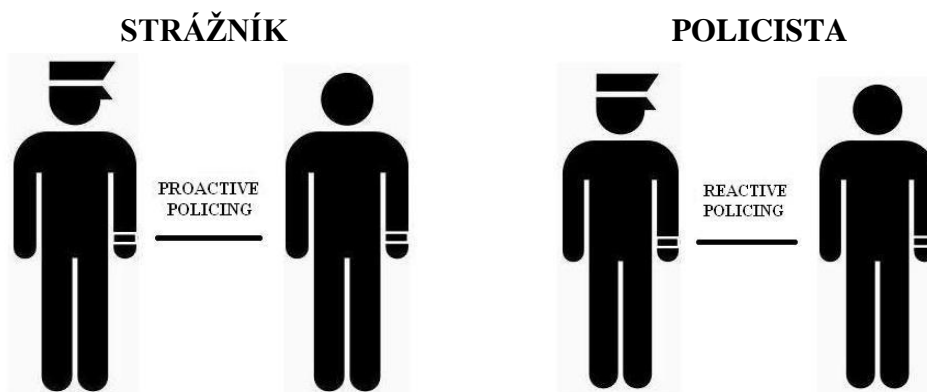
Druhým nepříznivým jevem je fakt, že strážník, v případě, že je pro občana dostatečně odlišitelný od policisty, požívá menší důvěry a úcty, lidé jeho pomoc vyhledávají méně, ovšem jsou situace, ve kterých lidé pomoc strážníka postrádají a vyžadují. Je tedy nezbytně nutné posílit důvěru občanů ve strážníky, kteří by měli být občanům především nápomocní. Tohoto by mohlo být dosaženo zpřísněním kvalifikačních požadavků a odebráním těch pravomocí, kterými strážník může zasahovat do práv občana, jelikož z průzkumu vyplynulo, že lidé takovýto zásah akceptují lépe od policisty. S tímto souvisí potřeba působení strážníka preventivním směrem a nikoli represivním, strážník by tak měl navázat na tradici četníků, kteří byli v období první republiky velmi vážení a respektovaní, těžili z výborné znalosti občanů a lokality v rámci níž působili.

Z kapitoly pojednávající o způsobech spolupráce vyplývá, že povinnosti a oprávnění, kterých strážník a policista požívají, jsou téměř totožná s tím, že policista jich požívá v širším rozsahu a má tak možnost zasáhnout do práv občanů ve větším rozsahu a hloubce. Tato duplicita se však autorce jeví jako neefektivní, strážník by, s ohledem na výše zmíněné nedostatky, neměl požívat stejných pravomocí jako policista, tyto pravomoci by tak měly být zúženy a zaměřeny spíše do oblasti místních záležitostí veřejného pořádku.

Přestože trend je takový, že PČR se nyní velmi intenzivně řídí zásadami a metodami CP, jak je patrné z velké reformy PČR, nemusí to být zrovna správné řešení. Přitom pojetí CP se svými zásadami, cíli a hesly jako kooperace, iniciativa, odpovědnost a strategie, ale především celkovým pojetím pomoci občanům a spolupráce s nimi, zapadá velice dobře do poslání, které by měla naplňovat spíše OP než PČR.

Autorka předkládané práce se tedy domnívá, že činnost OP by se měla soustředit na pomoc občanům, měla by ulehčit PČR tím, že na sebe přebere záležitosti místního pořádku a především projekty, které sice pod vedením PČR fungují, ale jako vhodnější se jeví jejich spravování právě OP. Celé pojetí filozofie CP lépe odpovídá účelu a činnosti policie komunální, nežli policie státní, stejně tak proaktivní přístup spojený s preventivním zaměřením činností. Strážníci by měli více naslouchat potřebám občanů, aby zjistili, kde je jejich činnosti zapotřebí a za pomoci nejrůznějších projektů by takto mohli potřebu občanů uspokojit. Inspiraci k projektům je možné nalézt v zahraničí, především ve Velké Británii, kde je velmi populární například projekt, při kterém občan nahlásí dobu, kdy bude pobývat mimo domov, a strážníci v tomto období zvýší pochůzkovou činnost v jeho okolí²¹². Z již stávajících projektů by bylo nejvhodnější zařadit pod vedení OP projekt Asistent prevence kriminality a tento rozvinout²¹³, ovšem vhodný by byl i nárůst počtu projektů v oblasti řešení konfliktů mezi sousedy a v oblasti nepřízřívobivých občanů a lidí bez domova.

Dle mínění autorky by bylo tedy možné nastavit následující model. V tomto modelu má PČR úlohu „reactive policing“, tedy ve vztahu k občanovi působí spíše represivně, eviduje a vyšetřuje trestnou činnost, občan k policistovi vzhlíží jako k autoritě a má před ním respekt. Naproti tomu OP působí v duchu „proactive policing“, kdy se snaží působit preventivně vůči trestné činnosti, občanovi se strážník snaží být partnerem a pomocníkem, na kterého se občan může kdykoliv obrátit.

²¹² Další inspirací by mohla být především Polní stráž, Dobrovolný strážce pořádku či Neighbourhood Wardens.

²¹³ Například rozšíření projektu Asistent prevence kriminality na další menšiny, jakými jsou Vietnamci či Ukrajinci.

8 ZÁVĚR

Cílem předkládané práce bylo prostřednictvím komparační metody pojednat o nejdůležitějších oblastech právní úpravy postavení PČŘ a OP a dát tak fundovaný základ případným úvahám nad efektivností duality zajišťování veřejné bezpečnosti a pořádku, která se díky současnému působení dvou sborů, tedy OP a PČŘ, na území České republiky vyskytuje. Nastínění směru takovýchto úvah ostatně tvoří závěrečnou kapitolu práce. Autorka práce si je vědoma toho, že problematika právní úpravy OP a PČŘ nebyla ani zdaleka vyčerpána, ostatně oblastí, které mohly být v práci zmíněny a nebyly, je jistě mnoho, ovšem snažila se vytvořit reprezentativní výběr témat, díky kterému by případný čtenář získal dostatečný přehled o dané problematice a mohl se nadále zamyslet nad již zmíněnou dualitou.

V práci bylo pojednáno o vývoji zajišťování bezpečnosti a veřejného pořádku na území dnešní České republiky počínaje vznikem samostatného československého státu a konče dosud neúčinnou novelou zákona o OP. Z exkurzu do české historie vyplývá, že od první republiky u nás působily oba sbory, navíc doplněné o četnictvo, aby pak tyto všechny byly během komunismu nahrazeny Sborem národní bezpečnosti. Tato situace však nevyhovovala obcím, které po pádu komunismu dostaly možnost zřídit si vlastní komunální bezpečnostní sbor, tedy situace se vrátila do podoby v době předtotalitní, tedy opět nastoupil policejní dualismus. Jelikož je tedy tato dualita zažitá, má tradici a je léty ověřená, není žádného zřejmého důvodu tento stav neponechat, ovšem za pomoci novelizací a reforem, které této dualitě zajistí aktuálnost a efektivitu.

Legislativní zakotvení postavení PČŘ doznalo v roce 2009 rozsáhlé změny v podobě přijetí nového zákona o PČŘ. Tuto změnu lze s odstupem času považovat za pozitivní, úprava PČŘ je ucelenější, logičtější a úkoly pro policisty jsou vymezeny obecněji, což je kladně hodnoceno vzhledem k aplikační praxi. Dále je zaveden kontrolní orgán Inspekce policie a prosazena filozofie CP, v jejímž duchu dochází k přiblížení policisty a občana a k usnadnění spolupráce PČŘ a obcí. Větší reforma OP by měl nastat s účinností již zmíněné novely zákona o OP, díky níž by mělo dojít k celkové právní úpravě OP, dále k zpřísnění dohledu nad OP, změně ustanovení veřejnoprávních smluv v zákoně o OP, rozšíření oprávnění strážníka a zpřísnění kvalifikačních požadavků kladených na uchazeče o místo strážníka. Dle autorky práce není trend přibližování PČŘ občanům příliš žádoucí, jakožto posilování pravomocí strážníků, kterými mohou zasahovat do práv občanů, jak autorka vysvětluje v představě modelu policie v Kapitole 7.4. Naopak jako žádoucí se jeví zebecnění pravomocí policisty a

zpřísnění kvalifikačních kritérií strážníka a jeho přiblížení občanovi jak znázorňuje výše uvedený model.

K lepšímu pochopení problematiky byly také vysvětleny pojmy „veřejné sbory“, „veřejný pořádek“, „místní záležitosti veřejného pořádku“, „správní uvážení“ a „soukromé bezpečnostní služby“. Dále byl popsán systém organizace policí, jejich kontroly a financování, z čehož je zřejmé, že PČR vzhledem k podřízenosti státu má tento systém jiný, kontrolu propracovanější a přísnější a financování omezené státním rozpočtem. OP je řízena a financována obcí, finanční zdroje se liší dle velikosti a hospodaření obcí, strážník je obcí kontrolován, přičemž tato kontrola by zasloužila určité zpřísnění a institucionalizaci kontrolních orgánů. Z hlediska právní úpravy postavení policisty a strážníka bylo pojednáno o jejich pracovněprávních vztazích, kdy se tyto od sebe výrazně odlišují, a opět se dá shrnout, že služebněprávní poměr policisty je v mnohém vůči příslušníkovi PČR propracovanější a přísnější i co se týče kvalifikačních požadavků kladených na uchazeče a následný výcvik, než je tomu v rámci strážníkovy pracovního poměru k obci. Bylo by tedy vhodné zamyslet se v tomto ohledu nad zpřísněním kvalifikace a výcviku strážníka ve větším rozsahu, než je ten v neúčinné novele OP.

Povinnosti a oprávnění příslušníků sborů byly pojaty do formy dvou tabulek, ve kterých jsou tato přehledně vypsána a doplněna o zhodnocení, v jakém poměru jsou vůči sobě povinnosti a oprávnění strážníka a policisty. Z tohoto zhodnocení vyplývá, že povinnosti a oprávnění jsou velmi podobná, ovšem u policisty jsou mnohdy v širším rozsahu a s možností většího zásahu do práv občana. Takto pojaté pravomoci se však nezdají být dobře upraveny, strážník by jich měl požívat v omezenějším rozsahu, přičemž by měly být zaměřeny na místní záležitosti veřejného pořádku. Tento přehled byl doplněn exkurzem do úpravy povinností a oprávnění strážníka a policisty dle zákona o silničním provozu²¹⁴.

Celá jedna kapitola je věnována popisu filozofie CP, protože dle mínění autorky je tato stěžejním bodem, který je pojat nesprávně, tedy že dodržování a rozvíjení zásad této filozofie by mělo být hlavním posláním strážníka OP, policista se jejími určitými body ovšem může řídit také, ale v omezené míře. Takovými body je určitě skládání služebnímu slibu a dodržování zásad vyplývajících z Etického kodexu PČR. Stávající stav je ovšem takový, že

---

²¹⁴ Tento exkurz byl do práce zařazen s ohledem na výsledky průzkumu veřejného mínění, dle kterých se občan setkává s policistou a strážníkem nejčastěji v situacích spojených s dopravním provozem.

zatímco CP byla dokonce zahrnuta do celkové koncepce reformy PČR, strážník principy CP spíše jen „okoukává a napodobuje“ od policisty. Taktéž prezentované projekty, ale i desítky dalších, které nebyly v práci zmíněny, by měly být pod vedením strážníků, přičemž tito by měli naslouchat potřebám občanů a dle nich iniciovat projekty nové, přičemž se mohou inspirovat v zahraničí.

Další problematika, která byla v práci analyzována, byla problematika spolupráce a součinnosti. Tato byla rozdělena do tří podkapitol, tedy spolupráce mezi obcemi, spolupráce mezi ČR a obcemi a spolupráce policií s civilisty. Byly vysvětleny a rozebrány pojmy jako Koordinační smlouvy, Koordinační dohody, Bezpečnostní výbory, Asistent prevence kriminality a Civilní bezpečnostní hlídky. Autorka všechny druhy spolupráce hodnotí velmi kladně a považuje je za oblast, která by měla být podporována a rozvíjena, mimo jiné i z toho důvodu, že dobře organizovaná spolupráce může vyplnit mezery při zajišťování veřejného pořádku a bezpečnosti, jak je tomu v případě zamýšleného projektu MP. Tento projekt byl zařazen do kapitoly pojednávající o spolupráci a součinnosti právě z toho důvodu, že komplikace, které by zavedení takového sboru přinášelo a díky kterým je projekt v současné době nerealizovatelný, lze dobře překlenout vhodně zvolenou kooperací PČR a Městské policie hlavního města Prahy.

Na závěr práce byl zařazen exkurz do zajišťování bezpečnosti a pořádku v zemích Evropské unie, zastoupení států se snažilo zohlednit ekonomiku, geografickou polohu a míru kriminality. Autorka dospěla k závěru, že každý stát má své specifické problémy, od kterých je odvozena metoda a organizace policejní činnosti, nelze tedy model uplatňovaný a fungující v jedné zemi nekriticky převzít a očekávat jeho efektivnost v zemi jiné. Česká republika by se tak měla inspirovat především co do projektů, které dané státy zavedly a co do směrů, kterými se tyto projekty ubírají. V rámci práce byl rovněž proveden průzkum veřejného mínění, z jehož výsledků vyplynulo, že občané na policii v České republice pohlížejí s lehkým despektem, s činností policií nejsou spokojeni, jsou o ní nedostatečně informováni a když už by byli nuceni vložit v některý ze sborů větší důvěru, byla by to spíše PČR a policista.

Výše zmíněný průzkum byl zařazen na závěr práce společně s úvahami nad tím, zda je policejní dualita účelná, jaké existují možnosti k jejímu odstranění, přičemž celá kapitola de

lege ferenda byla zakončena autorčíným návrhem na zefektivnění zajišťování bezpečnosti a veřejného pořádku²¹⁵.

Lze tedy uzavřít, že autorkou vytyčeného cíle, který sestával z analýzy problematiky a jejího následného vyhodnocení, se podařilo dosáhnout. Autorka rozpracovala základní aspekty problematiky, nastínila možnosti, jak by se stávající stav mohl změnit, a pokusila se o navržení vlastního modelu, kam by se mělo zajišťování bezpečnosti ubírat.

---

²¹⁵ Tento návrh spočívá v omezení pravomocí strážníka a převzetí hlavních zásad CP pod patronát OP.

RESUMÉ

Presented thesis deals with Comparison of the legal status of the Police of the Czech Republic and municipal police. This work can be beneficial for several reasons. Providing security and public order in the country is one of the most important tasks of the democratic state. With these two forces people encounter when exercising their rights and responsibilities and often make no difference between them, which is not good, since each force has its competence, its purpose in society and its rules that the ordinary citizen should know. Therefore, this theme is discussed and is on the front burner and as such deserves its space in the curriculum of legal faculties but unfortunately is not it a lot. The thesis attempts to penetrate deeper into the issue of the Police of the Czech Republic and municipal police and to analyze the core issues related to these two forces. The aim of the thesis was to evaluate the existing legislation, status of the forces and effectiveness of the so-called Police duality that on the territory of the Czech Republic in a current itself occurs and to consider whether this duality is effective or whether it would be good to take reform steps to change the status quo.

The thesis begins with the historical development of ensuring security on the territory of the Czech Republic. In the next chapter are defined the basic concepts bonding with this issue, it is also discussed on the organization, control and funding of forces and the labor relations of employees of these forces. This chapter is completed by comparing the privileges and obligations of the members of forces. In thesis is also discussed in detail the philosophy of Community policing, which is due to the issue very substantial and also the possibilities of cooperation, which is highly desirable and should be encouraged and developed. Furthermore, it is included the excursion into ensuring security in countries of the European Union. Thesis is topped with a chapter entitled Considerations de lege ferenda.

Into thesis were included the results of a survey of public opinion that created author of the thesis in the form of the questionnaire and the respondents answered 14 questions. Questions related to confidence in members of the forces, the knowledge of their privileges and responsibilities and the satisfaction of the citizens with forces. The questionnaire revealed that citizens are not satisfied with the Police of the Czech Republic and municipal police, it is not clear to them what are the members entitled to the citizens and they have respect just for the Police of the Czech Republic, however, to a small extent. These results are very troubling, and suggest that a change is needed.

It can be summarized that according to the model which the author has defined, the Police of the Czech Republic has to play the role of "reactive policing", a police officer in relation to a citizen feels more repressive, records and investigating criminal activities, citizen looks to the police officer as to authority and have respect for him. By contrast the municipal police should act in the spirit of "proactive policing", the policeman tries to act preemptively against crime and the citizen is the policeman trying to be a partner and helper which the citizen may at any time contact.

SEZNAM LITERATURY A PRAMENŮ

Na tomto místě by chtěla autorka předeslat, že předkládaná práce, vyjma dodatečných stylistických úprav a dalších drobných oprav, byla zpracována do konce roku 2012, tedy veškeré prameny, jichž bylo v práci užito, byly aktuální a platné minimálně do konce roku 2012. Toto se týká zejména právních předpisů, z kterých autorka čerpala, a také elektronických publikací, článků, dokumentů a zpravodajství, na které je v práci odkazováno.

Změny právních předpisů, ke kterým došlo počínaje dnem 1. 1. 2013, tedy nebyly v práci zohledněny. Všechny hypertextové odkazy byly revidovány k 31. 12. 2012 a autorka zde potvrzuje, že byly k tomuto datu funkční. Vzhledem k tomu, že z početného množství elektronických pramenů bylo čerpáno opakovaně a autorka se k nim vracela v průběhu delšího časového období, není v odkazech ani seznamu literatury a pramenů uváděn údaj o datu citace daného pramene, který autorka na tomto místě nahrazuje výše uvedeným prohlášením, že tyto prameny byly dostupné ke konci roku 2012, tedy u všech odkazů by mohla být doplněna citace o údaj v následujícím tvaru: [cit. 2012-12-31].

Monografie české:

- BĚLINA, Miroslav a kol. *Pracovní právo*. 5. doplněné a podstatně přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, 640 s. ISBN 978-80-7400-186-4.
- BOHMAN, Martin, KRULÍK, Oldřich. *Policejní sbory v zemích Evropské unie: Inspirace pro Českou republiku*. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, odbor bezpečnostní politiky, 2009, 242 s.
- CANDIGLIOTA, Zuzana; FOUKALOVÁ, Kristýna, KOPAL, Jiří. *Jak si počínat v kontaktu s policistou a strážníkem: policejní právo v otázkách a odpovědích*. Brno: Liga lidských práv, 2010, 247 s. ISBN 978-80-87414-01-9.
- FILÁK, Antonín a kol. *Zákon o Policii České republiky s komentářem podle právního stavu ke 12. 1. 2009*. 1. Vydání. Praha: Police History, 2009, 285 s. ISBN 978-80-86477-49-7.
- FOUKALOVÁ, Kristýna a kol. *Bezpečnost a právo na místní úrovni: legislativní předpoklady prosazování community policing po změně zákona o Policii České republiky*. Praha: Otevřená společnost, o.p.s. – Centrum Pro Police, 2010, 31 s. ISBN 978-80-87110-20-1.
- HENDRYCH, Dušan a kol. *Právní slovník*. 3. vydání. Praha: C.H.Beck, 2009, 1488 s. ISBN 978-80-7400-059-1.

- HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo. Obecná část*. 7. vydání. Praha: C.H.Beck, 2009, 837 s. ISBN 978-80-7400-049-2.
- HRUDKA, Josef, ZÁMEK, David a kol. *Organizace a činnost policejních služeb*. Praha: Police History, 2012, 233 s. ISBN 978-80-8647-756-5.
- MACEK, Pavel. *Bezpečnost obcí a regionů*. Praha: Vysoká škola regionálního rozvoje, 2011, 117 s. ISBN 978-80-87174-03-6.
- MACEK, Pavel. *Dějiny policie a četnictva II. Československá republika (1918-1939)*. Praha: Police History, 1999, 230 s. ISBN 80-902670-0-9.
- MACEK, Pavel. *Dějiny policie a četnictva III. Protektorát Čechy a Morava a Slovenský stát (1939-1945)*. Praha: Police History, 2001, 230 s. ISBN 80-86477-01-0.
- MACEK, Pavel, NOVÁK, František. *Privátní bezpečnostní služby*. Praha: Police History, 2005, 316 s. ISBN 80-86477-23-1.
- MATES, Pavel. *Veřejné sbory*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká Republika, 2011, 363 s. ISBN 978-80-7357-604-2.
- MATES, Pavel, et al. *Nové policejní právo: právní předpisy s komentářem: podle stavu k 1.1.2009*. Praha: Linde, 2009, 338 s. ISBN 978-80-7201-743-0.
- NAVRÁTIL, Jan. *Zákon o obecní policii. Studijní pomůcka pro strážníky a čekatele obecních a městských policií*. Praha: Armex Publishing s.r.o., 2011, 122 s. ISBN 978-80-87451-09-0.
- NESVADBA, Petr. *Policejní etika*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, 315 s. ISBN 978-80-7380-195-3.
- ŠKODA, Jindřich, VAVERA, František, ŠMERDA, Radek. *Zákon o policii s komentářem*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, 396 s. ISBN 978-80-7380-160-1.
- TOMEK, Petr. *Služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, 403 s. ISBN 80-86898-71-7.
- TOŠOVSKÝ, Michal a kol. *21 doporučení pro pořádkovou policii v 21. století*. Praha: Otevřená společnost, o.p.s., 2007, 47 s. ISBN 978-80-87110-03-4.
- TOŠOVSKÝ, Michal a kol. *Čtení o community policing*. Praha: Otevřená společnost, o.p.s. – Centrum Pro Police, 2010, 58 s. ISBN 978-80-87110-20-1.
- UHLÍŘ, Lubomír. *Dějiny evropských policejních sborů*. Praha: Police History, 2007, 103 s. ISBN 978-80-86477-40-4.

Monografie cizojazyčné:

- BOSSIS, Maxime. *Organizovaná kriminalita na Balkáně*; in: Organisierte Kriminalität (Meier-Walser, R.; Hirscher, G.; Lange, K.; Palumbo, E., eds.), Hanns-Seidel-Stiftung eV, München 1999.
- DAS, Dillip, PALMIOTTO, Michael. *World Police Encyclopedia*. Taylor and Francis Group, LLC, New York 2006.
- REITH, Charles. *A Short History of the British Police*. London: Oxford University Press, 1948.

Časopisecké články:

- HARAZIN, Lukáš, KRULÍK, Oldřich, NOVÁKOVÁ, Jaroslava. Koordinační dohody mezi Policií České republiky a obcemi a jejich potenciál. *Bezpečnostní sbory.cz*. 2011, roč. 4, č. 5, s. 1-27. ISSN 1803-6856.
- KRULÍK, Oldřich, NOVÁKOVÁ, Jaroslava. „Metropolitní policie“ : nesystémový prvek v rámci úvah o změnách bezpečnostního systému České republiky. *Bezpečnostní sbory.cz*. 2011, roč. 4, č. 5, s. 1-19. ISSN 1803-6856.
- LINHARTOVÁ, Dagmar. Pojetí community policing v České republice. *Policista*. 2007, č. 12, s. 6-7. ISSN 1211-7943.
- RŮŽEK, Vlastislav. Četníci na Chomutovsku 1918-1938. *PamPřirŽ.* 23, 1991, č. 2, s. 45-48. ISSN 0231-5076.

Elektronické publikace:

- *Analýza možného zefektivnění systému ochrany veřejného pořádku a bezpečnosti na místní úrovni a vzájemného vztahu Policie ČR a místní samosprávy* [online]. Ministerstvo vnitra ČR. Odbor bezpečnostní politiky, 2011, 41 s. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/analyza-verejneho-poradku-na-mistni-urovni-pdf.aspx>
- *ANALÝZA pro projekt Zavádění prvků community policing do praxe*[online]. Liga lidských práv, 2004, 29 s. Dostupné z: http://www.pro-police.cz/documents/11/analyza-pravnich-norem_community-policing.pdf
- JIRÁNEK, Radek, KONÍČEK, Tomáš. *Informace o projektu Asistent prevence kriminality* [online]. Praha: Odbor prevence kriminality MV, 2011. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/informace-o-projektu-asistent-prevence-kriminality.aspx>

- LANGER, Ivan, MARTINŮ, Oldřich. *REFORMA POLICIE ČR - služba v nových podmínkách (komentovaná podoba – aktualizované vydání)* [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, 2009, 41 s. Dostupné z: <http://www.policie.cz/soubor/reforma-policie-cr-cz-pdf.aspx>
- TOŠOVSKÝ, Michal. *Závěrečná zpráva projektu. Zavádění prvků community policing do praxe policie České republiky* [online]. Praha: Otevřená společnost, o.p.s., 2003 – 2007, 13 s. Dostupné z: <http://www.pro-police.cz/documents/1/zaverecna-zprava-CPprojekt.pdf>

Elektronické dokumenty:

- Etický kodex Policie České republik. In: *Policie České republiky* [online]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/eticky-kodex-policie-ceske-republiky.aspx>
- Etický kodex strážníka MP Liberec. In: *Městská policie Liberec* [online]. Dostupné z: <http://www.mpliberec.cz> › MP Liberec
- Komentované vybrané statistické údaje o činnosti obecních policií. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 13 s. Dostupné z: www.mvcr.cz/.../statisticke-udaje-o-cinnosti-obecnich-policii-za-rok-2011-pdf.aspx
- MV: 4. Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. In: *Vláda České republiky* [online]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/ppov/lrv/ria/databaze/mv-4--navrh-zakona--kterym-se-meni-zakon-c--553-1991-sb---o-obecni-policii--ve-zneni-pozdejsich-predpisu--a-dalsi-souvisejici-zakony-94081/>
- Statut Městské policie Bechyně. In: *Městská policie Bechyně* [online]. Dostupné z: <http://www.mpbechyne.cz/wp-content/.../08/Statut-od-1-12-2011-22.doc>

Elektronické články:

- KRÁL, Stanislav. *Město vyhlásilo akci Záchranný kruh*. Oficiální web města Chomutov [online]. Dostupné z: <http://www.chomutov-mesto.cz/mesto-vyhlasillo-akci-zachranny-kruh/d-1002160/query=zachranny+kruh&p1=36839>
- SCHÖNOVÁ, Šárka. *Tisková zpráva z jednání Rady města Chomutova dne 31. 1. 2011*. Oficiální web města Chomutov [online]. [cit. 2011-04-13]. Dostupné z: <http://www.chomutov-mesto.cz/tiskova-zprava-z-jednani-rady-mesta-chomutova-dne-31-1-2011/d-1017221/query=civilni+zaměstnanci+policie&p1=36839> .

- ŠULC, Vít. *Civilní zaměstnanci*. Oficiální stránky Městské policie Chomutov [online]. Dostupné z: http://www.mpchomutov.cz/civilni_zamestnanci.pdf
- ZÁMEK, David. *Metropolitní policie – více otázek, nežli odpovědí. Bezpečnostní sbory. Cz* [online]. 2010, č. 4. Dostupné z: http://bezpecnostni-sbory.wbs.cz/clanky/4-2010/metropolitni_policie-_vice_otazek_nezli_odpovedi.htm
- Bezpečné jižní město. In: *Nový týdeník* [online]. Dostupné z: <http://www.novytydenik.cz/view.php?cislocclanku=2012020005>
- Dobrá praxe. In: *Policie České republiky* [online]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/akce-a-projekty-dobra-praxe.aspx>
- Dohoda o spolupráci Prahy s Policií ČR. In: *Portál hl.m. Prahy* [online]. Dostupné z: http://www.praha.eu/jnp/cz/home/magistrat/tiskovy_servis/tiskove_zpravy/dohoda_o_spolupraci_prahy_s_policii_cr.html
- Historie policie a četnictva. In: *Muzeum Policie České republiky* [online]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/historie-policie-a-cetnictva.aspx>
- Informace o projektu Asistent prevence kriminality. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/informace-o-projektu-asistent-prevence-kriminality.aspx>
- Informace pro policisty sloužící na obvodních odděleních Policie ČR. Community policing. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Společná cesta k bezpečí. 2 s. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/community-policing-pdf.aspx>
- Kariéra v policii: Průběh přijímacího řízení. In: *Policie České republiky* [online]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/prubeh-prijimaciho-rizeni.aspx>
- Kariéra v policii: Služební poměr v policii. In: *Policie České republiky* [online]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/sluzebni-pomer-v-policii.aspx>
- Kariéra v policii: Základní odborná příprava a další vzdělání policistů. In: *Policie České republiky* [online]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/zakladni-odborna-priprava-a-dalsi-vzdelani-policistu.aspx>
- Liberec připravuje etický kodex strážníka. In: *Člověk v tísni* [online]. Dostupné z: <http://www.clovekvtsni.cz/index2.php?id=146&idArt=458>
- Obecně o prevenci. In: *Portál Městské policie Plzeň* [online]. Dostupné z: <http://www.mpplzen.cz/prevence/obecne-o-prevenci/>

- Podmínky přijetí strážníka. In: *Jablonec nad Nisou: Oficiální stránky města* [online]. Dostupné z: <http://www.mestojablonec.cz/redakce/tisk.php?lanG=cs&slozka=28412&clanek=28605&>.
- Policie České republiky – KŘP Jihomoravského kraje: Linka „Anonymní svědek“. In: *Policie České republiky* [online]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/linka-anonymni-svedek.aspx>
- Policie České republiky – KŘP Pardubického kraje: Poznej svého policistu. In: *Policie České republiky* [online]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/oop-svitavy-poznej-sveho-policistu-poznej-sveho-policistu.aspx>
- Policie v Novém Boru má opět romskou hlídku. In: *Českolipský deník* [online]. Dostupné z: http://ceskolipsky.denik.cz/zpravy_region/policie-v-novem-boru-ma-opet-romskou-hlidku-20120912.html
- Projekt Váš strážník. In: *Městská policie Chomutov* [online]. Dostupné z: <http://www.mpchomutov.cz/projekt-vas-straznik/36-projekt-vas-straznik>
- Romové mají zájem o práci asistentů prevence kriminality. In: *Česká televize* [online]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/167192-romove-maji-zajem-o-praci-asistentu-prevence-kriminality/>
- Spolupráce policistů a romských asistentů se osvědčuje. In: *Deník Referendum* [online]. Dostupné z: <http://denikreferendum.cz/clanek/13586-spoluprace-policistu-a-romskych-asistentu-se-osvedcuje>
- Struktura městské policie. In: *Portál městské policie Plzeň* [online]. Dostupné z: <http://www.mpplzen.cz/o-mestske-policii-plzen/struktura-mestske-policie/struktura-mestske-policie.aspx/>
- Útvary s působností na celém území ČR. In: *Policie České republiky* [online]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/utvary-s-pusobnosti-na-celem-uzemi-cr-312510.aspx>
- Videozpravodajství – Projekt P1000 pokračuje. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/web-informacni-servis-videogalerie-projekt-p1000-pokracuje.aspx?q=cHJuPTE%3d>
- Vsetínským strážníkům pomohou romští asistenti. In: *Česká televize* [online]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/zpravodajstvi-brno/zpravy/174404-vsetinskym-straznikum-pomohou-romsti-asistenti/>

- Vzdělávání strážníků. In: *Městská policie Ostrava* [online]. Dostupné z: <http://www.mpostrava.cz/WebForms/Stranky/Detail.aspx?Id=247&IdParent=0>
- Zpravodajství: Základní statistické údaje o trestné činnosti v roce 2012. In: *Policie České republiky* [online]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/zakladni-statisticke-udaje-o-trestne-cinnosti-v-roce-2012.aspx>
- Zpravodajství: Vláda schválila novelu zákona o obecní policii. In: *Policie České republiky* [online]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/vlada-schvalila-novelu-zakona-o-obecni-policii.aspx>

Elektronické články zahraniční:

- About the Police: Duties of the Police. In: *Politi* [online]. Dostupné z: http://www.politi.dk/en/About_the_police/duties/
- About the Police: How to become a Police Officer. In: *Politi* [online]. Dostupné z: http://www.politi.dk/en/About_the_police/admission/
- About the Police: Organization. In: *Politi* [online]. Dostupné z: http://www.politi.dk/en/About_the_police/organisation/
- *Crimestoppers* [online]. Dostupné z: <http://www.crimestoppers-uk.org/>
- Community Safety Partnerships. In: *Home office* [online]. Dostupné z: <http://www.homeoffice.gov.uk/crime/partnerships/>
- *Hammersmith and Fulham* [online]. Dostupné z: http://www.lbhf.gov.uk/Directory/Community_and_Living/Crime_Prevention/Neighbourhood_Wardens/35938_Neighbourhood_Wardens_Service.asp
- Hellenic Police. In: *Hellenic police* [online]. Dostupné z: <http://www.astynomia.gr/index.php?lang=EN>
- Metropolitan Police. In: *Metropolitan police* [online]. Dostupné z: <http://content.met.police.uk/Home>
- Police. In: *Home office* [online]. Dostupné z: <http://www.homeoffice.gov.uk/police/>
- Statistics Commission. In: *Statisticsauthority* [online]. Dostupné z: <http://www.statisticsauthority.gov.uk/reports---correspondence/archive/statistics-commission-archive/research/report-30--crime-statistics---user-perspectives.pdf>

Právní předpisy:

- Ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- Ústavní zákon České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů
- Ústavní zákon č. 143/1968 Sb., o československé federaci
- Zákon č. 274/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

- Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky
- Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 40/1974 Sb., o Sboru národní bezpečnosti
- Zákon č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 149/1947 Sb., o národní bezpečnosti
- Zákon č. 230/1922 Sb. z. a n., o sborech stráže bezpečnosti
- Zákon č. 299/1920 Sb. z. a n. o četnictvu
- Zákon č. 165/1920 Sb. z. a n., jímž se vláda zmocňuje zřizovati státní policejní úřady.
- vyhláška MV č. 444/2008 Sb., o zdravotní způsobilosti uchazeče o zaměstnání strážníka, čekatele a strážníka obecní policie
- vyhláška MV č. 418/2008 Sb., kterou se provádí zákon o obecní policii
- Závazný pokyn policejního prezidenta č. 211/2008, o zavedení metody community policing do praxe u Policie České republiky
- Služební instrukce pro četnictvo vydaná prostřednictvím Výnosu Ministerstva vnitra č. 47.446/13-1923

Právní předpisy zahraniční:

- Zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore.
- Zákon č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii

Judikatura:

- Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2008, sp. zn. 1 As 12/2008-67
- Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 5. 2007, sp. zn. 2 As 78/2006-64

PŘÍLOHY

- Příloha č. 1: Tabulka č. 1 – Komparace povinností strážníka a policisty
- Příloha č. 2: Tabulka č. 2 – Komparace oprávnění strážníka a policisty
- Příloha č. 3: Organizační struktura PČR
- Příloha č. 4: Organizační struktura městské policie Plzeň
- Příloha č. 5: Vývoj kriminality v letech 1989 až 2011
- Příloha č. 6: Průzkum veřejného mínění o PČR a OP

Příloha č. 1: Tabulka č. 1 – Komparace povinností strážníka a policisty

§	Povinnosti strážníka	§	Povinnosti policisty		Odlišnosti
6/1	dbát cti, vážnosti a důstojnosti osob i své vlastní	9	dbát cti, vážnosti a důstojnosti osob i své vlastní a dodržovat pravidla zdvořilosti	+	dodržovat pravidla zdvořilosti, platí i pro zaměstnance policie
6/1	nepřipustit vznik bezdůvodné újmy osob a překročení míry nezbytnosti zásahu do jejich práv a svobod při provádění zákroků a úkonů	11	vyvarovat se vzniku bezdůvodné újmy každé osoby v důsledku jeho postupu	+	platí i pro zaměstnance policie
			vyvarovat se vzniku bezdůvodné újmy každé osoby, jejíž bezpečnost je ohrožena, v důsledku rozhodnutí o neprovedení úkonu	+	v důsledku rozhodnutí o neprovedení úkonu, platí i pro zaměstnance policie
			postupovat tak, aby případný zásah do práv a svobod osob, vůči nimž směřuje úkon, či osob nezúčastněných, nepřekročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného úkonem	+	osob nezúčastněných, platí i pro zaměstnance policie
6/2	poučit osoby, proti nimž je zákrok či úkon směřován, o jejich právech	13	poučit osobu dotčenou úkonem o právních důvodech provedení úkonu a o jejich právech a povinnostech, jde-li o úkon spojený se zásahem do práv nebo svobod osoby	+	navíc poučit o povinnostech
6/3	poskytnout pomoc každému, kdo o ni požádá, v rozsahu oprávnění a povinností podle zákona	x	---	-	tato povinnost není pro policistu výslovně ustanovena
7/1	v pracovní době provést zákrok, úkon či jiné opatření proti trestnému činu, přestupku či jinému správnímu deliktu i při podezření z jejich páčání	10/1	v pracovní době provést úkon v rámci své pravomoci nebo přijmout jiné opatření k odstranění porušení vnitřního pořádku a bezpečnosti, což spadá do úkolů policie	+	porušení vnitřního pořádku a bezpečnosti, platí i pro zaměstnance policie
7/2 7/3	mimo pracovní dobu provést zákrok či jiné opatření proti trestnému činu bezprostředně ohrožujícímu život, zdraví či majetek	10/2	mimo pracovní dobu provést úkon nebo přijmout jiné opatření v případě bezprostředního ohrožení či útoků na život, zdraví či svobodu osob či majetek	+	svoboda osob
7/4	použít odpovídající výzvy a před ní slov „Jménem zákona!“	10/5	použít slov „Jménem zákona!“ a odpovídající výzvy	=	totožné

8	zproštění povinnosti k provedení úkonu či zákroku jestliže je strážník pod vlivem látek snižujících schopnost jednat, neabsolvoval požadované odborné vyškolení k jejich provedení, je zřejmé, že zákrok či úkon nemůže úspěšně dokončit, by provedením zákroku či úkolu došlo k maření úkolů bezpečnostního sboru	10/4	zproštění povinnosti k provedení úkonu či jiného opatření, jestliže je policista pod vlivem látek snižujících schopnost jednat, neabsolvoval požadované odborné vyškolení k jejich provedení, je zřejmé, že úkon či jiné opatření nemůže úspěšně dokončit, provádí jiný úkon, zejména úkony uvedené v §10 odst. 4 písm .a)	-	OP - by provedením zákroku či úkolu došlo k maření úkolů bezpečnostního sboru PČR - provádí jiný úkon, zejména úkony uvedené v §10 odst. 4 písm. a)
9	prokázat příslušnost k obecní policii buď průkazem či ústním prohlášením, vždy však stejnokrojem s odznakem obecní policie, identifikačním číslem a názvem obce či zmocněním k výkonu služby od jiné obce	12	prokázat svou příslušnost k policii: policista - služebním stejnokrojem, služebním průkazem nebo odznakem policie, na kterých musí být zřetelně viditelné identifikační číslo, pokud toto není možné tak ústním prohlášením „policie“ (povinnost prokázat příslušnost k policii nemá policista, který tuto příslušnost oprávněně zastírá) zaměstnanec - průkazem zaměstnance policie se zřetelně viditelným identifikačním číslem	+	povinnost prokázat příslušnost k policii nemá policista, který tuto příslušnost oprávněně zastírá zaměstnanec - průkazem zaměstnance policie se zřetelně viditelným identifikačním číslem
10	oznamovací povinnost spočívající v oznámení podezření spáchání trestného činu policii a zajištění místa činu, oznámení přestupku či jiného správního deliktu příslušnému orgánu, toto vše doprovázené důvody či důkazy	10/3	oznamovací povinnost spočívající v oznámení ohrožení nebo porušení vnitřního pořádku a bezpečnosti, k jehož odstranění je příslušný jiný orgán veřejné správy, tomuto orgánu: a)hrozí-li nebezpečí z prodlení, vyrozumět orgán a navíc přijmout vhodné opatření k odstranění tohoto nebezpečí b)nehrozí-li nebezpečí z prodlení, pouze vyrozumět orgán	+	hrozí-li nebezpečí z prodlení, přijmout vhodné opatření k odstranění tohoto nebezpečí

Legenda

Symbol	Význam
+	oprávnění je u policisty rozšířeno
-	oprávnění se u policisty nevyskytuje
=	oprávnění je u policisty totožné

Příloha č. 2: Tabulka č. 2 – Komparace oprávnění strážníka a policisty

§	Oprávnění strážníka	§	Oprávnění policisty	Odlišnosti	
11	oprávnění požadovat vysvětlení	61	podání vysvětlení	+	šířeji jsou uvedeny důvody realizace tohoto oprávnění
11a	oprávnění vyžadovat poskytnutí údajů z informačních systémů	66	získávání informací z evidencí	+	rozšířen je výčet evidencí a informačních systémů
12	oprávnění požadovat prokázání totožnosti	63	prokázání totožnosti	+	v zákoně o PČR je více precizován pojem totožnosti, pro policisty je rozšířen výčet osob, které k prokázání totožnosti mohou vyzvat, odlišně jsou upraveny úkony a opatření, která mohou policisté provést na služebně za účelem zjištění jejich totožnosti
12a	oprávnění požadovat věcnou a osobní pomoc	18 19	vyžadování pomoci osob a orgánů, technická podpora	+	navíc je uveden okruh adresátů výzvy o poskytnutí pomoci a specifikován obsah této pomoci
13	oprávnění předvést v tomto paragrafu definované osoby na policii	x	---	-	z povahy oprávnění toto u policisty není
14	oprávnění odebrat zbraň	35	vydání a odebrání zbraně a prohlídka osoby	=	totožné
15	oprávnění zakázat vstup na určená místa	43	oprávnění zakázat vstup na určená místa	=	v zákoně o PČR jen není takto pojmenováno
16	oprávnění otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor	40	vstup do obydlí, jiného prostoru nebo na pozemek	+	oprávnění je rozšířeno o pozemek a je rovněž rozšířen výčet důvodů ke vstupu
17	oprávnění odejmout věc	34	odnětí věci	=	totožné
17a	oprávnění použít technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla	36	oprávnění použití technického prostředku k zabránění odjezdu vozidla,	=	totožné
17b	oprávnění zabezpečovat dopravu osob do zdravotnického zařízení nebo do záchytné stanice	x	za dopravu osob do zdravotnického zařízení či záchytné stanice odpovídá osoba, která k vyšetření podle vyzvala (tou může být i policista)	=	toto oprávnění není upraveno v zákoně o PČR, ale v §16 odst. 9 a §17 odst. 3 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

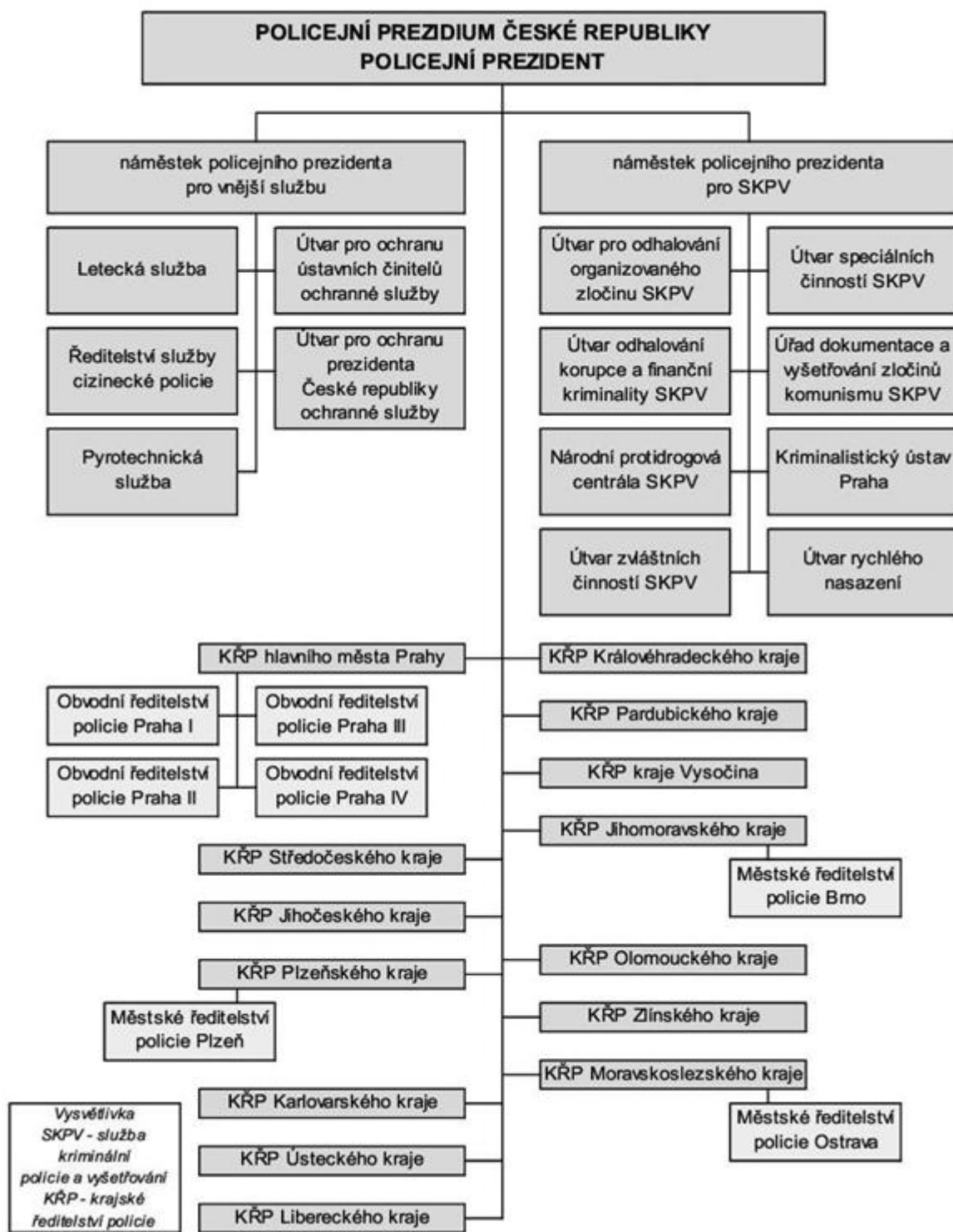
17c	oprávnění ke vstupu do živnostenských provozoven	41	vstup do živnostenské provozovny	+	oprávnění je širší co do všech prostorů provozovny, v jakoukoliv dobu a to i za použití násilí
18 18a	oprávnění k použití donucovacích prostředků	52 51 54 25	donucovací prostředky	+	rozšířen je výčet donucovacích prostředků, použití pout je spojeno s použitím prostředků k zamezení prostorové orientace, jsou uvedeny podmínky použití pout a navíc oprávnění připoutat k sobě dvě či více osob
19	oprávnění k použití psa	52	donucovacími prostředky jsou ... služební pes	=	totožné
20	oprávnění k použití služební zbraně	56	použití zbraně	+	možnost použití i jiné než služební zbraně, rozšíření případů s možností užití zbraně

Legenda

Symbol	Význam
+	oprávnění je u policisty rozšířeno
-	oprávnění se u policisty nevyskytuje
=	oprávnění je u policisty totožné

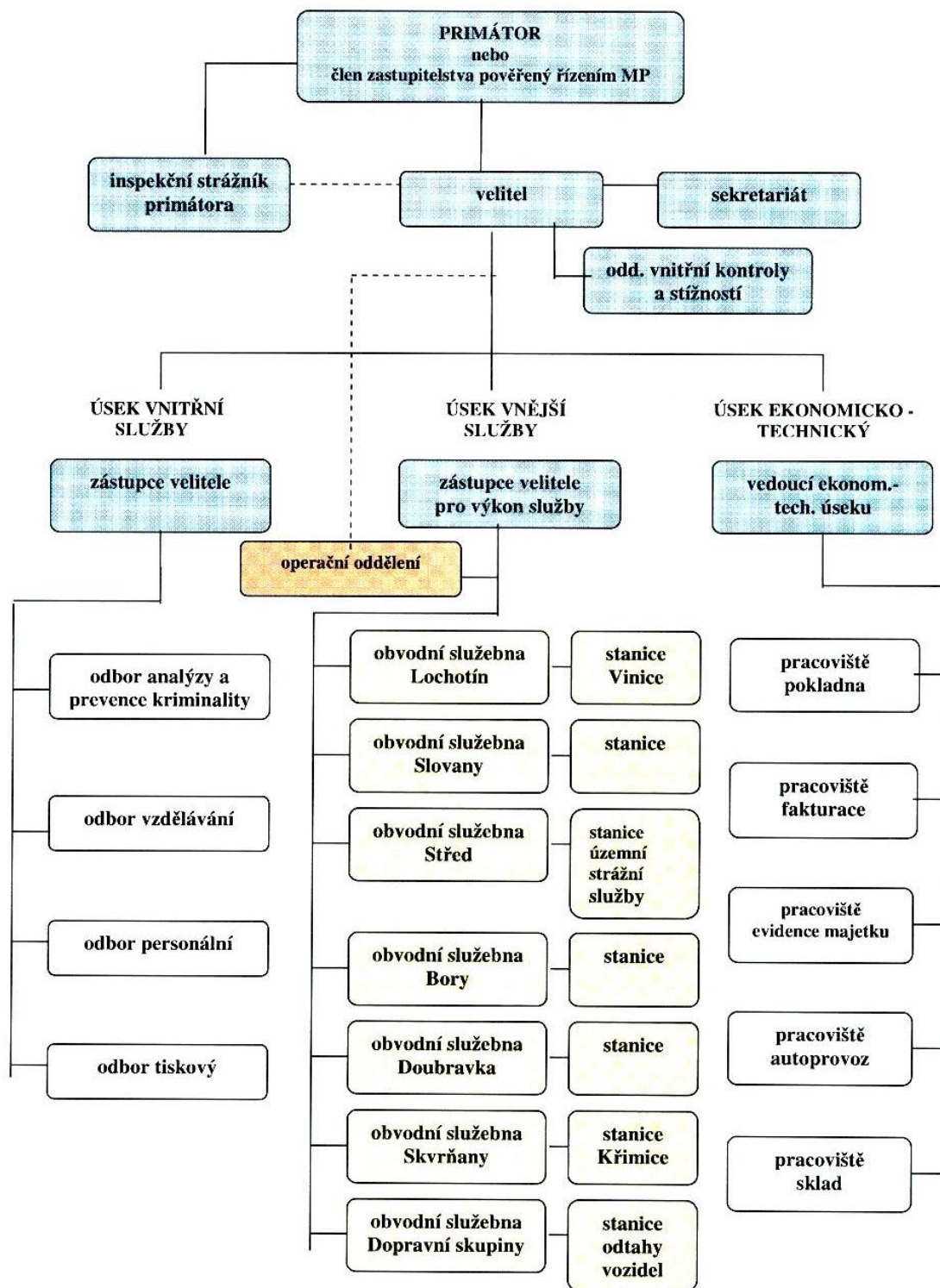

Příloha č. 3: Organizační struktura PČR²¹⁶

²¹⁶ Portál Policie České republiky [online]. Dostupné z: www.policie.cz/.../organizacni-schema-policie-ceske-republiky-891324.aspx

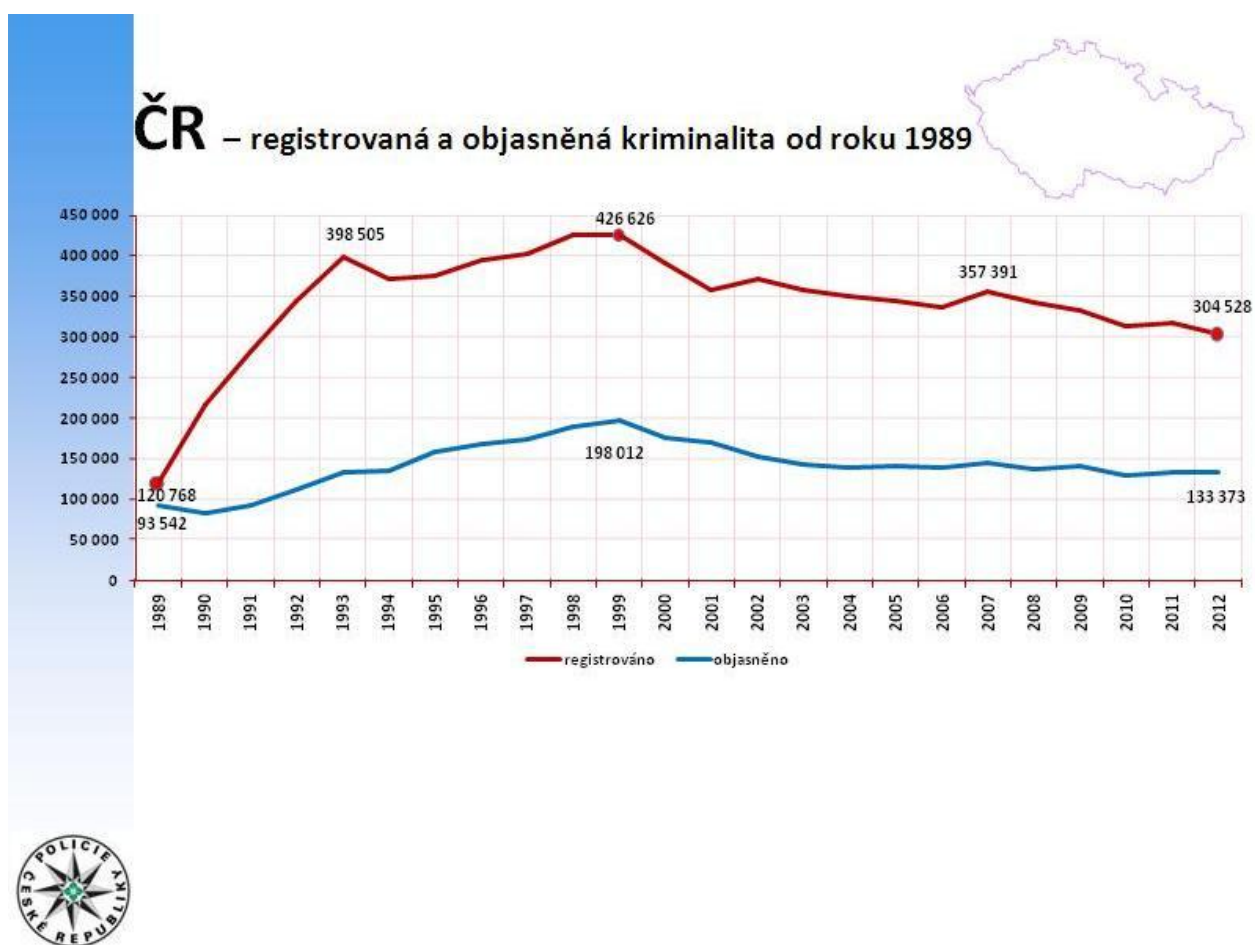
Příloha č. 4: Organizační struktura městské policie Plzeň²¹⁷

²¹⁷ Struktura městské policie. In: *Portál městské policie Plzeň* [online]. Dostupné z:

<http://www.mpplzen.cz/o-mestske-policii-plzen/struktura-mestske-policie/struktura-mestske-policie.aspx/>

Příloha č. 5: Vývoj kriminality v letech 1989 až 2011²¹⁸

²¹⁸ Zpravodajství: Základní statistické údaje o trestné činnosti v roce 2012. In: *Policie České republiky* [online]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/zakladni-statisticke-udaje-o-trestne-cinnosti-v-roce-2012.aspx>

Příloha č. 6: Průzkum veřejného mínění o PČR a OP

Průzkum veřejného mínění o Policii ČR a obecní policii pro účely diplomové práce

Pohlaví, věk, vzdělání, zaměstnání:

MUŽ, 25, VŠ, STUDENT

- 1) Působí někdo ve Vašem blízkém okolí u státní či městské policie?

ANO

- 2) Je Vám jasná hranice mezi oprávněnými policisty a strážníka vůči Vaší osobě?

NE

- 3) V jaké situaci přijdete do styku s policistou nejčastěji?

SILNIČNÍ KONTROLA

- 4) V jaké situaci přijdete do styku se strážníkem nejčastěji?

PARKOVÁNÍ

- 5) Pomohl vám někdy policista z vlastní iniciativy?

NE

- 6) Pomohl vám někdy strážník z vlastní iniciativy?

NE

- 7) V jaké situaci byste vyhledali pomoc policisty? Stalo se tak někdy?

NEŘÁDNÉ AUTO, DOMÁCÍ NÁHEL

- 8) Jsou nějaké situace, kde vám pomoc policisty chybí a kde byste ji uvítali?

NEJEDNÁ

- 9) V jaké situaci byste vyhledali pomoc strážníka? Stalo se tak někdy?

RESTORACE V DOMĚ; STŘÁŽNÝ PES

- 10) Jsou nějaké situace, kde vám pomoc strážníka chybí a kde byste ji uvítali?

VEŘEJNÝ POŘÁDEK

- 11) Máte větší důvěru v policistu či ve strážníka? Z jakého důvodu?

V POLICISTU - STRÁŽNÍKEM MŮŽE BÝT KAŽDÝ...

- 12) Víte, co znamená pojem community policing?

ANO

- 13) Je vám známa možnost vyhledat si na webu údaje o policistovi či strážníkově, který vykonává svou činnost v místě Vašeho bydliště? Využili jste někdy této možnosti?

NE

- 14) Jaký máte názor na dualitu zabezpečování veřejného pořádku v ČR? Myslíte si, že je efektivní situace, kdy na území jednoho státu působí dva druhy policí? Pokud ne, jak byste situaci v ČR řešil (s oúčením policí, zrušením jedné z policí,...)?

DUALITA ANO, ALE MNOHAK VĚTŠÍ DŮVĚRA NA EKVIPLIKACI PŘÍSLUŠNÉHO OBLASTI
POLICIE